

■ คำนำ

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ.2550-2554 ฉบับนี้ เป็นแผนที่ ได้จัดทำขึ้นภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ที่ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็น กำหนดวิสัยทัศน์ และรายละเอียด ของแผนร่วมกัน ตามแนวทางและกระบวนการมีส่วนร่วมตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และมีแนวทางการจัดทำแผนที่ สอดรับกับแนวทางของนโยบายและแผนการส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2540-2559 แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2550-2554 การจัดการเชิงพื้นที่ที่ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ขอขอบคุณทุกภาคส่วนในจังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ที่ร่วมระดมความคิดเห็น ในกระบวนการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ.2550-2554 ฉบับนี้ จะบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้โดยพลั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันบริหารให้เกิดการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติโดยใช้เป็นกรอบของแผนการดำเนินงานขององค์กรและหน่วยงานตามความเหมาะสมของสภาพปัญหาและพื้นที่อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสืบไป

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2535 ทำให้เกิดนวัตกรรมเชิงนโยบาย มาตรการ และองค์กรในหลายๆประการ การจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยเริ่มปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นในหลายๆด้าน ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งให้ความสำคัญแก่การสงวน อนุรักษ์ และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการมีสิทธิแสดงความคิดเห็นผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนอกจากนี้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังบัญญัติให้มีการกระจายอำนาจโดยการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากราชการส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้แต่ละท้องถิ่นมุ่งที่จะบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยมีได้คำนึงถึงความคาบเกี่ยวกัน

ความซับซ้อนของการผลิตและการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมใหม่ๆตามมา ในขณะที่ปัญหาเก่าๆก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จลงไปได้ และหน่วยงานต่างๆยังปฏิบัติงานแยกกันตามเป้าหมายของแต่ละหน่วยงาน แต่ละท้องถิ่นมากกว่าเป้าหมายรวม อีกทั้งยังมีช่องว่างของมาตรการที่ถูกระเบียบของรัฐครอบคลุมไม่ถึง ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังไม่มีความพร้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ และเป็นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ จึงเห็นควรให้มีแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาคซึ่งเป็นแผนระยะกลาง 5 ปี เพื่อเป็นกลไกในการถ่ายทอดแผนระยะยาว 20 ปี (นโยบายและแผนการ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2540 - 2559) และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการ ปกป้อง ฟื้นฟูและดูแลรักษาให้การใช้ประโยชน์อยู่บนพื้นฐานของการพัฒนา อย่างยั่งยืนในลักษณะ พื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วม(Area-Function-Participation หรือAFP) อย่างทั่วถึงทุกภูมิภาคควบคู่กับการ พัฒนาข้อมูลให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้หน่วยงานและประชาชน เข้าถึงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ง่ายที่สุด

เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8(สสภ.8) 5 จังหวัด ได้แก่ ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี สมุทรสงครามและประจวบคีรีขันธ์ ในแต่ละด้านเป็นดังนี้

ด้านการบริการจัดการ

มีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ทันการณ์ในการเยียวยาแก้ไขและป้องกันการแพร่กระจายของมลพิษ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้และจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ

การเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายตัวของประชาชนที่เพิ่มขึ้นสร้างแรงกดดันให้เกิดการบุกรุกทำลายป่าและช่วงชิงที่ดินสาธารณะมากขึ้น ทำให้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าตามธรรมชาติถูกทำลาย ตลอดจนปัญหาการซ้อนทับกันระหว่างพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ทำกินของราษฎร ยังเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับความยากจนมากที่สุด

ทรัพยากรดินและที่ดิน

ปัญหาหลักทางสังคมในด้านที่ดิน คือ การจัดการที่ดินทำกินให้กับราษฎรที่ยากจน ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการนำที่ดินที่เป็นป่าเสื่อมโทรมมาจัดให้ราษฎร แต่ไม่สามารถช่วยใหราษฎรพ้นจากความยากจนได้ เนื่องจากยังขาดปัจจัยสนับสนุนในด้านอื่นๆ และการขาดมาตรการการกระจายการถือครองที่ดินทำให้มีความพยายามที่จะเข้าครอบครองที่ดินเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรที่ยากจนสูญเสียที่ดินไปเรื่อยๆ และส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา นอกจากนี้ทางด้านกายภาพยังพบปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ดินเสื่อมโทรมจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว การใช้ปุ๋ยและสารเคมีเกินความจำเป็น รวมถึงการแพร่กระจายของดินเค็ม

ทรัพยากรน้ำ

ปริมาณน้ำฝนมีความแปรปรวนมากขึ้น ประกอบกับการสูญเสียชั้นน้ำบาดาลจากปัญหามลพิษทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลง ขณะที่ความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในฤดูแล้งมักจะมีความต้องการน้ำมากกว่าปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ ทำให้ เกิดการช่วงชิงน้ำระหว่างภาคเกษตรกรรมกับภาคอุตสาหกรรมมาก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ทรัพยากรประมงและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

มีความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมง จำนวนสัตว์น้ำที่จับได้ในอ่าวไทยลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากการจับสัตว์น้ำเกินกำลังการผลิตตามธรรมชาติ มีการจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ และใช้เครื่องมือที่ผิดกฎหมาย ป่าชายเลน หนองทะเล ปะการัง ก็มีแนวโน้มเสื่อมโทรมมากขึ้น และมีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ

ทรัพยากรธรณีและพลังงาน

มีการใช้เชื้อเพลิงบางชนิดที่ก่อให้เกิดมลพิษอากาศ

ด้านการจัดการมลพิษ

ขาดการดูแลการใช้วัตถุอันตรายและการจัดการของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้ว รวมทั้งไม่มีการป้องกันมลพิษ ณ แหล่งกำเนิดมลพิษทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ทำให้คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง

ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

การขยายตัวของเมือง และการขยายตัวของภาคพาณิชยกรรมอย่างไร้ทิศทาง ทำให้เกิดความแออัด มลพิษ และทำลายสิ่งทีุ่รอนุรักษ์

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะเกิดขึ้นได้จริงนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ตั้งแต่กระบวนการวางแผนจนถึงการนำไปปฏิบัติ จึงมีการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาคขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติในระดับท้องถิ่น โดยยึดพื้นที่ลุ่มน้ำเป็นหลัก พื้นที่ลุ่มน้ำในความรับผิดชอบของสศก. 8 แบ่งเป็น 2 ลุ่มน้ำหลักคือ

- 1) พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันตกของอ่าวไทย ลุ่มน้ำเพชรบุรี ลุ่มน้ำปราณบุรี
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง

และจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าวขึ้นดังนี้

- 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนฯ ครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 25-26 พฤษภาคม 2549 ณ โรงแรมยูเรเชีย อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทุกภาคส่วนจากจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

- 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนฯ ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 8-9 มิถุนายน 2549 ณ ห้างวานริสอร์ท อ.เมือง จ.กาญจนบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทุกภาคส่วนจาก

จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรีและสมุทรสงคราม

จากนั้นได้ทำการประมวลผลการประชุมทั้ง 2 ครั้ง ยกร่างเป็นแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาค 8 ขึ้น แล้วนำเสนอสู่การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิพากษ์ร่างแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมพ.ศ.2550-2554 ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมโกลเด้นท์ซิตี้อ.เมือง จ.ราชบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากทุกภาคส่วนทั้ง 5 จังหวัดคือ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี กาญจนบุรี และสมุทรสงคราม ผลที่ได้จากการประชุมทั้ง 3 ครั้งถูกนำมาจัดทำเป็นแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (จังหวัด ราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) พ.ศ.2550-2554 มีวิสัยทัศน์คือ

“การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ควบคู่กับการพัฒนาสังคมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนและต่อเนื่องของทุกภาคส่วน”

โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และมุ่งสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. เพื่อให้มีการพัฒนาสังคม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล

4. เพื่อสนับสนุนการออกกฎหมาย การปรับปรุงกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายทางด้าน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรม มีประสิทธิภาพและคุ้มครองสิทธิชุมชน
มนุษยชน

การกำหนดยุทธศาสตร์ของแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับภาคพ.ศ.2550-2554 ได้กำหนดยุทธศาสตร์
หลักไว้ 4 ยุทธศาสตร์ 6 กลยุทธ์ 119 มาตรการ โดยพิจารณาจากกลุ่มสาขาและความต่อเนื่องจากแผนจัดการ
คุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์)
พ.ศ.2547-2549 ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์พัฒนาการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ 25 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 13 มาตรการ

- 1) สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรและเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ
- 2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการจัดการความรู้เรื่องการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระดับต่างๆ ด้วยวิธีที่หลากหลาย
- 3) ส่งเสริมกระบวนการวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใชรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน
(R&D)
- 4) ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการ
จัดการทรัพยากรธรรมชาติ
- 5) สนับสนุนให้มีกองทุนชุมชนเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 6) สร้างแรงจูงใจโดยการยกย่องและให้รางวัล เช่นการประกวดโครงการสิ่งแวดล้อมดีเด่น
ประจำปีในแต่ละ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ฯลฯ
- 7) จัดการรณรงค์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามวาระที่สำคัญ เช่นวันสำคัญด้าน
สิ่งแวดล้อม วันสิ่งแวดล้อมโลก/สิ่งแวดล้อมไทย และอื่นๆ
- 8) จัดโครงสร้างการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันในระดับ จังหวัด
ระหว่างภาคราชการ เอกชน ประชาชนและ องค์กรพัฒนาเอกชน โดยมีสัดส่วนที่เป็นธรรม
- 9) พัฒนาความร่วมมือการทำงานในลักษณะเครือข่ายพหุภาคีให้มีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ
- 10) สนับสนุนการสร้างชุมชนนาร่องในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 11) จัดทำแผนแม่บทด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกระดับและจัดตั้ง
คณะกรรมการประสานแผน เพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการในทุกภาคส่วน
- 12) ผลักดันให้การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นวาระของ
ประชาชน (people agenda)
- 13) สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในการร่วมคิด
ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมติดตามตรวจสอบ

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี มี 7 มาตรการ

- 1) ส่งเสริมการประสานหน่วยงานที่ใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนแต่ละด้าน
- 2) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนโดยทุกภาคส่วน
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน,อาสาสมัครชุมชนและขีดความสามารถขององค์กรให้มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนและท้องถิ่น
- 4) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเสมอภาคและเคร่งครัดในการควบคุมกำกับ ติดตามและตรวจสอบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- 5) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น
- 6) จัดให้มีโครงสร้างทุนทางสังคมจากทุกภาคส่วน อย่างเป็นธรรมได้แก่ คลังสมอง ผู้นำ ธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมรดกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 7) จัดตั้งคณะกรรมการประสานแผนในการจัดการพัฒนาและเพิ่มทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 5 มาตรการ

- 1) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรและสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ในระดับท้องถิ่น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกของเยาวชนและประชาชนให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) การจัดการค่ายเยาวชนและอาสาสมัคร/ เยาวชนด้านสิ่งแวดล้อม
- 3) การจัดทำสื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ ตำบล อำเภอ จังหวัด
- 4) ใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมและเข้าถึงแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
- 5) ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทางสังคม

2. ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 20 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 10 มาตรการ

- 1) เร่งรัดการออกกฎหมายที่เหมาะสมและเป็นธรรมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม
- 2) หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ป่าไม้ และชุมชน จัดตั้งระบบป้องกันและปราบปรามรวมทั้งเฝ้าระวังอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) มีแผนการจัดการหรือรองรับปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนและสัตว์ (เช่น คนและช้างป่า) ในพื้นที่ที่มีแนวโน้มว่าจะมีปัญหาหรือมีปัญหายุ่งยากในปัจจุบัน
- 4) ให้ความรู้ด้านการป้องกันและควบคุมไฟป่าแก่ประชาชนในท้องถิ่น

- 5) สร้างกฎระเบียบร่วมกันระหว่างผู้มีหน้าที่ดูแลป่าและผู้ใช้ประโยชน์จากป่าโดยตรง
- 6) ส่งเสริมชุมชนให้จัดองค์ความรู้และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบไว้ในชุมชน รวมทั้งเชิดชูชาวบ้านผู้มีความรู้ด้านพรรณพืชสมุนไพร พืชและสัตว์ที่มีประโยชน์
- 7) รณรงค์การใช้และการรักษาทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างจิตสำนึกทางค่านอนุรักษ์ผ่านสื่อและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ
- 8) เคารพประเพณี วิถีปฏิบัติของชุมชนที่มีองค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เก็บรวบรวม สังเคราะห์ ความรู้ที่ตกทอดกันมาหลายชั่วคนในชุมชนและเผยแพร่สู่ชุมชนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทุกรูปแบบ
- 9) ส่งเสริมการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในระหว่าง ชุมชนผ่านกระบวนการที่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับชุมชน และระหว่างชุมชนกับหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 10) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงเครือข่าย และกระตุ้นการเติบโตของเครือข่ายในทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี มี 6 มาตรการ

- 1) กำหนดแนวพื้นที่ป่าไม้ให้ชัดเจน จำแนกเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและชุมชนในพื้นที่
- 2) ระบุหน่วยงานที่ชัดเจนในการดูแลรับผิดชอบ เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสน และซ้ำซ้อน ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาการจัดการ
- 3) ส่งเสริมการสร้างป่ารอยต่อ (corridor) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าธรรมชาติและเชื่อมป่าเล็กๆให้เป็นป่าผืนใหญ่ (forest complex) คงไว้ซึ่งความยั่งยืนและความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว
- 4) มีแผนการจัดการด้านไฟป่าที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
- 5) ผลักดันให้หน่วยงานที่ทำโครงการพัฒนาต่างๆ จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนานั้นๆ โดยจัดทำเป็นแผนงบประมาณระยะยาวที่ต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของการจัดการหรือโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูในระยะยาว
- 6) จัดโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ผู้นำในแต่ละพื้นที่มีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมเพื่อลดความยากจน มี 1 มาตรการ

- 1) สร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนที่พึ่งพาหรือใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อลดความเข้มข้นใน การพึ่งพิงป่ามากเกินไป(Career development initiatives, Alternative living)

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 2 มาตรการ

- 1) กำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อให้บุคคลชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรใดๆ มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามความเหมาะสมแก่หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ
- 2) ส่งเสริมการให้ความรู้และการศึกษาให้แก่เยาวชนทั่วไปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในทุกรูปแบบ

กลยุทธ์ที่ 5 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน

1) จัดการพื้นที่อนุรักษ์โดยใช้หลักการเชิงระบบนิเวศให้เกิดความเชื่อมโยงด้านการบริหารจัดการพื้นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าแบบกลุ่มป่าและให้เกิดความเชื่อมโยงด้านการบริหารจัดการพื้นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าระหว่างประเทศ

ทรัพยากรประมง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 7 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 3 มาตรการ

1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เช่น เขตคุ้มครองปะการังและหญ้าทะเล ป่าชายเลน พื้นที่จับสัตว์น้ำ พื้นที่เพาะเลี้ยง เป็นต้น

2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายชุมชนหรือกลุ่มอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามเฝ้าระวังการกัดเซาะชายฝั่ง และร่วมกันดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

3) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยที่ประชาชนมีส่วนร่วม พร้อมทั้งจำแนกระบบสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การอนุรักษ์ และวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนและเผยแพร่แก่เจ้าหน้าที่และชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี มี 1 มาตรการ

1) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งอย่างรุนแรงร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก มี 2 มาตรการ

1) ให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนประมงเกี่ยวกับกฎหมายประมงและกฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกระเบียบเพื่อควบคุมการทำประมงให้เหมาะสม

2) กำหนดกติการ่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปของธรรมนูญชุมชนชายฝั่งเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากร

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

1) พัฒนาและปรับปรุงป่าชายเลนให้เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่

ทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 10 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 1 มาตรการ

1) สร้างฐานข้อมูลเครือข่ายอนุรักษ์น้ำ ประสานองค์ความรู้สมัยใหม่เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรน้ำให้เหมาะสมกับพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี มี 4 มาตรการ

- 1) ประสานความร่วมมือกับผู้ศึกษากฎหมายที่มีอำนาจเกี่ยวกับการรักษาทรัพยากรน้ำ
- 2) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาทั่วทั้งมณฑลแบบบูรณาการ
- 3) กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำให้มีตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากลุ่มประชาชนผู้ใช้น้ำมากขึ้น

4) สร้างหลักเกณฑ์และกติกาในการจัดการทรัพยากรน้ำอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก มี 1 มาตรการ

- 1) ใช้มาตรการทางกฎหมายและมาตรการทางกฏเกณฑ์การปกครองกับผู้ที่บุกรุกต้นน้ำลำธาร รุกล้ำลำน้ำหรือเปลี่ยนแปลงสภาพทางน้ำหรือแหล่งน้ำ

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 3 มาตรการ

- 1) สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรน้ำ และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประหยัดน้ำ สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนประหยัดน้ำ
- 2) รณรงค์โดยใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของระบบนิเวศแม่น้ำ
- 3) จัดทำแผนระยะยาวเพื่อจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำและกำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ตามประเภทแหล่งน้ำอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน มี 1 มาตรการ

- 1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดหาแหล่งน้ำ ขนาดเล็กในพื้นที่ขาดแคลน

ทรัพยากรดินและที่ดิน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 8 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 2 มาตรการ

- 1) สร้างองค์ความรู้ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุง บำรุงดินแก่ชุมชนทุกระดับ พร้อมพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัคร
- 2) เสริมสร้างจิตสำนึกในการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย เพื่อสร้างกระแสลดการใช้สารเคมีในภาคเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคีมี 2 มาตรการ

- 1) กำหนดแนวเขต (zoning) การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมให้ได้ประโยชน์สูงสุด
- 2) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมเพื่อลดความยากจน มี 1 มาตรการ

- 1) บังคับใช้กฎกระทรวงเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินและมีการตรวจสอบอย่างเข้มงวด โดยจัดทำระบบฐานข้อมูลที่พื้นที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบสภาพพื้นที่ที่ถือครองที่ดินของตนเองได้

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 2 มาตรการ

- 1) ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพและวิธีการทางภูมิปัญญาในการทำเกษตรปลอดสารพิษ
- 2) ส่งเสริม การป้องกัน การชะล้างพังทลายของดินด้วยการผสมผสานกันระหว่างวิธีทางกล

และทางพืช

กลยุทธ์ที่ 5 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน มี 1 มาตรการ

1) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ(ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ) และปลูกพืชหมุนเวียนทดแทนปุ๋ยเคมี

ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรพลังงาน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ 3 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มี 2 กลยุทธ์

1) สร้างองค์ความรู้และรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ประชาชนประหยัดพลังงานในรูปแบบต่างๆ

2) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานโดยมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 1 กลยุทธ์

1) พัฒนาทางเลือกทรัพยากรพลังงานและส่งเสริม การใช้พลังงานทดแทนที่เหมาะสม

3. ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 28 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มี 15 มาตรการ

1) ให้ท้องถิ่นจัดทำกฎ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติและระเบียบข้อกำหนดต่างๆของท้องถิ่นในการ ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษให้สอดคล้องกับกฎหมาย โดยประชาชนมีส่วนร่วม

2) สร้างเครือข่ายชุมชนในการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและแหล่งกำเนิด มลพิษสิ่งแวดล้อม

3) จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันในการบำรุงรักษาสาธารณะเป็นประจำ

4) รณรงค์ให้ชุมชนมีการลดและคัดแยกมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด

5) รณรงค์ให้ชุมชนมีการคัดแยกของเสียอันตรายจากแหล่งกำเนิดและจัดให้มีการเก็บรวบรวม ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

6) รณรงค์ให้มีการเฝ้าระวังการเผาเศษวัสดุและเศษพืชในที่โล่งแจ้ง

7) จัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครและฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม จัดให้มีการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยอาสาสมัครและชุมชน

8) จัดให้มีการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยอาสาสมัครและชุมชน

9) สร้างจิตสำนึกให้ชุมชน/โรงเรียนเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยใช้รูปแบบที่เหมาะสม กับพื้นที่

10) สร้างมาตรการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม

11) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการของเสียโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

12) ชุมชนร่วมกันวางแผนแม่บทชุมชนในการจัดการมลพิษอย่างเป็นระบบ โดยทุกภาคส่วน ในการสนับสนุน

13) สนับสนุนชุมชนในการจัดการของเสียด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น

14) มีศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในพื้นที่

15) สนับสนุนให้มีกองทุนเฝ้าระวังปัญหามลพิษ

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี มี 5 มาตรการ

1) อบรม เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้แก่ประชาชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องของทุกฝ่าย เกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและการบังคับใช้กฎหมาย และการป้องกันแก้ไขภาวะมลพิษ

2) จัดอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไข ภาวะมลพิษ

3) ฝึกอบรมบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีขีดความสามารถ ในการตรวจสอบและใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

4) บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

5) ใช้มาตรการทางสังคมกับกิจการที่ก่อมลพิษโดยไม่ได้รับผิดชอบ

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก มี 1 มาตรการ

1) ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหามูลฝอย และของเสียอันตราย

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 5 มาตรการ

1) ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชนและผู้ประกอบการเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อม และเข้าใจหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

2) ส่งเสริมยกย่อง และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนผู้ประกอบการและทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

3) ส่งเสริมชุมชนในการแปรรูปและนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างครบวงจร

4) สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีการลดปริมาณของเสีย เช่น การคัดแยกการนำกลับมา ใช้ประโยชน์

5) ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 5 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน มี 2 มาตรการ

1) ส่งเสริมให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในระดับครัวเรือนและชุมชนที่เหมาะสมและควบคุมให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ส่งเสริมภาคเอกชนลงทุนในการจัดการของเสียชุมชน (มูลฝอย น้ำเสีย และของเสียอันตราย)

ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมนุษย์ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 18 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี 5 มาตรการ

1) จัดตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมมนุษย์ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และศักยภาพเครือข่ายชุมชน

กลยุทธ์ ที่ 4 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน มี 1 มาตรการ

1) เพิ่มพูนและสร้างพื้นที่สีเขียวให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับชุมชน

ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัตินั้น ควรปรับใช้ตามความเหมาะสมของสภาพปัญหาและพื้นที่ โดยมีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อน กระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติควรมี การดำเนินงานเป็นขั้นตอนเริ่มที่เผยแพร่แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (ภาคที่ 8) พ.ศ. 2550-2554 แก่ผู้บริหารของจังหวัดตั้งแต่ระดับรองผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นไป เพื่อให้มีการนำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2550-2554 ไปแปลงเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับ จังหวัด และผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนบูรณาการจังหวัดและยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด และเผยแพร่แผนฯในระดับท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล อบต. เพื่อให้มีการนำแผนและมาตรการไปแปลงเป็นกิจกรรมและโครงการ ทำการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการแปลงแผนและการเขียนโครงการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน/โครงการของงบประมาณบูรณาการในระดับ จังหวัดรวมทั้งสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคควรสร้างระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัดหลักสำหรับการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ รวมทั้งจัดทำข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัดแสดงความขัดแย้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกอบ เพื่อนำไปสู่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบต่อไป

2) จัดหารวบรวมวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญา ร่วม ด้านสิ่งแวดล้อมมนุษย์ (สิ่งแวดล้อมรอบมนุษย์และมนุษย์) ให้เหมาะสมกับการพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต

3) พัฒนาการสื่อสารและถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้วย กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดำเนินงานระหว่างองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนและให้ องค์กรต่างๆ ได้ศึกษากรณีตัวอย่างในการดำเนินการขององค์กรอื่น

4) ให้ประชาชน องค์กรและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ กำหนดระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมมนุษย์ ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การคิด จนถึงการนำไปปฏิบัติ

5) จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาเมืองและส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการฯ ในการวางแผน การจัดการสิ่งแวดล้อมมนุษย์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเมือง สังคมและการใช้ทรัพยากร

กลยุทธ์ที่ 2 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก มี 2 มาตรการ

1) จัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชน เช่น ผังชุมชน ประชากร และอื่นๆ และโดยปรับปรุงและ เผยแพร่ให้กับสาธารณะ

2) จัดทำแผนแม่บทชุมชน (แผนชีวิต) เพื่อสร้างแนวคิดและทิศทางการพัฒนาชุมชนและสังคม

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน มี 10 มาตรการ

1) สื่อสารข้อมูลสถานการณ์ เช่น สภาพปัญหาคุณค่าและผลกระทบชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

2) จัดเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็นของชุมชน

3) ผนึกและประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนร่วมสร้างทัศนคติและจิตสำนึกด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมมนุษย์อย่างต่อเนื่อง

4) จัดเวทีวัฒนธรรมชุมชนและสนับสนุนการจัดงานเทศกาลเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

5) จัดกิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

6) ถ่ายทอดองค์ความรู้ลงสู่ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม เช่น การจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชน

7) ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติและสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เช่น การดำเนินโครงการเพาะพันธุ์กล้าไม้โดยชุมชน โครงการป่าชุมชน โครงการบวชป่า

8) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดทำคู่มือและประชาสัมพันธ์เพื่อยกระดับและพัฒนามาตรฐาน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

9) สนับสนุนการสร้างกองทุนชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสาธารณะประโยชน์ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม

10) ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรมของชุมชน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สรุปสาระสำคัญ

ก-1

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความเป็นมา

1-1

1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของแผน

1-2

บทที่ 2 สถานการณ์ การดำเนินงานที่ผ่านมาและแนวโน้มในอนาคต

2.1 ข้อมูลทั่วไป

2-1

2.2 การบริหารจัดการ

2-5

2.3 สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2-9

2.4 สิ่งแวดล้อมมนุษย์

2-20

2.5 การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ

2-24

บทที่ 3 วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์หลักและเป้าหมายโดยรวม

3.1 วิสัยทัศน์

3-1

3.2 วัตถุประสงค์หลัก

3-1

3.3 เป้าหมายโดยรวม

3-1

บทที่ 4 ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ จุดมุ่งหมายและมาตรการ

ยุทธศาสตร์พัฒนาการบริหารจัดการ

4-3

ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4-7

ยุทธศาสตร์ป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ

4-22

ยุทธศาสตร์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมนุษย์

4-28

บทที่ 5 สรุปและขอเสนอแนะ

5-1

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

ตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ 2535 ทำให้เกิดนวัตกรรมเชิงนโยบาย มาตรการ และองค์กรในหลายๆประการ การจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยเริ่มปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่นการกำหนดให้มีการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งระยะสั้น ระยะกลางหรือระยะยาวตามความเหมาะสมในด้านการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมก็ได้มีการออกประกาศกระทรวงฯเพื่อกำหนดขนาดและประเภทของโครงการหรือกิจกรรมที่ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นจากที่เคยมีอยู่ตามกฎหมายเดิม เป็นต้น ต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งให้ความสำคัญแก่การสว่นอนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนการมีสิทธิแสดงความคิดเห็นผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน นอกจากนี้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวยังบัญญัติให้มีการกระจายอำนาจโดยการถ่ายโอนภารกิจด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมจากราชการส่วนกลางไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้แต่ละท้องถิ่นมุ่งที่จะบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยมีได้คำนึงถึงความคาบเกี่ยวกัน

ความซับซ้อนของการผลิตและการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมใหม่ๆตามมา ในขณะที่ปัญหาเก่าๆก็ยังไม่สามารถแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และหน่วยงานต่างๆยังปฏิบัติงานแยกกันตามเป้าหมายของแต่ละหน่วยงาน แต่ละท้องถิ่นมากกว่าเป้าหมายรวม อีกทั้งยังมีช่องว่างของมาตรการที่กฎระเบียบของรัฐครอบคลุมไม่ถึงประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังไม่มีความพร้อมในการจัดการสิ่งแวดล้อมดังนั้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ และเป็นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ จึงเห็นควรให้มีแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาคซึ่งเป็นแผนระยะกลาง 5 ปี เพื่อเป็นกลไกในการถ่ายทอดแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับชาติซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปี (แผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2540 – 2559) และควยลักษณะงานการแก้ไขปัญหาล้อมจําเป็นต้องใช้เวลาและมีความต่อเนื่องในการดำเนินงานจึงจะสัมฤทธิ์ผล จึงควรมีการถ่ายทอดแผน การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับช่วงเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคือแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2550-2554 เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการป้องกัน ฟื้นฟูและดูแลรักษาให้การใช้ประโยชน์อยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนในลักษณะพื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วม(Area-Function-Participation หรือAFP) อย่างทั่วถึงทุกภูมิภาคควบคู่กับการพัฒนาข้อมูลให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานและประชาชนเข้าถึงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์และขอบเขตของแผน

การดำเนินงานการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค(พ.ศ. 2550-2554) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานหน่วยงาน องค์กรและบุคลากรในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนดังกล่าว และได้รับความร่วมมือจากภาควิชา วิทยาศาสตร์ อณูสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการจัดทำและวิเคราะห์สถานการณ์สิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นวิทยากรกระบวนการในการประชุมเชิงปฏิบัติการตลอดจนยกร่างแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2550-2554 ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของปัญหาสิ่งแวดล้อม และสภาพเศรษฐกิจสังคมของภูมิภาค เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติของจังหวัดและท้องถิ่นในทุกระดับให้ทั่วถึง ทำให้การกระจายอำนาจการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่ท้องถิ่น มีทิศทางที่ชัดเจนและเป็นระบบ

ขอบเขตการดำเนินงาน

1. ศึกษา วิเคราะห์ และทบทวน แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาค พ.ศ. 2547-2549 ตลอดจนแผน นโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการประมวลและจัดเตรียมข้อมูลสถานการณ์สภาพปัญหา สิ่งแวดล้อมในเชิงพื้นที่ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ศักยภาพในการทำงานหรือขีดความสามารถในภูมิภาคหรือท้องถิ่นนั้น ตลอดจนลำดับความสำคัญของปัญหา โดยพิจารณาจากความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้น
3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้เกิดกระบวนการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค ที่เปิดโอกาสให้ประชาชน และทุกภาคส่วนในภูมิภาคได้มีส่วนร่วมทั้งในระดับจังหวัด และระดับภาค ภายใต้หลักการที่ยึดพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วมและประมวลเป็นแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2550-2554
4. กำหนดแนวทางและระบบในการติดตามประเมินผล แผนงาน แผนเงิน และแผนคน เพื่อให้ประโยชน์ในการปรับปรุงแผนงาน โครงการประจำปีอย่างต่อเนื่อง
5. ถ่ายทอดแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับภาค ไปสู่การปฏิบัติ

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม 2548 – กันยายน 2549
 ขั้นตอน ระยะเวลาในการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาค ปี 2550-2554

ลำดับ	กิจกรรม	2548			2549								
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1	ประสาน เตรียมการ	↕		↗									
2	รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์				↕		↗						
3	จัดตั้งคณะทำงานระดับจังหวัด/ภาค				↕								
4	จัดทำรายงานสถานการณ์และการนำเสนอ					↕							
5	จัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ							↕					
6	วิเคราะห์แนวโน้มในอนาคต จัดทำวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี (จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ)							↕					
7	สรุปรวบรวม จัดทำเอกสารร่างแผนภาค								↕				
8	จัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ								↕				
9	นำเสนอและพิจารณา จัดทำแนวทางการนำไปสู่การปฏิบัติ (จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ)										↕		
10	สรุปรวบรวม จัดทำต้นฉบับแผนภาค										↕		
11	จัดทำเอกสารแผนภาค											↕	

โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (ภาค8) ได้จัดขึ้นดังนี้

1) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนฯ ครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 25-26 พฤษภาคม 2549 ณ โรงแรมยูเรเชีย อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทุกภาคส่วนจากจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนฯ ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 8-9 มิถุนายน 2549 ณ ฟังหวานรีสอร์ท อ.เมือง จ.กาญจนบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทุกภาคส่วนจากจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และสมุทรสงคราม

3) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิพากษ์ร่างแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2550-2554 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมโกลเด้นท์ซิตี อ.เมือง จ.ราชบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจากทุกภาคส่วนทั้ง 5 จังหวัดคือ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี กาญจนบุรี และสมุทรสงคราม

1.4 แผนและโครงการที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำแผนการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (ภาคที่8) ใช้กรอบแนวคิด และทิศทางของแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับชาติ พ.ศ.2550-2554 เป็นหลักโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความสมดุล ความพอประมาณ และความมีเหตุผล รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 46 และ 59 และใช้แนวทางการพัฒนาของความสมดุลใน 3 มิติ คือ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการจัดการแบบบูรณาการที่สอดคล้องตามระบบนิเวศ (Ecological Approach) ของแต่ละพื้นที่ ผสานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้นแนวทางการจัดการตามแผนฯ ดังกล่าวจึงมีหลักการและแนวทางที่สำคัญดังนี้

1.4.1 หลักการจัดการ (Principle)

1.4.1.1 “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” (Polluters Pay Principle : PPP)

เป็นหลักของความรับผิดชอบที่บังคับให้ผู้ก่อมลพิษไม่ผลักภาระในการกำจัดมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมของตนไปสู่สังคมและสิ่งแวดล้อม หลักการนี้เป็นหลักการที่ดี แต่ยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง เนื่องจากปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายที่ต้องใช้เวลาในการระบุตัวผู้ก่อมลพิษทำให้ไม่ทันการณ์ในการเยียวยาแก้ไขและป้องกันการแพร่กระจายของมลพิษ ดังนั้น ในช่วงระยะของแผนจัดการฯ ที่นอกจากจะต้องเพิ่มการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการติดตามตรวจสอบให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษมีหน้าที่ต้องก่อสร้าง ติดตั้ง จัดให้มีระบบบำบัดและกำจัดมลพิษแล้ว รัฐบาลควรผลักดันให้มีการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาช่วยสนับสนุน การจัดการให้มากขึ้น เช่น ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม และค่าธรรมเนียมในการจัดการมลพิษ รวมทั้งกำหนดให้ผู้ที่เป็ต้นเหตุของการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษมีหน้าที่การพิสูจน์ว่าตนเองมิได้เป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายนั้น

1.4.1.2 “ความเป็นหุ้นส่วนของรัฐ-เอกชน” (Public-Private Partnership) เป็นหลักการที่ใช้สร้างการร่วมรับผิดชอบในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วน ทั้งร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายและรับประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน หลักการนี้ เป็นหลักการที่ควรนำมาใช้ควบคู่กับหลักการ “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” เพื่อส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนและมีบทบาทในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านมลพิษให้สูงขึ้น

1.4.1.3 “การระวังไว้อ่อน” (Precautionary Principle) เป็นหลักการจัดการเชิงรุกที่เน้นในหลักการป้องกันผลกระทบค่อนข้างมาก ซึ่งใช้แพร่หลายในสากล โดยสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนแม่บทของการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักการนี้เกิดขึ้นเนื่องจากการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นสามารถทำได้ง่าย แต่การแก้ไข ฟื้นฟูทำได้ยากอีกทั้งต้องใช้เวลายาวนานและงบประมาณสูง หรือในบางครั้งไม่สามารถฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพธรรมชาติดั้งเดิมได้ ดังนั้น หัวใจสำคัญของหลักการนี้ จึงอยู่ที่การสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบาง โดยในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือความเสี่ยงว่ากิจกรรมการพัฒนาอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว แม้ว่าจะมีข้อมูลหรือข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ที่มีอยู่ในขณะนั้นจะยังไม่สมบูรณ์ก็ให้มีการกำหนดมาตรการการป้องกัน และแก้ไขไว้อ่อนล่วงหน้า โดยเฉพาะผลกระทบทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) กิจกรรมการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีหรือแร่โลหะอันตรายและการพัฒนาในพื้นที่ที่มีความสำคัญเชิงระบบนิเวศ ให้ทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ในขั้นการกำหนดนโยบาย รวมทั้ง ให้มีการสร้างเครื่องมือและพัฒนากลไกการวางแผนในเชิงป้องกัน เช่น วางผังพัฒนาพื้นที่ การประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Analysis : LCA) และการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Code of Conduct) เป็นต้น

1.4.1.4 “การเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ” (Public Disclosure) เป็นหลักการที่ใช้กระบวนการทางสังคมมาสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลักการนี้สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล เฝ้าระวัง และติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการดำเนินงานโครงการทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน ซึ่งนอกจากเน้นการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อสถานการณ์ให้กับประชาชนได้รับรู้ รับทราบเพื่อสร้างแรงกดดันทางสังคม ให้กับผู้ที่สร้างความเสื่อมโทรมให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้วยังรวมถึงการใช้มาตรการทางสังคมเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจ การยกย่องเชิดชูและให้รางวัลแก่หน่วยงานและองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น ให้มีการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Responsibilities) ประกอบการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีขององค์กรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น

1.4.1.5 “ผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย” (Beneficiaries Pay Principle) เป็นหลักการใหม่ ที่ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในอนาคต เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีจำนวนจำกัดและมีไม่เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงควรมีการนำ

เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้เพื่อช่วยสนับสนุนในด้านการสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้เสียประโยชน์เพื่อลดความขัดแย้งทางสังคมในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและทำให้เกิดผลลัพธ์ของงานแบบสมประโยชน์ (Win-Win) เช่น การชดเชยหรือให้ส่วนแบ่งรายได้หรือให้ผลประโยชน์ตอบแทนกับประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยและบ่อบำบัดน้ำเสียใกล้ที่อยู่อาศัยและกรณีการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำหรือจัดสรรน้ำไปให้กลุ่มผู้รับประโยชน์เฉพาะกลุ่มในช่วงฤดูแล้งที่มีปริมาณน้ำต้นทุนจำกัด เป็นต้น

โดยสรุปหลักการทั้ง 5 หลักการข้างต้น เป็นการสร้างสมดุลของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เชื่อมโยงทุกมิติอย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน ทั้งมิติของความเป็นธรรมในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ มิติของประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้ประโยชน์และมิติการรักษาระบบนิเวศและคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยยึดการมีส่วนร่วมของประชาชนและผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมและประเทศชาติเป็นหัวใจหลัก ซึ่งจะนำไปสู่ “การร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้ค่าและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่สังคม” และประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ในที่สุด

1.4.2 แนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรายสาขา

1.4.2.1 ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

คุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ได้เปลี่ยนไปจากอดีต ที่แต่เดิมมุ่งเน้น มูลค่าสินค้าและผลิตภัณฑ์จากป่า ในปัจจุบันแนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ ได้ขยายขอบเขตครอบคลุมการบริการเชิงระบบนิเวศ (Ecosystem Service) คุณสมบัติในเชิงอนุรักษ์ของพันธุ์กรรมพืชและสัตว์รวมทั้งคุณค่าทางโอกาสในอนาคต (Opportunity Value) นอกจากนี้การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการขยายตัวของประชาชนที่เพิ่มขึ้น ได้สร้างแรงกดดันให้เกิดการบุกรุกทำลายป่าและช่วงชิงที่ดินสาธารณะมากขึ้น ดังนั้น แนวทางของการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระยะเร่งด่วนนี้ คือการหยุดการบุกรุกทำลายและการเร่งฟื้นฟูสภาพพื้นที่เสื่อมโทรม ตลอดจนเร่งรัดการแก้ไขปัญหาการซ้อนทับกันระหว่างพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ทำกินของราษฎร เนื่องจากเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดความยากจนมากที่สุด รวมทั้งปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ โดยให้ภาคประชาชนและเอกชนมีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการปลูกป่า การจัดการป่าชุมชน และการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

1.4.2.2 ความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเทศไทยเป็นที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และสังคมไทยในท้องถิ่นมีวิถีชีวิตบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพมาช้านาน ผลการศึกษาของสำนักงานสนับสนุนการวิจัย และศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ พบว่า ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา มีพันธุ์ (Species) ใหม่ ๆ ที่ค้นพบอยู่นอกเขตอนุรักษ์กว่า 1,000 ชนิด ส่วนในเขตอนุรักษ์นั้น ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนเนื่องจากมีอุปสรรคในการเข้าไปสำรวจในพื้นที่ ดังนั้น แนวทางการจัดการในระยะต่อไป คือ การเร่งรัดการจัดทำฐานข้อมูลและรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพเชิงพาณิชย์ รวมทั้ง จัดทำกฎหมายและระเบียบในเรื่องของการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ และในเรื่องของความปลอดภัยทางชีวภาพตลอดจนให้ความคุ้มครองแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติมิให้ถูกทำลายไป

1.4.2.3 ทรัพยากรดินและที่ดิน

ปัญหาหลักทางสังคมในด้านที่ดิน คือ การจัดการที่ดินทำกินให้กับราษฎรที่ยากจน ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมา ได้มีการนำที่ดินที่เป็นป่าเสื่อมโทรมมาจัดให้ราษฎร แต่ไม่สามารถช่วยให้ราษฎรพ้นจากความยากจนได้ เนื่องจากยังขาดปัจจัยสนับสนุนในด้านอื่น ๆ เช่น เทคโนโลยี และการตลาด อีกทั้ง การจัดหาที่ดินสาธารณะให้ประชาชนยังต้องประสบปัญหาในการพิสูจน์สิทธิ ทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปได้ช้า ดังนั้น รัฐจึงควรดำเนินแนวทางให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างจริงจัง เนื่องจากการถือครองที่ดินยังมีลักษณะที่มิคนจำนวนน้อยถือครองที่ดินจำนวนมาก แต่คนจำนวนมากถือครองที่ดินจำนวนน้อย ทำให้เกิดสภาพความขัดแย้งทางสังคม คือ มีที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ถูกต้องไว้รกร้างว่างเปล่าโดยมิได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์จำนวนมาก ในขณะที่เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรลดลง นอกจากนี้ การขาดมาตรการการกระจายการถือครองที่ดินยังทำให้มีความพยายามที่จะเข้าครอบครองที่ดินเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรที่ยากจนสูญเสียที่ดินไปเรื่อย ๆ และส่งผลให้เกิดปัญหาลังคมตามมา

ในเรื่องการฟื้นฟูคุณภาพดินนั้น ควรเร่งแก้ไขปัญหาด้านกายภาพของดิน โดยเฉพาะการลดการชะล้างพังทลาย การเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมตามสมรรถนะของดิน และข้อกำหนดของพื้นที่ รวมถึง การให้ความรู้แก่เกษตรกรในการลดการใช้สารเคมีในการเกษตร และลดการเผาซากตอซัง เพื่อป้องกันดินเสื่อมโทรมและลดมลพิษทางอากาศ การป้องกันการแพร่กระจายของดินเค็มโดยควบคุมกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดการแพร่ของดินเค็ม รวมทั้ง กำหนดประเภทของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและประกาศให้ประชาชนรับทราบ

1.4.2.4 ทรัพยากรน้ำ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกส่งผลให้ปริมาณน้ำฝนมีความแปรปรวนมากขึ้น การขยายตัวของเมืองประกอบกับการพัฒนาเศรษฐกิจจากการดำเนินนโยบายของรัฐ ทั้งด้านการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม ทำให้มีความต้องการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในฤดูแล้งมักจะมีความต้องการน้ำมากกว่าปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่นอกจากนี้การที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายและกติกาในการจัดสรรน้ำ ทำให้การเข้าถึงน้ำทำได้โดยเสรี เกิดการช่วงชิงน้ำและก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำที่อยู่ต้นน้ำกับท้ายน้ำ และระหว่างภาคเกษตรกรรมกับภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ดังนั้น การวางแผนการพัฒนาพื้นที่ควรพิจารณาถึงศักยภาพ ของปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่เพื่อป้องกันปัญหาการขาดแคลนน้ำในอนาคต และมีการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม นอกจากนี้ ควรเริ่มจัดทำกติกาในการจัดสรรน้ำอย่างเป็นธรรม และรับรองสิทธิชุมชน เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดปัญหาการแย่งชิงน้ำลงรวมถึง การจัดการด้านอุปสงค์ (Demand Side Management) และการสร้างจิตสำนึกในการใช้น้ำอย่างคุ้มค่าให้กับประชาชน ตลอดจนเสริมสร้างศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์ความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำและการจัดการน้ำบาดาลตามศักยภาพของแหล่งน้ำบาดาลเนื่องจากน้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคที่สำคัญในหลายพื้นที่

1.4.2.2 ทรัพยากรประมงและทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ประเทศไทยจัดเป็นผู้นำของโลกประเทศหนึ่งในด้านกองเรือประมงและการส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงแต่ความสำเร็จนี้แลกมาด้วยความร่อยหรอและความเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงจำนวนสัตว์น้ำ

ที่จับได้ในอ่าวไทยลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากการจับสัตว์น้ำเกินกำลังการผลิตตามธรรมชาติ มีการจับสัตว์น้ำในฤดูวางไข่ และใช้เครื่องมือที่ผิดกฎหมาย ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอื่นๆ เช่น ป่าชายเลน หาดทรายเลน ปะการัง ก็มีแนวโน้มเสื่อมโทรมมากขึ้น ดังนั้น แผนฯ นี้จึงให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้กลับสู่สภาพสมดุลทางธรรมชาติโดยเร็ว ทั้งในด้านการปลูกป่าชายเลนเพื่อลดการกัดเซาะชายฝั่ง วางระบบเตือนภัยล่วงหน้าเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดต่อชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ และจัดการประมงโดยให้มีการกำหนดกติกาและเขตทำการประมงอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะชาวประมงพื้นบ้านกับชาวประมงพาณิชย์ชาวประมง ปลาตะกั้ง ผู้เลี้ยงหอย รวมทั้ง ให้มีการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำและชายฝั่งโดยการป้องกันมลพิษของภาคเมือง และภาคอุตสาหกรรม สารเคมีจากภาคเกษตร ซึ่งจะมีผลต่อแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำและสารตกค้างในสัตว์น้ำ ซึ่งอาจเป็นประเด็นที่ใช้ในการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศได้

1.4.2.3 ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน จะเน้นที่การใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน ให้มีการพิจารณาทางเลือกของการพัฒนาและวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศในระยะยาว ว่าควรนำมาใช้ในปัจจุบันหรือเก็บไว้ใช้ในอนาคตรวมทั้งการเลือกใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอื่นทดแทน ตลอดจนลดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาแหล่งแร่มาใช้ประโยชน์ให้น้อยที่สุด มีการกำหนดมาตรการด้านการแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างรัฐผู้ได้รับสัมปทานท้องถิ่นและการควบคุมมลพิษโดยพื้นที่และการหากระบวนการป้องกันปัญหา และหลักประกันที่สามารถช่วยรองรับและเยียวยาปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเมื่อการทำเหมืองยุติลงแล้ว

ในเรื่องของพลังงานนั้น ในขณะที่ราคาน้ำมันในตลาดโลกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจนอาจก่อให้เกิดวิกฤตพลังงานในระดับโลกได้และประเทศไทยยังคงอาศัยพลังงานนำเข้าเป็นหลักและประสิทธิภาพการใช้พลังงานยังอยู่ในในระดับต่ำ ดังนั้น การรณรงค์ให้ผู้บริโภคใช้พลังงานอย่างรู้คุณค่า และให้ผู้ประกอบการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง

1.4.2.2 การจัดการมลพิษ

การตรวจสอบและควบคุมมลพิษ เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องการการเพิ่มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ บุคลากรและงบประมาณ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์ รวมทั้งการขยายการกำกับดูแลในด้านการใช้วัตถุอันตรายและการจัดการของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ดังนั้น การจัดการสิ่งแวดล้อมในช่วง 5 ปีข้างหน้า จึงเน้นที่การป้องกันมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด มลพิษการสร้างความเข้าใจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการรณรงค์ให้ประชาชนมีความตระหนักและเขามามีส่วนร่วมเป็นหุ้นส่วนในการจัดการมากขึ้น โดยเน้นที่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผลิต และการบริโภคให้มีการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่สะอาด (Cleaner Production) ตลอดจนกระบวนการโดยคำนึงถึง 8 Rs คือ การคิดหรือการทบทวนใหม่ (Rethink) การเลิกใช้วัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Reject) การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การให้คุณค่าหรือการประเมินใหม่ (Re-

value) การซ่อม (Repair) การเติม (Refill) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยในระยะ 5 ปี จะให้ความสำคัญกับด้านการจัดการมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจร ให้มีการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการ (Clustering) การจัดการขยะอันตรายในชุมชนอย่างถูกวิธีและให้นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการมลพิษและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม หรือภาษีบรรจุก๊าซที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยนำรายได้มาสมทบในกองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อนำมาสนับสนุนการจัดการมลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และให้มีการจัดทำรายงานตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมของจังหวัด และท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาสอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสภาพของพื้นที่ให้มากที่สุด ตลอดจน การแก้ไขระเบียบของกองทุนสิ่งแวดล้อมให้สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการรั่วไหลหรือแพร่กระจายโดยทันทีได้ และการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหามลพิษที่ซับซ้อนมากขึ้น และปัญหาในระดับสากล เช่น พ้นปรณณและข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องของ ปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และการป้องกันจากสารพิษที่อาจเจือปนในอาหารและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.4.2.8 การจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

การขยายตัวของเมือง และการขยายตัวของภาคพาณณยกรรมอย่างไร้ทิศทางทำให้เกิดความแออัด มลพิษ และทำลายสิ่งทีควรอนุรักษ์ การจัดการสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม รวมทั้ง การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชน เป็นการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนโดยตรง ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคี และการบูรณาการในการวางผังเมือง และการจัดโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค นอกจากนี้การสร้างคามเข้มแข็งให้กับเครือข่ายอนุรักษ์ และเครือข่ายชุมชน รวมทั้ง การระดมทุนระดับท้องถิ่น ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม เป็นเรื่องทีต้องให้ความสำคัญเพิ่มขึ้น

บทที่ 2

สถานการณ์การดำเนินงานที่ผ่านมาและแนวโน้มในอนาคต

2.1 ข้อมูลทั่วไป

1) พื้นที่ลุ่มน้ำ

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ที่ 8 (สสภ.8) มีพื้นที่ดำเนินงานตามการจัดการพื้นที่ตามลุ่มน้ำ 3 ลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำเพชรบุรี และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันตก ทั้งนี้ยึดขอบเขตการปกครอง 5 จังหวัดเพื่อครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำดังกล่าวให้มากที่สุด

- ลุ่มน้ำแม่กลอง ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งมีพื้นที่ลุ่มน้ำท่าจีน ลุ่มน้ำย่อยเพชรบุรีตอนล่างบางส่วน

- ลุ่มน้ำเพชรบุรี มี จังหวัดเพชรบุรีทั้งจังหวัดอยู่ในลุ่มน้ำนี้

- ลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันตก ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

และมีพื้นที่ลุ่มน้ำภาคใต้ฝั่งตะวันออก ลุ่มน้ำย่อยเพชรบุรีตอนบนบางส่วน

โดยพื้นที่ของ สสภ. 8 นั้นมีพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 ซึ่งเป็นพื้นที่สงวนสำหรับเป็นต้นน้ำลำธารมากที่สุด ที่จังหวัดเพชรบุรี ร้อยละ 39.52 รองลงมาคือจังหวัดกาญจนบุรี ร้อยละ 33.27 และประจวบคีรีขันธ์ ร้อยละ 20.23 ของสัดส่วนพื้นที่จังหวัด ส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม มีพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เพียงชั้นเดียว

2) ลักษณะภูมิประเทศ

ขอบเขตพื้นที่ภายใต้การดูแลของ สสท. 8 ประกอบด้วยลักษณะภูมิประเทศสองส่วน ดังนี้
กลุ่มจังหวัดในภาคตะวันตก ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และ
 ราชบุรี แบ่งสภาพพื้นที่ใน 4 จังหวัด ออกเป็น 3 ส่วน คือ

- เขตภูเขาและที่สูง อยู่ทางทิศตะวันตกของทุกจังหวัด ปัจจุบันพื้นที่บริเวณนี้มีป่าไม้
 ที่อุดมสมบูรณ์ปกคลุมอยู่

- เขตที่ราบลูกฟูก อยู่บริเวณตอนกลางของทุกจังหวัด

- เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ อยู่บริเวณทิศตะวันออกของจังหวัดกาญจนบุรีและราชบุรี และเขตที่
 ราบลุ่มชายฝั่งทะเลอ่าวไทยอยู่บริเวณทิศตะวันออกของจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดในภาคกลางตอนล่าง คือ สมุทรสงคราม โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มพื้นที่เกือบทั้งหมดของ
 จังหวัดมีลักษณะเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล

พื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันตั้งแต่ 0-5% รองลงมา มีความลาดชันมากกว่า 35% ในด้านตะวันตก
 ของพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 0-1,700 เมตร

3) เขตการปกครองและประชากร

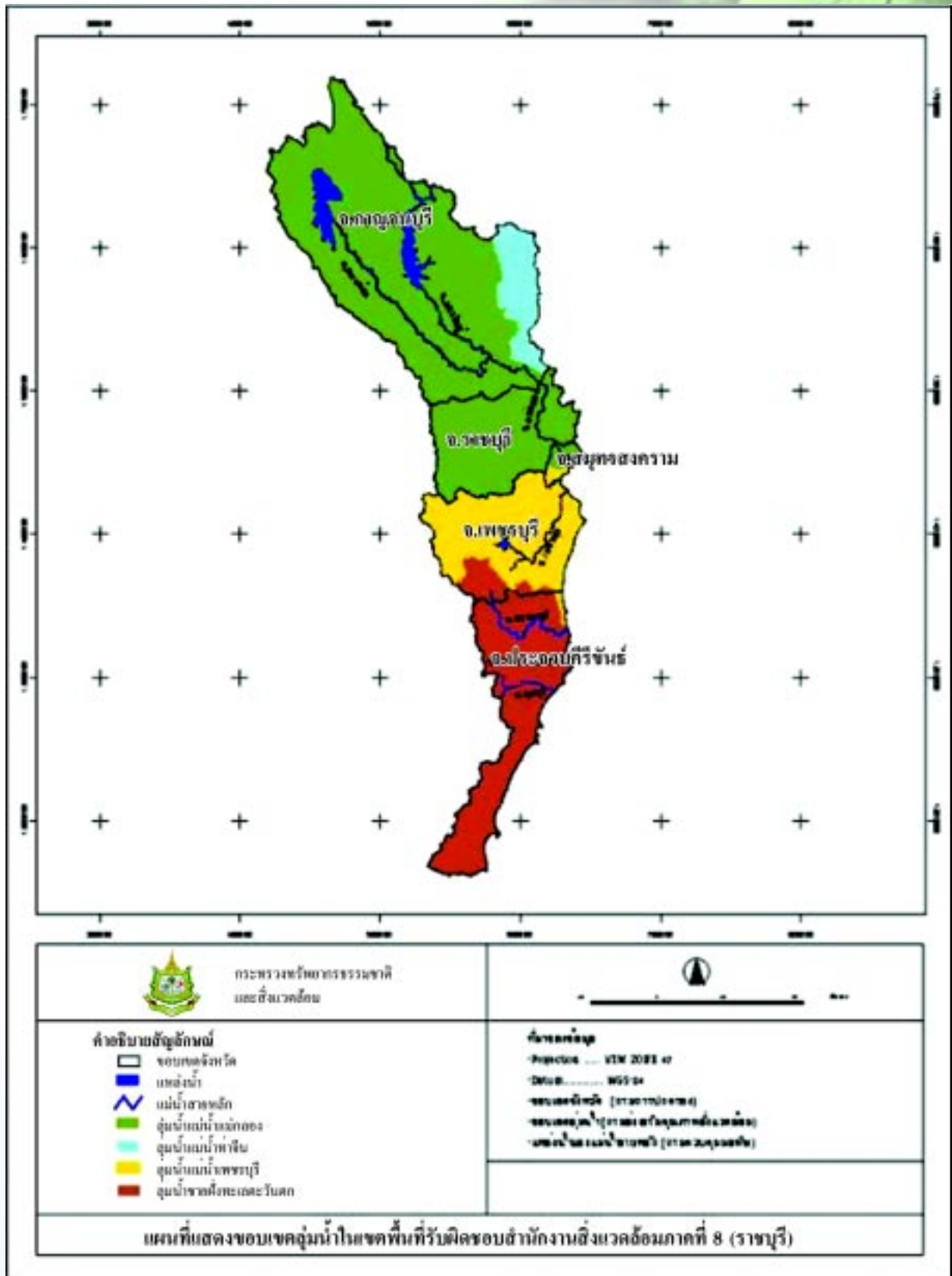
จังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของ สสท. 8 ทั้ง 5 จังหวัด แบ่งการปกครองออกเป็น 41 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ
 เทศบาลเมือง (ทม.) 10 แห่ง เทศบาลตำบล (ตต.) 72 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
 336 แห่ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 แสดงเขตการปกครองและประชากร

จังหวัด	อำเภอ/กิ่ง	เขต			ประชากร (คน)		
		ทม.	ตต.	อบต.	ชาย	หญิง	รวม
กาญจนบุรี	13/-	2	25	95	418,583	410,931	829,514
ประจวบคีรีขันธ์	8/-	2	13	45	246,767	241,932	488,699
เพชรบุรี	8/-	2	10	73	220,052	234,219	454,271
ราชบุรี	9/1	3	20	93	403,814	420,859	824,673
สมุทรสงคราม	3/-	1	4	30	93,859	101,219	195,078
รวม	41/1	10	72	336	1,383,075	1,409,160	2,792,235

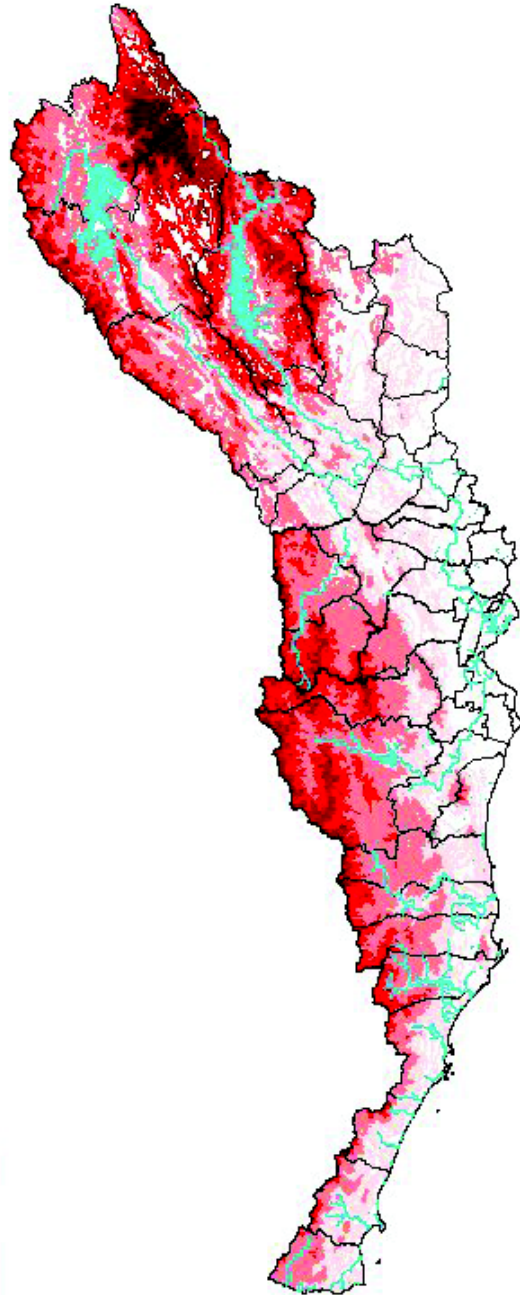
หมายเหตุ : 1. ทม. หมายถึง เทศบาลเมือง
 2. ตต. หมายถึง เทศบาลตำบล
 3. อบต. หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : เว็บไซต์กรมการปกครอง (<http://www.dopa.go.th>) วันที่ 8 ก.พ. 2549

แผนที่ขอบเขตลุ่มน้ำหลักพื้นที่ของ สสท. 8
ที่มา : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

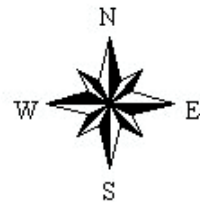
สภาพภูมิประเทศระดับความสูงของพื้นที่ในความรับผิดชอบ
ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ราชบุรี

สัญลักษณ์ ระดับความสูง

- = 0 - 100 ม.
- = 101 - 400 ม.
- = 401 - 700 ม.
- = 701 - 1000 ม.
- = 1001 - 1700 ม.

20 0 20 40 60 Kilometers

ที่มา : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4) สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศภาพรวมในทั้ง 5 จังหวัด ระหว่างปี 2545-2547 มีค่าเฉลี่ยอุณหภูมิทั้งปี อยู่ระหว่าง 27.61 ถึง 28.8 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรี ในปี 2546 21.28 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดอยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรี ในปี 2545 อยู่ที่ 37.23 องศาเซลเซียส

2.2 การบริหารจัดการ

2.2.1 การติดตามและการประเมินผลรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (ภาค8) พ.ศ. 2545-2549

สำหรับสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ราชบุรีได้ดำเนินการจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2547-2549 ขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบแผนงานและแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการป้องกัน ปันฟู และดูแลรักษาให้การใช้ประโยชน์อยู่บนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน ในลักษณะพื้นที่-ภารกิจ-การมีส่วนร่วม (Area-Function-Participation : AFP) ที่สอดคล้องกับปัจจัยการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมทั้งในด้านการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ 25 กลยุทธ์ 96 มาตรการ

และได้ดำเนินการเผยแพร่แผนดังกล่าวไปยัง หน่วยงานราชการ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษาและประชาชนพื้นที่ รวมทั้งสิ้น 667 แห่ง และได้ติดตามการนำแผนดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้แบบสอบถามแผนปฏิบัติการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่เห็นว่าแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ในระดับมาก และได้้นำแผนภาคไปใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานร่วมกับยุทธศาสตร์กระทรวง ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด สำหรับหน่วยงานที่ไม่ได้นำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคไปใช้เป็นกรอบแนวทางนั้นได้ใช้ยุทธศาสตร์หรือแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานเป็นกรอบแนวทาง

ในการดำเนินการจัดทำแผนและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติที่ผ่านมาของหน่วยงานพบปัญหาในการดำเนินการ คือ

- ปัญหาด้านงบประมาณ
- ปัญหาด้านข้อมูลพื้นฐาน
- ปัญหาด้านข้อมูลวิชาการ
- ปัญหาด้านความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น ขาดแคลนบุคลากร และการสนับสนุนจากแต่ละภาคส่วน

สำหรับความต้องการขอรับการสนับสนุนในการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงาน มีตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ

1. งบประมาณ
2. ข้อมูลวิชาการ
3. ข้อมูลพื้นฐาน

4. บุคลากร เครื่องมือและอุปกรณ์

5. กฎหมายและมาตรการ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการแปลงกรอบแผนจัดการฯ พ.ศ.2545-2549 ไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและการกิจของหน่วยงาน และการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางไปยัง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นยังไม่แล้วเสร็จ การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง ข้อยกักในเรื่องของเวลา ในการจัดทำแผนทำให้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ และแหล่งที่มาของปัญหาไม่มีความชัดเจนโดยไม่มีภาระบัพพื้นที่เป้าหมาย

2.2.2 การศึกษาทบทวน และวิเคราะห์กรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545-2549

กรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2545 – 2549 มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นและมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมลดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมการพัฒนา และเพื่อให้มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยมี 4 เป้าหมายหลักที่สอดคล้องกับกลุ่มภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ เป้าหมายที่ 1 ปฏิรูประบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพในการกำกับ ดูแล มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจน ป้องกันและเฝ้าระวังการก่อมลพิษ เป้าหมายที่ 2 อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และดำรงรักษาระบบนิเวศอย่างสมดุล เป้าหมายที่ 3 พัฒนาเมืองอย่างมีแบบแผน และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง อนุรักษ์ คุ้มครอง และฟื้นฟู บูรณะสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งธรรมชาติ และแหล่งศิลปกรรม และเป้าหมายที่ 4 รักษาและฟื้นฟูคุณภาพน้ำของแม่น้ำสายหลักทุกสายและคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งให้สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการดำรงชีพของประชาชนและอุตสาหกรรมและควบคุมคุณภาพอากาศของชุมชนเมืองให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานรวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการรวบรวมและกำจัดของเสียอันตราย ขยะมูลฝอย และการใช้ประโยชน์จากของเสีย นอกจากนี้ โครงสร้างของกรอบแผนจัดการฯ พ.ศ.2545-2549 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ได้แก่ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมนุษย์ และยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ

ผลการศึกษาวิเคราะห์ ประเมินความสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกรอบแผนจัดการฯ พ.ศ. 2545-2549 สรุปได้ดังนี้

1) ความสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ 1 คือมีการผลักดันเรื่องสิ่งแวดล้อมให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็น 1 ใน 9 ยุทธศาสตร์ ภายใต้แผนการบริหารราชการแผ่นดิน มีการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามภารกิจที่ถ่ายโอนอำนาจไปสู่ท้องถิ่น โดยมีการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหาระดับพื้นที่ได้ แต่ในขณะเดียวกันก็พบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในเรื่องความ

ไม่เพียงพอของงบประมาณและบุคลากร ข้อยกเว้นด้านกฎหมาย และที่สำคัญคือเรื่อง การขาดกลไก เชื่อมโยงในการขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ สำหรับกลยุทธ์เรื่องการเพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้จ่ายด้านการจัดการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพของ การจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่มักเป็นกิจกรรม ตามหลังการอนุมัติโครงการ ส่วนกลยุทธ์เรื่อง การสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระบวนการมีส่วนร่วมยังไม่ชัดเจน ไม่ทั่วถึงและไม่เพียงพอ นอกจากนี้ในเรื่องการปรับโครงสร้างด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ก็ได้มีการจัดตั้งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีข้อจำกัดทั้งด้าน กฎหมายและการจัดแบ่งโครงสร้างหน่วยงานที่ทำให้การบริหารจัดการยังคงเป็นไปในลักษณะแยกส่วน ดังนั้น สรุปได้ว่าประสิทธิผลและคุณภาพโดยรวมของการปฏิรูประบบการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยังไม่ค่อยเห็นผลที่ชัดเจน

2) ความสัมพันธ์ผลตามเป้าหมายที่ 2 กลยุทธ์หลักภายใต้เป้าหมายที่ 2 ได้กำหนดหลักการ จัดการในลักษณะที่เป็นระบบพื้นที่หรือระบบนิเวศเดียวกันเพื่อความยั่งยืนและสมดุลแต่จากการประเมิน พบว่า ทรัพยากรธรรมชาติยังคงร่อยหรออย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาทรัพยากรธรรมชาติรายสาขาแล้ว ส่วนใหญ่ไม่สามารถให้ข้อสรุปที่ชัดเจน เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูล อาทิ เรื่องการบริหารจัดการ ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน นอกจากข้อจำกัดข้างต้นแล้วการกำหนดให้มีการฟื้นฟูทรัพยากร ดินที่เป็น ปัญหา เมื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการแล้วคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับขนาดของปัญหา เรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในส่วนของพื้นที่ป่าและป่าอนุรักษ์แนวโน้มน่าสนใจอย่างต่อเนื่อง และเรื่องการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ความสัมฤทธิ์ผลมีแนวโน้มไปในทิศทางตรงข้าม กับเป้าหมาย ส่วนการประเมินผลสัมฤทธิ์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรแร่และทรัพยากรธรณี ก็ยังไม่สามารถให้ข้อสรุปที่ชัดเจนได้ เนื่องจากเป้าหมายมีหลายวัตถุประสงค์และ ข้อมูลเป็นเพียง ประมาณการสำหรับเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานและทรัพยากรชายฝั่งทะเลความสัมฤทธิ์ผล มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมาย แต่เนื่องจากทรัพยากรชายฝั่งทะเลมีความหลากหลาย ค่อนข้างมาก จึงต้องพัฒนาตัวชี้วัดให้ครบถ้วน เพื่อให้สามารถประเมินผลได้อย่างแท้จริง

3) ความสัมพันธ์ผลตามเป้าหมายที่ 3 จากการประเมินเป้าหมายการพัฒนาเมือง สิ่งแวดล้อม เมือง/ชุมชน ยังไม่สามารถหาข้อสรุปที่ชัดเจนได้เนื่องจากขาดข้อมูล แต่ได้ข้อสรุปว่าความแออัดในเมือง ส่งผลให้คุณภาพเสื่อมโทรมลง สำหรับการประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่ง ธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมาย คือ มีการอนุรักษ์ และฟื้นฟู สิ่งแวดล้อมของแหล่งธรรมชาติและแหล่งศิลปกรรมที่สำคัญเพื่อรักษาไว้เป็นมรดกของประเทศ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมแหล่งทั่วประเทศ

4) ความสัมพันธ์ผลตามเป้าหมายที่ 4 เป็นเป้าหมายที่มีตัวชี้วัดชัดเจนกว่าเป้าหมายอื่นๆ แต่ผลการประเมิน พบว่า ทิศทางของปัญหามลพิษส่วนใหญ่ตรงข้ามกับเป้าหมาย อาทิ คุณภาพน้ำ ยังต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ มลพิษทางอากาศ ในส่วนของสารมลพิษคาร์บอนมอนอกไซด์ ซัลเฟอร์ ไดออกไซด์ และก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ในขณะที่ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 10) กลับมีแนวโน้มรุนแรงมากในบางพื้นที่ มลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือนยังมีค่าสูงเกิน

ค่ามาตรฐานโดยเฉพาะบริเวณริมถนน มลพิษจากขยะและสิ่งปฏิกูล แม้ว่าปริมาณการผลิตขยะต่อคนต่อวันในเขตเมืองจะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังไม่สามารถให้ข้อสรุปที่ชัดเจน เนื่องจากข้อจำกัดของข้อมูลที่ถูกดองและน่าเชื่อถืออย่างไรก็ตามปริมาณขยะที่นำมาใช้ใหม่มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นมลพิษจากสารอันตรายในส่วนของการลดและการควบคุมมลพิษจากสารอันตรายยังไม่สามารถให้ข้อสรุปที่ชัดเจนได้ เนื่องจากยังขาดข้อมูลและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของประชาชนที่เกิดจากผลกระทบจากสารอันตราย มลพิษจากของเสียอันตราย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องปัญหาคือ การจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนยังไม่มีระบบการจัดการที่ครบวงจรและถูกหลักวิชาการถึงแม้ว่าภาครัฐได้มีการจัดการของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมแล้ว แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมตามพื้นที่สาธารณะทั่วไป และเรื่องการจัดการเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมาย กล่าวคือ มีการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้การบริการด้านสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ และการนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม การค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในวงจำกัด

สรุปได้ดังนี้

แนวโน้มและประเด็นสำคัญ

1) ประเมินสถานภาพนโยบาย แผน และมาตรการด้านการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า แม้จะมีการประกาศใช้นโยบาย แผน และมาตรการ มาอย่างต่อเนื่อง แต่ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังคงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากความไม่สมบูรณ์และสอดคล้องของนโยบาย แผนและมาตรการ ความไม่พร้อมของบุคลากร งบประมาณ และเครื่องมือ/กลไกต่างๆ เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้

2) กระบวนการแปลงนโยบาย แผน และมาตรการด้านการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติ พบประเด็นสำคัญต่างๆ เช่น

- ปัญหา/อุปสรรคในกระบวนการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ อาจเกิดขึ้นในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดทำนโยบาย การจัดทำแผน การประสาน การแปลงไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล รวมทั้ง อุปสรรคที่อาจเกิดจากตัวนโยบาย ได้แก่ การจัดทำนโยบายที่ส่วนใหญ่เป็นการจัดทำโดยหน่วยงานส่วนกลางที่เป็นระบบสั่งการจากเบื้องบน(Top-down approach) และแยกส่วนซึ่งหน่วยงานปฏิบัติที่เป็นหน่วยงานส่วนภูมิภาคไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำ นโยบายมีความยุ่งยากในการนำไปสู่ปฏิบัติและนโยบายอาจมีความขัดแย้งกับนโยบายอื่นๆ

- กระบวนการกำหนดแผนงาน/โครงการ เพื่อบรรลุเป้าหมายของนโยบาย หน่วยงานที่ต้องจัดทำมักเริ่มต้นจากการคิดเนื้อหาตามความถนัดในสาขาของตนเองหรือพิจารณาจากภารกิจของหน่วยงานเป็นหลัก แล้วจึงนำแผนงาน/โครงการ ไปพิจารณาถึงความสอดคล้องกับนโยบาย ซึ่งเป็นหลักการที่สวนทางกับหลักการในการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ที่จะต้องยึดนโยบายและเป้าหมายเป็นกรอบในการคิดแผนงาน/โครงการ

- การมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชน และประชาชน ในขั้นตอนการจัดทำนโยบาย แผนงาน โครงการ และการติดตามประเมินผลยังไม่มีความชัดเจนเนื่องจาก

กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการสั่งการจากส่วนกลาง อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชน และประชาชนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคด้านสิ่งแวดล้อม นับว่าเป็นหัวใจของการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และเป็นประเด็นที่ไม่ควรถูกกำหนดให้เป็นประเด็นเร่งด่วนเนื่องจากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคด้านสิ่งแวดล้อมต้องอาศัยเวลาที่ค่อนข้างนาน โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจที่เพียงพอสร้างจิตสำนึกที่เพียงพอในการที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการผลิตและการบริโภคด้านสิ่งแวดล้อมได้

4) การให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมิได้คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมอาจก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติของประเทศไทย ดังนั้น จะต้องมีการสงวนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่มีคุณค่าและมีความสามารถลำดับต้น เพื่อการใช้อย่างยั่งยืนและเป็นมรดกทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรมของประเทศต่อไป

5) การกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปรับบทบาทให้มีหน่วยงาน และบุคลากรรับผิดชอบโครงการด้านมลพิษ พบว่า เรื่องนี้ยังมีความสับสนมากนัก เนื่องจากความไม่พร้อมด้านบุคลากร และงบประมาณในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของกาถ่ายโอนบุคลากรไปสู่ท้องถิ่นที่ยังไม่มีความสับสนเท่าที่ควร แต่การสนับสนุนของหน่วยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในเชิงวิชาการและการประสานงานจะเป็นปัจจัยสนับสนุนของหน่วยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในเชิงวิชาการและการประสานงาน จะเป็นปัจจัยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

6) การลดความขัดแย้งในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐได้ส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว แต่ความขัดแย้งก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่เนืองๆ โดยเฉพาะในการพัฒนาโครงการ ขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชน สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศ

2.3 สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.3.1 ทรัพยากรน้ำ

จากสถิติข้อมูลรายงานสภาพอากาศและน้ำท่า ภาคตะวันตก ประจำเดือนมีนาคม 2548 (ระหว่างเดือนเมษายน 2547- เดือนมีนาคม 2548) ของศูนย์อุทกวิทยาและบริหารน้ำภาคตะวันตก กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในลุ่มน้ำหลัก ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำเพชรบุรี และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันตก มีปริมาณน้ำฝนและปริมาณน้ำท่ารายละเอียด ดังนี้

1) ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนสูงสุด-ต่ำสุดรายเดือนในช่วงที่ผ่านมา ณ สถานีสำรวจอุทกนิคมวิทยา จำนวน 24 สถานี พบว่าเดือนพฤษภาคม มีปริมาณฝนมากที่สุด แตกต่างจากปีที่ผ่านมาที่มีปริมาณมากที่สุดในเดือน กันยายนและปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปีลดลงจากปีที่ผ่านมา

2) ปริมาณน้ำท่า

ปริมาณน้ำท่าสูงสุด-ต่ำสุดรายเดือนในช่วงที่ผ่านมา ณ สถานีสำรวจปริมาณน้ำท่า จำนวน 33 สถานี มีปริมาณน้ำท่าในลำน้ำต่าง ๆ ดังนี้

ลุ่มน้ำแม่กลอง จำนวน 17 สถานี

- ลำปำชี มีปริมาณน้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนตุลาคม 2547 ประมาณ 18.08 ล้าน ลบ.ม. และมีปริมาณน้ำเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมีนาคม 2548 ประมาณ 1.67 ล้าน ลบ.ม. ส่วนปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งหมดในรอบปี ประมาณ 151.5 ล้าน ลบ.ม. ลดลงจากปีที่ผ่านมาประมาณครึ่งหนึ่ง

- หลังเขื่อนวชิราลงกรณ์ มีปริมาณน้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน 2547 ประมาณ 709.1 ล้าน ลบ.ม. และมีปริมาณน้ำเฉลี่ยต่ำสุด ในเดือนมกราคม 2548 ประมาณ 364.6 ล้าน ลบ.ม. ส่วนปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งหมดในรอบปี ประมาณ 6,045 ล้าน ลบ.ม.

- แม่น้ำแควน้อย มีปริมาณน้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนสิงหาคม 2547 ประมาณ 767.4 ล้าน ลบ.ม. และมีปริมาณน้ำเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมกราคม 2548 ประมาณ 315.1 ล้าน ลบ.ม. ส่วนปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งหมดในรอบปี ประมาณ 6,639 ล้าน ลบ.ม.

- แม่น้ำแควใหญ่ มีปริมาณน้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 2548 ประมาณ 539.0 ล้าน ลบ.ม. และปริมาณน้ำเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมิถุนายน 2547 ประมาณ 207.1 ล้าน ลบ.ม. ส่วนปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งหมดในรอบปี ประมาณ 4,487 ล้าน ลบ.ม.

ลุ่มน้ำเพชรบุรี จำนวน 6 สถานี

- หลังเขื่อนแก่งกระจาน ซึ่งมีปริมาณน้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนกรกฎาคม 2547 ประมาณ 189.3 ล้าน ลบ.ม. และมีปริมาณน้ำเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนมกราคม 2548 ประมาณ 25.80 ล้าน ลบ.ม. ส่วนปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งหมดในรอบปีประมาณ 1,058 ล้าน ลบ.ม.

- แม่น้ำเพชรบุรีหลังเขื่อนเพชร มีปริมาณน้ำเฉลี่ยสูงสุดในเดือนกรกฎาคม 2547 ประมาณ 11.7 ล้าน ลบ.ม. และมีปริมาณน้ำเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนพฤศจิกายน 2547 ประมาณ 9.36 ล้าน ลบ.ม. ทั้งนี้ปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งหมดในรอบปี ประมาณ 523.7 ล้าน ลบ.ม.

ลุ่มน้ำชายฝั่งตะวันตก จำนวน 10 สถานี

- แม่น้ำกุยบุรี มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยสูงสุดในเดือนตุลาคม 2547 ประมาณ 4.97 ล้านลบ.ม. รองลงมาเดือนมิถุนายน 2547 ประมาณ 3.08 ล้าน ลบ.ม. ทั้งนี้ปริมาณน้ำเฉลี่ยทั้งหมดในรอบปี ประมาณ 20.38 ล้าน ลบ.ม.

3) พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก

ทั้ง 5 จังหวัดในพื้นที่ สสภ.8 อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากระดับปานกลาง โดยจังหวัดราชบุรีมีพื้นที่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.988 ของพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซ้ำซากระดับปานกลางทั้งหมด รองลงมาคือ เพชรบุรี (0.781) กาญจนบุรี (0.722) ประจวบคีรีขันธ์ (0.300) และสมุทรสงคราม (0.274)

4) พื้นที่แห้งแล้ง

จังหวัดในพื้นที่ สสภ. 8 มีพื้นที่เสี่ยงต่อความแห้งแล้งของแต่ละจังหวัด ดังนี้

ตารางที่ 2-3 พื้นที่ระดับเสี่ยงต่อสภาวะการเกิดทะเลทราย ของจังหวัดในเขตรับผิดชอบ
ของ สสภ. 8

พื้นที่	พื้นที่ (ไร่)				รวม
	น้อย	ปานกลาง	รุนแรง	พื้นที่อนุรักษ์	
กาญจนบุรี	2,769,771	3,884,451	59,198	5,398,540	12,111,959
ราชบุรี	1,128,839	1,782,360	14,326	308,451	3,233,976
สมุทรสงคราม	199,028	51,525	0	0	250,554
เพชรบุรี	570,753	1,515,684	42,960	1,733,837	3,863,235
ประจวบคีรีขันธ์	1,176,595	1,595,059	45,671	1,132,899	3,951,225

หมายเหตุ พื้นที่ความเสี่ยงต่อสภาวะการเกิดทะเลทราย เป็นเพียงการศึกษาเบื้องต้น ยังต้องมีการตรวจสอบ
ความถูกต้องกับสภาพพื้นที่ความเป็นจริงอีกครั้ง

ที่มา: รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก พ.ศ. 2548

2.3.2 ทรัพยากรป่าไม้

ในพื้นที่ สสภ.8 มีพื้นที่ทั้งหมด 37,689.08 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ป่าในปี 2541 จำนวน 15,219 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 40.38 ปี 2543 มีเนื้อที่ป่าเพิ่มขึ้นเป็น 19,249 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 51.08 แต่ในปี 2547 กลับพบว่าเนื้อที่ป่าลดลงจากปี 2543 เหลือ 19,061 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 50.58 โดยมีเพียงจังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้นที่มีเนื้อที่ป่าเพิ่มขึ้นทุกปี

ส่วนสถิติของพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกไฟไหม้ พบว่าพื้นที่ไฟไหม้ป่าในพื้นที่ สสภ.8 จากสถิติการเกิดไฟป่าปีงบประมาณ 2547-2549 จะเห็นว่าใน ปี 2547 มีพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ 4,429 ไร่ แต่ปี 2548 กลับเพิ่มมากขึ้นเป็น 8,881.5 ไร่ ซึ่งเพิ่มมากขึ้นถึง 4,452.5 ไร่ และความถี่ในการเกิดไฟป่าในปี 2548 เพิ่มขึ้นค่อนข้างมากจากปี 2547

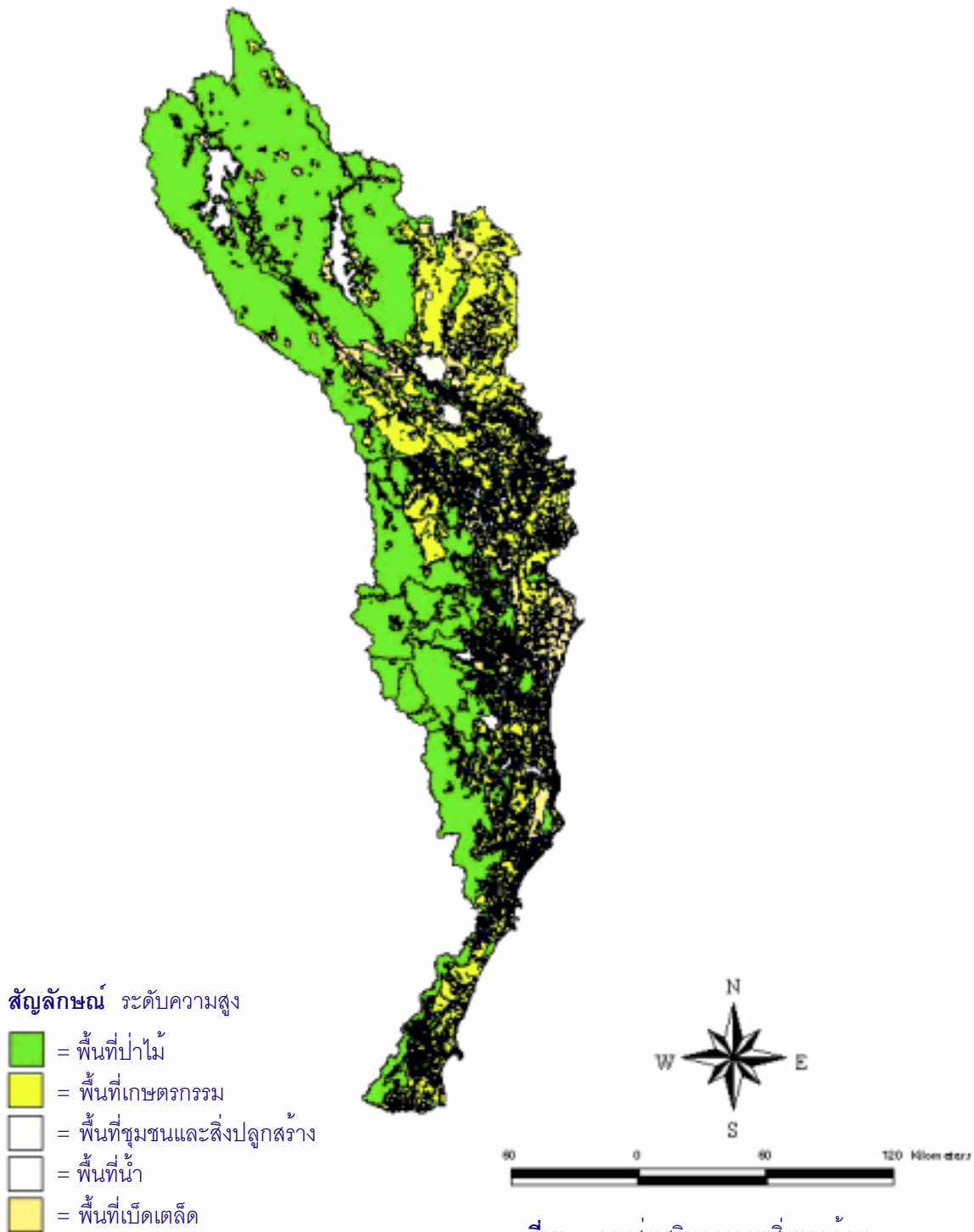
2.3.3 ทรัพยากรดิน

1) การพังทลายของดิน

พื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สสภ. 8 มีพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน คือมีอัตราการสูญเสียดินตั้งแต่ 5 ตัน/ตร.กม./ปี ขึ้นไปประมาณ 6,435 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 17.22 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายของดินบนพื้นที่สูง มีจำนวน 5,014 ตร.กม. คิดเป็นร้อยละ 13.42 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยจัดว่าอยู่ในระดับรุนแรงมาก 338 ตร.กม. ระดับรุนแรง 53 ตร.กม. และระดับปานกลาง 4,623 ตร.กม.

ส่วนพื้นที่ราบที่มีการชะล้างพังทลายของดิน มีจำนวน 1,421 ตร.กม. คิดเป็นร้อยละ 3.80 ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่ในระดับรุนแรงมาก 90 ตร.กม. ระดับรุนแรง 46 ตร.กม. และระดับปานกลาง 1,285 ตร.กม.

การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่รับผิดชอบ
ของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ราชบุรี

ที่มา : กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม

กรมทรัพยากรธรณี ได้ดำเนินการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจำแนก พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่ม และหมู่บ้านเสี่ยงภัย ทั่วประเทศไทย พบว่า สสท.8 มีพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่ม จำนวน 4 จังหวัด โดยจังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนมากที่สุดถึง 206 หมู่บ้านในทุกอำเภอ โดยมีจำนวนหนาแน่นมากบริเวณ ด่านตะวันออกของอำเภอบ่อพลอย และอำเภอเลาขวัญ ด่านออกเฉียงใต้ของอำเภอเมือง และอำเภอ ด่านมะขามเตี้ย และด้านใต้ของอำเภอเมือง อำเภอท่าม่วงและอำเภอไทรโยค ส่วนจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี และประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม จำนวน 30, 16 และ 13 หมู่บ้านตามลำดับ

3) ดินที่มีปัญหาต่อการทำการเกษตร

- **ดินเค็ม** พบที่จังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และสมุทรสงครามมีเนื้อที่รวม 563.71 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 1.49 ของพื้นที่รับผิดชอบของ สสท.8

- **ดินทรายจัด ดินตื้น และดินบนพื้นที่ภูเขา** พบในเกือบทุกจังหวัดยกเว้นสมุทรสงคราม โดยมีเนื้อที่ดินทรายจัด ดินตื้น และดินบนพื้นที่ภูเขา 1,701.04, 3,079.04 และ 18,132.60 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ

- **ดินเปรี้ยวจัด** พบที่จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อที่รวม 166.96 ตารางกิโลเมตร

2.3.4 ทรัพยากรน้ำใต้ดิน

เนื่องจากความต้องการใช้น้ำในภูมิภาคนี้มีปริมาณมาก และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามการขยายตัวของชุมชนและอุตสาหกรรม ทำให้น้ำใต้ดินเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง

คุณภาพน้ำใต้ดินจังหวัดกาญจนบุรี

คุณภาพน้ำใต้ดินของพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี ถึงดีปานกลาง ยกเว้นในบางพื้นที่ที่มีปริมาณเหล็ก และความกระด้างค่อนข้างสูง และเกินเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่าในบางพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่มีการทำการเกษตรกรรม มีปริมาณไนเตรทค่อนข้างสูง และเกินเกณฑ์มาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ไม่พบว่า มีพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความเค็มของน้ำใต้ดินอยู่เป็นประจำ

คุณภาพน้ำใต้ดินจังหวัดสมุทรสงคราม

คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทางตอนเหนือ คือมีค่าปริมาณสารทั้งหมดที่ละลายน้ำได้อยู่ในช่วง 500-1,500 มก./ล และเกณฑ์ไม่ดีทางตอนใต้ของพื้นที่ซึ่งมีค่าปริมาณสาร ทั้งหมดที่ละลายน้ำได้มากกว่า 1,500 มก./ล ที่อันเนื่องมาจากการแทรกซึมของน้ำทะเล นอกจากนี้ระดับน้ำใต้ดิน ยังขึ้นทำให้ง่ายต่อการปนเปื้อนจากสิ่งปนเปื้อนจากผิวดิน โดยรอยต่อระหว่างพื้นที่น้ำจืดและพื้นที่น้ำกร่อยถึงเค็ม อยู่บริเวณตอนกลางของพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม

คุณภาพน้ำใต้ดินจังหวัดเพชรบุรี

พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีที่มีศักยภาพของการให้น้ำใต้ดินคือ ที่ราบทางด้านตะวันออกของจังหวัด มีปริมาณการให้น้ำในชั้นกรวดและทรายมากที่สุด สูงกว่า 20 ลบ.ม./ชม. ในบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเล และน้อยลงตามลำดับในปริมาณ 10-20 ลบ.ม./ล. และ 2-10 ลบ.ม./ล.ตามระยะทางที่เข้ามาจากชายฝั่งทะเล อย่างไรก็ตาม แหล่งน้ำใต้ดินในบริเวณที่ราบด้านตะวันออก กำลังประสบปัญหาวิกฤตของคุณภาพน้ำ

อันเนื่องมาจากการแทรกซ้อนของน้ำทะเล มีค่าปริมาณสารทั้งหมดที่ละลายได้เกินกว่า 1,500 มก./ล. ค่าคลอไรด์และความกระด้างสูงเกินกว่ามาตรฐานมากน้ำใต้ดินที่ได้มีสกรอยเค็มนอกจากนี้ค่าปริมาณเหล็กในแหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดเพชรบุรีโดยทั่วไปสูงกว่ามาตรฐานมาก

คุณภาพน้ำใต้ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คุณภาพน้ำใต้ดินของพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีถึงปานกลาง ยกเว้นในบางพื้นที่ที่มีปริมาณคลอไรด์ ความกระด้าง และเหล็กสูงเกินมาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่าในบางพื้นที่ที่มีปริมาณฟลูออไรด์อยู่ค่อนข้างสูงและเกินเกณฑ์มาตรฐานอย่างไรก็ตามไม่พบว่าพื้นที่ที่มีปัญหาด้านไนเตรทของน้ำใต้ดินเกินเกณฑ์มาตรฐาน

ปริมาณการใช้น้ำใต้ดินมาใช้ประโยชน์

ในปี 2546 มีปริมาณการใช้น้ำใต้ดินของทั้ง 5 จังหวัด มีปริมาณมากถึง 169,513 ลบ.ม./วัน ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงบ่อใต้ดินขนาดเล็กของหมู่บ้านต่าง ๆ ที่มีได้มีการขออนุญาตอย่างถูกต้องเป็นทางการ ปัญหาการใช้น้ำใต้ดินมักพบว่าการใช้น้ำใต้ดินเป็นแบบกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่เดียวกันของแต่ละจังหวัด ทำให้การเติมน้ำเข้าโดยธรรมชาติไม่เพียงพอ เกิดปัญหาความไม่สมดุลระหว่างน้ำออกและน้ำเข้าใต้ดิน อีกทั้งมีการขยายตัวการแทรกซึมของน้ำทะเล เป็นผลทำให้คุณภาพน้ำใต้ดินเกิดปัญหาน้ำกร่อยถึงเค็ม โดยเฉพาะที่ระดับลึก 50 และ 120 เมตร ถ้านำน้ำใต้ดินมาใช้จะต้องผ่านกระบวนการ ปรับปรุง คุณภาพ ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น หรือต้องเจาะบ่อใต้ดินในระดับลึกกว่า 120 เมตร ลงไป จึงจะได้น้ำจืดแต่ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเจาะเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ล้วนแต่เป็นการลงทุนที่สูงขึ้นมาก

2.3.5 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พื้นที่ในความรับผิดชอบของ สสท. 8 มีจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล 3 จังหวัด คือ สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในแต่ละด้านมีดังนี้

1) คุณภาพน้ำทะเล

จากข้อมูลปี 2543-2547 พบว่าคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของประเทศไทยมีแนวโน้มไม่ต่างกันมากนัก โดยคุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ถึงดี คิดเป็นประมาณร้อยละ 80 ของจำนวนสถานที่ตรวจวัดทั้งหมด โดยในปี 2547 ยังพบคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมที่บริเวณปากคลองบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ถึงแม้ว่าคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งของประเทศไทย ปี 2547 ส่วนใหญ่จะอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่ก็ยังพบว่ามีบางพื้นที่ที่มีคุณภาพน้ำบางพารามิเตอร์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานฯ กำหนด ซึ่งในบริเวณปากคลองบ้านแหลม และปากคลองบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรีมีปัญหาปริมาณออกซิเจนละลายต่ำ และปริมาณสารอาหารสูง ปริมาณแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมดมีค่าสูงเกินมาตรฐาน แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มทั้งหมดมีค่าสูงเกินมาตรฐาน ปริมาณโลหะหนักพบแมงกานีส และเหล็กสูงเกินมาตรฐาน

นอกจากพารามิเตอร์ต่างๆตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณภาพน้ำชายทะเลชายฝั่งแล้ว ยังมีบางพารามิเตอร์ที่ต้องได้รับการติดตามตรวจสอบและศึกษาเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ไตรบิวทิลทิน ซึ่งไตรบิวทิลทินมีค่าสูงในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะปากแม่น้ำแม่กลอง ที่มีค่าสูงกว่ามาตรฐาน

2) ปริมาณสัตว์น้ำและการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

การประมงเป็นอาชีพดั้งเดิมที่มีความสำคัญในพื้นที่ที่ติดกับชายฝั่งทะเล โดยในปี 2545 จังหวัดสมุทรสงคราม และเพชรบุรี มีประชากรที่ประกอบอาชีพประมงทะเล 2,727 และ 16,766 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 1.05 และ 8.1 ของจำนวนประชากรในแต่ละจังหวัด ปริมาณสัตว์น้ำในทะเลที่จับได้คือ 191,829 และ 36,139.6 ตัน/ปี (ไม่มีข้อมูลของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์)

การเพาะเลี้ยงชายฝั่งมีบทบาทเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเลี้ยงกุ้ง ซึ่งมีการเพาะเลี้ยงเพื่อบริโภคภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ในจังหวัดเพชรบุรี บริเวณหาดโคลนอ่าวบางตะบูน ต.บางขุนไทร อ.บ้านแหลม เป็นแหล่งเกิดหอยแครงตามธรรมชาติและเป็นแหล่ง ขยายพันธุ์หอยแครงที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย

3) ป่าชายเลน

ในปัจจุบันพบว่าปริมาณป่าชายเลนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2543 จังหวัดสมุทรสงครามมีเนื้อที่ป่าชายเลนจำนวน 15,375 ไร่ ปี 2545 จังหวัดเพชรบุรีมีเนื้อที่ป่าชายเลน จำนวน 36,125 ไร่ และในปี 2547 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีเนื้อที่ป่าชายเลนจำนวน 938 ไร่ ซึ่งทั้ง 3 จังหวัดมีปริมาณป่าชายเลนเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 2-3 เนื้อที่ป่าชายเลนในจังหวัดสมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

ปี พ.ศ.	เนื้อที่ป่าชายเลน (ไร่)		
	สมุทรสงคราม	เพชรบุรี	สมุทรสงคราม
2539	7,156	12,936	269
2543	15,375	35,937	938
2545	-	36,125	-
2547	-	-	938

ที่มา: เว็บไซต์กรมป่าไม้ (<http://www.dnp.go.th/forestfire/2546/firestatistic%20Th.htm> , 18 ก.พ. 49)

หมายเหตุ - หมายถึง ไม่พบข้อมูล

4) ปะการังและหญ้าทะเล

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นเพียงจังหวัดเดียวเท่านั้นในพื้นที่ภาค 8 ที่พบว่ามีแนวปะการัง โดยแนวปะการังกลางน้ำที่มีขนาดใหญ่ที่สุดที่ตั้งอยู่ห่างจากชายฝั่งบ้านกรูด อ.บางสะพาน ประมาณ 1,000 เมตร อยู่ในระดับน้ำลึก 2-4 เมตร เป็นปะการังมีชีวิตร้อยละ 68 และจากเอกสาร แผนที่แนวปะการังในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2542 รายงานว่าพบเกาะที่มีแนวปะการังในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 20 เกาะ โดยเกาะหลักเกาะไหล่และเกาะร่มเป็นเกาะที่มีชายฝั่งติดต่อกับแผ่นดินใหญ่ทางด้านทิศตะวันตก แนวปะการังมีการพัฒนาขึ้นเป็นแนวปะการังขนาดเล็กริมฝั่ง ทางด้านทิศเหนือและทิศใต้ ของเกาะ ส่วนชายฝั่งของเกาะทางด้านนอกหรือทิศตะวันออก มีปะการังน้อยมาก สำหรับเกาะแรด ทางด้านทิศตะวันตกของเกาะมีแนวปะการังที่มีการพัฒนาได้ดีเป็นแนวปะการังริมฝั่งมีสภาพสมบูรณ์ดีมาก ส่วนใหญ่เป็นปะการังเขากวาง ปะการังโต๊ะ ปะการังโขด และปะการังดอกกะหล่ำ เป็นเกาะที่มีพื้นที่แนวปะการังมากที่สุดในกลุ่มนี้ โดยมีพื้นที่ 0.026 ตารางกิโลเมตร

ส่วนแหล่งหญ้าทะเลที่พบในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คือบริเวณอ่าวมะนาว ตำบลคลองวาฬ พบหญ้าทะเล 2 ชนิดคือ *Halodule pinifolia* และ *Halophila ovalis* นอกจากนี้ยังมีรายงานว่าพบหญ้าทะเลชนิด *Ruppia maritima* ในบริเวณส่วนป่าชายเลนทุ่งกระหม่อม ปากคลองบางกรามน้อย คลองบางตราใหญ่ อำเภชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ด้วย

อย่างไรก็ตามยังไม่พบรายงานสภาพปัจจุบันของหญ้าทะเลในพื้นที่ดังกล่าว

5) หาดทราย

หาดทรายที่มีชื่อเสียงและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในพื้นที่ สสก. 8 ได้แก่ หาดเจ้าสำราญ หาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี หาดวนกร และหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สภาพชายหาดในปัจจุบันเสื่อมโทรมลงเนื่องจากกิจกรรมท่องเที่ยว ทำให้มีปัญหาด้านการจัดการมูลฝอย น้ำเสีย และการบุกรุกที่ดินสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตามธรรมชาติอีกด้วย

6) การกัดเซาะชายฝั่ง

ปัญหาด้านการกัดเซาะชายฝั่งพบได้ในหลายบริเวณของจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของ สสก. 8 ซึ่งรายละเอียดของแต่ละจังหวัดมีดังนี้

จังหวัดเพชรบุรี มีความยาวชายฝั่ง 75 กิโลเมตร มีการกัดเซาะรุนแรง ร้อยละ 7.8 มีการกัดเซาะปานกลาง ร้อยละ 38.7 มีการสะสมตัวของชายฝั่ง ร้อยละ 8.2

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความยาวชายฝั่ง 190 กิโลเมตร มีการกัดเซาะรุนแรง ร้อยละ 0.5 มีการกัดเซาะปานกลาง ร้อยละ 21.8 มีการสะสมตัวของชายฝั่ง ร้อยละ 3.9

จังหวัดสมุทรสงคราม มีความยาวชายฝั่ง 20 กิโลเมตร มีการกัดเซาะปานกลางบริเวณชายฝั่งบ้านโรงกุ้ง-บ้านแพรกทะเล อำเภเมือง ระยะทาง 6.5 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 32.5

จะเห็นว่าในหลายบริเวณของจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นที่ราบมีการกัดเซาะชายฝั่งระดับปานกลาง(1-5 เมตรต่อปี) ส่วนสภาพการกัดเซาะที่มีความรุนแรงมากอยู่ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี จนถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วยหาดทรายที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ต่างๆ เช่น หาดเจ้าสำราญ หาดปึกเตียน หาดชะอำ หาดหัวหิน พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน และวังไกลกังวล

2.3.6 ความหลากหลายทางชีวภาพ

เมื่อพิจารณาถึงความหลากหลายทางระบบนิเวศในพื้นที่ สสก. 8 พบว่ามีระบบนิเวศอยู่หลายประเภท เช่น ระบบนิเวศวิทยาป่าไม้ทางด้านทิศตะวันตกของภาค ระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ ระบบนิเวศเกษตรทางตอนกลางของภาค และระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งทางด้านทิศตะวันออกของภาค

1) ระบบนิเวศป่าไม้

กลุ่มป่าอนุรักษ์ในประเทศไทยที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพตามการศึกษาของธนาคารโลกมีอยู่ 4 กลุ่มด้วยกัน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ สสก.8 จำนวน 2 แห่ง คือ กลุ่มพื้นที่ป่าตะวันตก ซึ่งประกอบด้วยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานแห่งชาติ จำนวน 12 แห่ง ที่อยู่ในพื้นที่ สสก.8 คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร (บางส่วน) อุทยานแห่งชาติเอราวัณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง อุทยานแห่งชาติอินทรีทอง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติภูผามาศ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ อุทยานแห่งชาติภูผาหมื่น อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ และเขาแหลม กลุ่มป่าอนุรักษ์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง คือ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

2) พื้นที่ชุ่มน้ำ

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำในปี 2541 และได้ดำเนินการตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ มาโดยลำดับ ต่อมาได้มีมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทยและมาตรการการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2543 ได้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำดังนี้

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของ สสท.8 ได้แก่ดอนหอยหลอด อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด แม่น้ำแควน้อย แม่น้ำแควใหญ่ แม่น้ำแม่กลอง อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของ สสท. 8 ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อุทยานแห่งชาติเขาแหลม อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

ปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเกิดขึ้นทุก ๆ วันโดยประเทศไทยมีอัตราการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเป็นอันดับสองของประเทศในเอเชียโดยการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพมาจาก การทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ การตัดดวงผลประโยชน์จากชนิดพันธุ์ป่า การนำเข้าชนิดพันธุ์ต่างถิ่น การเกษตรที่มุ่งเน้นการค้า และมลภาวะ นอกจากนี้ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และความหลากหลายทางชีวภาพข้อมูลชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์ที่หายากยังไม่พอเพียง ที่จะใช้เป็นดัชนีแนวโน้มความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศ

2.3.7 ทรัพยากรแร่

จังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบของ สสท.8 ที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรแร่มีด้วยกัน 4 จังหวัด คือ กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรแร่มากที่สุด โดยมีแร่ชนิดที่สำคัญ ได้แก่ รัตนชาติ เฟลด์สปาร์ (หินฟันม้า) โดโลไมต์ ดินขาว ตะกั่ว สังกะสี พลวง ดินบุก เป็นต้น

จังหวัดราชบุรีนอกจากจะเป็นแหล่งผลิตหินปูนที่สำคัญแล้ว ยังเป็นแหล่งของเฟลด์สปาร์ที่มีกำลังการผลิตสูงอีกแห่งหนึ่งและมีการทำเหมืองแร่อื่นๆ เช่น ฟอสเฟต ควอร์ต ดินบุก

แหล่งแร่หลักๆของจังหวัด เพชรบุรี คือลิกไนต์ฟอสเฟต ควอร์ต ดินขาว เป็นต้น ส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีการทำเหมืองแร่เหล็ก เฟลด์สปาร์ หินแกรนิตสำหรับอุตสาหกรรม และหินประดับ ควอร์ต เป็นต้น

2.3.8 พลังงาน

1) ด้านพลังงานไฟฟ้า

ในพื้นที่ สสท. 8 มีโครงการผลิตไฟฟ้าทั้งหมด 6 โครงการคือโดย บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี จำกัด มหาชน บริษัท ไตรเอนเนอจี จำกัด เขื่อนแก่งกระจาน เขื่อนท่าทุ่งนา เขื่อนวชิราลงกรณ์ และเขื่อนศรีนครินทร์ มีกำลังการผลิตรวม 3,952 เมกะวัตต์ คิดเป็นร้อยละ 23.7 ของความต้องการไฟฟ้าสูงสุดของประเทศ

2) การพัฒนาแหล่งพลังงานใหม่

กรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรภายใต้การสนับสนุนของกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์เพื่อเป็นพลังงานทดแทนและปรับปรุงสิ่งแวดล้อม (เกษตรกรรายย่อย) ซึ่งจำนวนบ่อผลิตก๊าซแสดงดังตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-4 บ่อก๊าซชีวภาพจากมูลสัตว์ในพื้นที่ สสภ.8

จังหวัด	ระยะเวลา	จำนวนบ่อทั้งหมด	ปริมาตรรวมของบ่อ(ลบ.ม.)	ปริมาตรก๊าซที่ผลิตได้ (ลบ.ม./ปี)
ราชบุรี	2540-2546	90	4,790	502,950
เพชรบุรี	2542-2546	11	730	76,650
ประจวบคีรีขันธ์	2542-2546	9	296	31,080
กาญจนบุรี	2542-2546	12	428	44,940

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี

หมายเหตุ : 1) 1 ลบ.ม. ของก๊าซชีวภาพเทียบเท่ากับ 0.57 ลบ.ม. ของก๊าซธรรมชาติ

2) ปริมาตรก๊าซที่ผลิตได้ (ลบ.ม./ปี)เทียบเท่ากับ ปริมาตรของบ่อ (ลบ.ม.) x 0.35 x 300 วัน/ปี

- 1) น้ำมัน
 ตารางที่ 2-5 ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายให้ลูกค้าจำแนกตามชนิดน้ำมันเชื้อเพลิงในจังหวัดของภาคที่ 8 ในปี พ.ศ. 2547
 หน่วย : พันลิตร

จังหวัด	ดีเซลหมุนเร็ว	น้ำมันเตา	แก๊สโซฮอล์ ออกเทน 95	ดีเซลหมุนช้า	แก๊ส แอลพีจี	เบนซิน ออกเทน 95	เบนซิน ออกเทน 91
ราชบุรี	186,864.30	430,019.01	3.00	-	32,279.40	24,856.57	40,155.74
กาญจนบุรี	199,237.94	16,991.45		-	14,358.45	20,805.24	35,259.96
สมุทรสงคราม	252,878.03	1,885.17	-	-	4,902.20	16,965.08	37,107.70
เพชรบุรี	223,662.48	13,452.81	-	-	15,072.50	25,738.58	40,233.59
ประจวบคีรีขันธ์	184,918.90	134,099.55	3.00	1,133.38	30,321.31	24,479.93	37,802.13
รวม	1,047,561.65	596,447.99	6	1,133.38	96,933.86	112,845.40	190,559.12
ทั่วประเทศ	19,533,341.58	6,064,178.58	14,087.53	104,558.79	2,603,541.45	2,969,796.11	4,631,243.85
คิดเป็นร้อยละ ของประเทศ	5.36	9.84	0.04	1.08	3.72	3.80	4.11

ที่มา: กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ประเด็นปัญหาสำคัญ

1. การบุกรุกพื้นที่ป่า ลักลอบตัดไม้และล่าสัตว์ มากเกินกว่าทรัพยากรป่าจะรองรับหรือปรับตัวฟื้นตัวได้ทัน
2. สภาพดินบางพื้นที่ไม่เหมาะกับการเกษตรกรรม
3. ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน
4. ปัญหาพื้นที่แล้งซ้ำซากและน้ำท่วมซ้ำซากในทุกจังหวัด
5. ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในหลายบริเวณของจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นที่ราบมีการกัดเซาะชายฝั่งระดับปานกลาง(1-5 เมตรต่อปี) ส่วนสภาพการกัดเซาะที่มีความรุนแรงมากอยู่ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จ.เพชรบุรี จนถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งประกอบด้วยหาดทรายที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ต่างๆ
6. คุณภาพทะเลน้ำเสื่อมโทรมที่บริเวณปากคลองบ้านแหลม และปากคลองบางตะบูน จังหวัดเพชรบุรี
7. สภาพชายหาดในปัจจุบันเสื่อมโทรมลงเนื่องจากกิจกรรมท่องเที่ยว
8. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และความหลากหลายทางชีวภาพ ข้อมูลชนิดพันธุ์ ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์ที่หายากยังไม่พอเพียง ที่จะใช้เป็นดัชนี แนวโน้มความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศน์
9. การใช้น้ำใต้ดินเป็นแบบกระจุกตัวทำให้มีปัญหา การเติมน้ำเข้าโดยธรรมชาติไม่เพียงพอ เกิดปัญหาความไม่สมดุล ระหว่างน้ำออกและน้ำเข้าใต้ดิน อีกทั้งมีการขยายตัวการแทรกซึมของน้ำทะเล เป็นผลทำให้คุณภาพน้ำใต้ดินเกิดปัญหาน้ำกร่อยถึงเค็ม
10. ปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำเนินการ ระเบิด ย่อย และ โม่หิน

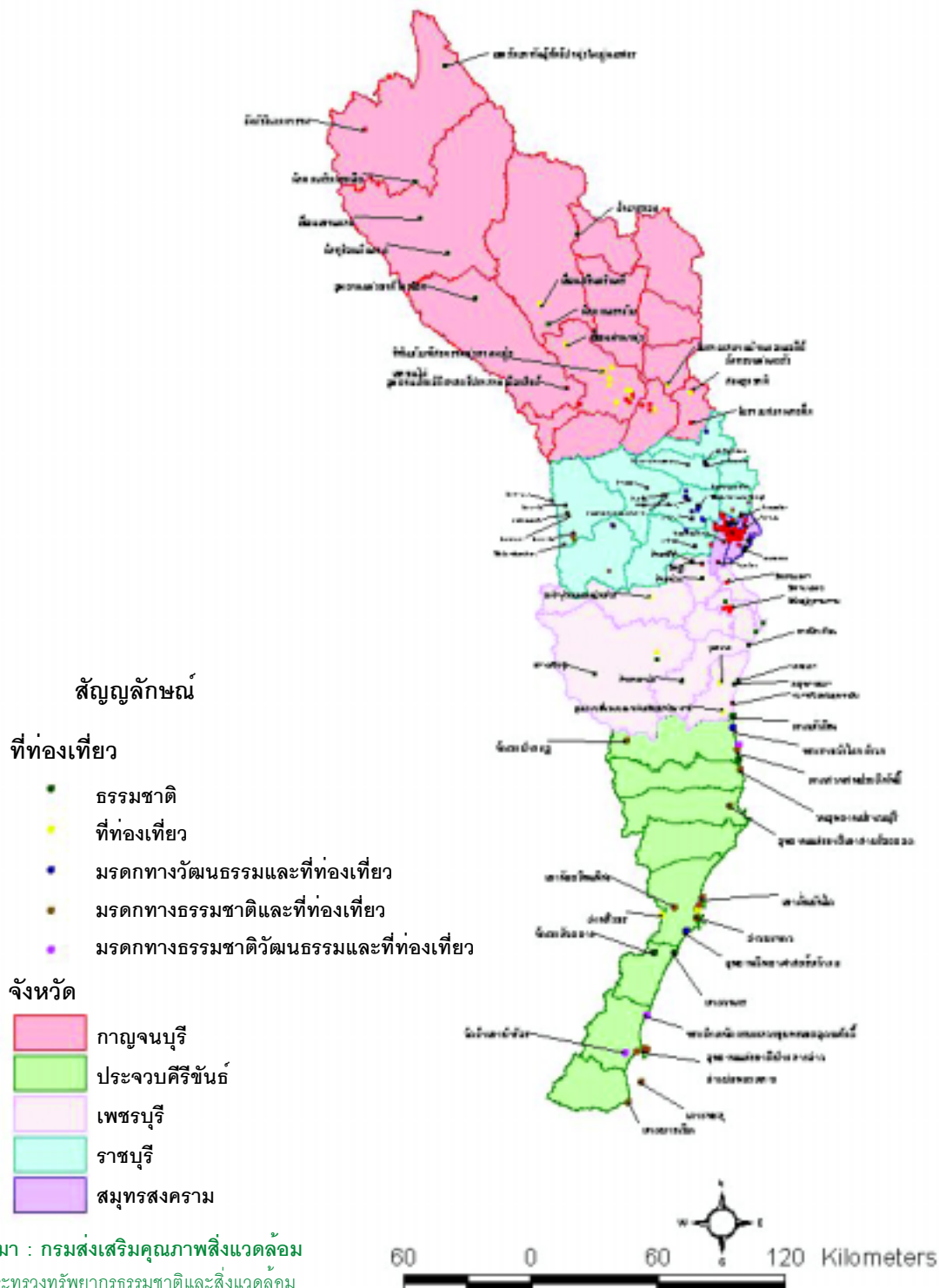
2.4 สิ่งแวดล้อมมนุษย์

2.4.1 เมืองและชุมชนทั่วไป

เมืองในพื้นที่รับผิดชอบ สสภ.8 มีปัญหาเหมือนเมืองทั่วไป เช่น ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหามูลฝอย มลพิษทางน้ำ ฯลฯ และตามแนวชายฝั่ง เช่น เทศบาลตำบลหัวหิน มีปัญหาหลายด้าน เช่น ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ชายหาด ซึ่งเป็นพื้นที่เขตควบคุมมลพิษที่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิด

การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม มีรูปแบบนําร่อง คือ สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ว่าจ้างสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการสิ่งแวดล้อมในเขต อบจ.เพชรบุรี, เทศบาลเมืองเพชรบุรี และอบต.บางขุนไทร นอกจากนี้สำนักงานปลัดกระทรวง กรมปกครอง กรมโยธาธิการและผังเมือง(ผังเมืองเดิม) กระทรวงมหาดไทยร่วมกับ สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ) ดำเนินโครงการจัดการพัฒนาเมือง (การกระจายงานวางผังกายภาพและจัดทำแผนพัฒนาเมือง) โดยเน้นการทำงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล อีกทั้งนํานโยบายเมืองน่าอยู่เชิงคุณธรรมและเมืองน่าอยู่ของกระทรวงสาธารณสุข และมีการสนับสนุนสื่อจากกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คู่มือการจัดการเมืองให้ยั่งยืน โดย ศ.เกษม จันทรเกษม และคณะ ที่ช่วยในการดำเนินงานเรื่องเมือง ทั้งนี้ชี้ให้เห็นว่ามีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการในแนวทางที่แตกต่างกันในการจัดเมือง

สถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบของ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ราชบุรี

ปัจจัยสำคัญอีกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเมือง คือ การประกาศเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบางส่วนของ จังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งจะมีมาตรการช่วยคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อมอย่างในพื้นที่ดังกล่าว

2.4.2 แหล่งท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายหนึ่ง ในยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ภาคกลางฝั่งตะวันตกมีแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญ มีชื่อเสียงและมีศักยภาพ เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาที่หลากหลายดังตาราง

ตาราง 2.6 แสดงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวมากในพื้นที่รับผิดชอบ สสภ.8

จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ
*กาญจนบุรี	อุทยานแห่งชาติไทรโยค น้ำตกไทรโยค อุทยานแห่งชาติเขาแหลม ป่าสังขละบุรี/ลำน้ำซองกาเลีย น้ำตกคลิตี้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ทุ่งใหญ่นเรศวรสะพานข้ามแม่น้ำแคว สุสานทหารพันธมิตร ด่านเจดีย์ สามองค์ ชุมชนชาวมอญสามประสบ
*ราชบุรี	ถ้ำเขabin ธารน้ำร้อนบ่อคลึง แก่งส้มแมว ถ้ำค้างคาว หลวงพ่อแก่นจันทร์ หนังใหญ่วัดขนอน จิตรกรรมฝาผนังวัดคงคาราม พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านวัด- ม่วง ตลาดน้ำดำเนินสะดวก ตลาดน้ำคลองโพธิ์หัก
**เพชรบุรี	ที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน หาดชะอำ บ้านกร่างแคมป์ เขาพะเนินทุ่งน้ำตกทอทิพย์ พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน พระราชวัง รามราชนิเวศน์ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี วัดกำแพงแลง วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดสระบัว วัดพระพุทธไสยาสน์
**ประจวบคีรีขันธ์	หาดหัวหิน หาดบ้านกรูด หาดวนกร ทุ่งสามร้อยยอด วนอุทยานปราณบุรี สวนสนประดิพัทธ์ สถานีรถไฟหัวหิน เขาชงชัย อุทยานวิทยาศาสตร์ ณ หวากอ

ที่มา: * การศึกษาทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวภาคกลางฝั่งตะวันตก ปี 2539

**แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ ปี 2545

แหล่งธรรมชาติซึ่งเป็นทรัพยากรที่ใช้ประโยชน์สูงเพื่อการท่องเที่ยวโดยมีการสำรวจแหล่งทางธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ พ.ศ.2532 ซึ่งมีการกระจายอยู่ทั่วประเทศ 2,362 แห่ง และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2532 ประกาศแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์จำนวน 263 แห่งใน 62 จังหวัด ซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ หากมีโครงการในพื้นที่ดังกล่าว ภาคกลางจำนวน 29 แห่ง ใน 18 จังหวัด อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ สสภ.8 จำนวน 22 แห่ง โดยส่วนใหญ่เป็นประเภท ภูเขา ถ้ำ น้ำตกและโป่งน้ำร้อน หาดทรายและหาดหิน

จากการประเมินคุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งธรรมชาติทางทะเลประเภทหาดทราย หาดหิน เกาะ รวมถึงภูเขาและถ้ำที่อยู่บนเกาะ ในพื้นที่รับผิดชอบ สสภ.8 พบว่า ประเภทความสำคัญที่ควรอนุรักษ์มากความเสี่ยงในการถูกทำลายน้อย คือ หัวหิน หาดชะอำ คอนหอยหลอด ซึ่งจะต้อง

มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบในระยะอันใกล้ประเภทความสำคัญน้อยความเสียหายคือ หาดเจ้าสำราญ ซึ่งอาจปล่อยให้ไปตามลักษณะธรรมชาติตามเดิม นอกจากนี้แหล่งธรรมชาติทางธรณีวิทยาที่มีค่าควรแก่การอนุรักษ์ ของกลุ่มมรดกธรรมชาติวิทยาภาคกลางตะวันตกและตะวันออก มีจำนวน 7 แหล่ง ที่ปรากฏในพื้นที่รับผิดชอบ สสท.8 มีอยู่ 1 แหล่ง คือ เขาช่องกระจก ต.อ่าวน้อย อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์ที่มีลักษณะเด่นทาง โครงสร้างธรณีวิทยา

ทั้งนี้มีการจัดทำแผนการจัดการและแผนปฏิบัติการอนุรักษ์ธรรมชาติ ได้แก่ เขา, ธารน้ำร้อน บ่อคลิ้ง จ.ราชบุรี, ชายฝั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (หาดนเรศวร) จ.ประจวบคีรีขันธ์ จ.เพชรบุรี และ ดอนหอยหลอด จ.สมุทรสงคราม รวมทั้งมีการสนับสนุนแผนปฏิบัติดังกล่าวตลอดทั้ง มีโครงการเพิ่มศักยภาพบุคลากรในด้านการจัดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ โครงการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อม แหล่งธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว คู่มือการจัดการแหล่งธรรมชาติ ประเภท ภูเขา, เกาะ, บึง หนอง และทะเลสาบ, ชายหาด เพื่อสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการกำหนดและ ควบคุมการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

2.4.3 สิ่งแวดล้อมทางโบราณสถาน ศิลปะ วัฒนธรรม

จากการสำรวจ แหล่งศิลปกรรมทั่วประเทศ โดยหน่วยอนุรักษ์ศิลปกรรมท้องถิ่น ในปี 2541 ทั่วประเทศมีจำนวน 3,361 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นวัด, สถานอนุสรณ์, อาคาร, ชุมชนโบราณและโบราณสถานกระจายอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นส่วนใหญ่ ใน สสท.8 มีจำนวน 38 แห่ง และข้อมูลจากสำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี กรมศิลปากร โบราณสถานที่ขึ้นทะเบียนและมีการสำรวจ ส่วนใหญ่มีความสำคัญทางโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปะค่อนข้างมาก ความสำคัญการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง สภาพความสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ความเสื่อมโทรมนอกจากการพังทลายตามธรรมชาติแล้ว การบุกรุกเพื่อสร้างสิ่งสาธารณะประโยชน์ ถูกทำลายโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และการซ่อมแซมจนเปลี่ยนแปลงสภาพการก่อสร้างถนนและอาคารสูงชิดแหล่งโบราณสถานก็เป็นปัญหาที่สำคัญ

ปัจจุบันมีหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด โดยตั้งอยู่ที่ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด เพื่อปฏิบัติตามแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม นอกจากนี้ยังมีคณะอนุกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และหัวหน้าหน่วยฯ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงงานวิชาการกับการปฏิบัติ ตามคำสั่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติที่ 1/2545 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2545 และมีสมัชชาองค์กรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น (สอศท.) โดยมีมูลนิธิอนุรักษ์ศิลปกรรมท้องถิ่นและธรรมชาติเป็นสำนักงานเลขานุการสมัชชาในพื้นที่รับผิดชอบ สสท.8 ประกอบด้วยหน่วยอนุรักษ์ฯ เป็นสถาบันราชภัฏ 3 แห่ง และโรงเรียน 2 แห่ง

แนวโน้มและประเด็นสำคัญ

1. เมืองชุมชนทั่วไป

1.1 ฟังเมืองที่มีการประกาศบังคับใช้ มีผลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองในทางขำ น้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

1.2 เทคโนโลยีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองใหญ่ยุ่งยากและซับซ้อน ใช้งบประมาณ สูงเกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 การดำเนินงานส่งเสริมให้เป็นเมืองน่าอยู่ ขาดเอกภาพในการจัดการ

1.4 พื้นที่สีเขียวโดยเฉพาะในเมือง ในพื้นที่รับผิดชอบ สสภ.8 ยังห่างจากมาตรฐาน
แค่ไหนควรจัดอย่างไร

2. แหล่งท่องเที่ยว

2.1 ควรมีการประเมินแหล่งธรรมชาติที่ควรอนุรักษ์ให้ครอบคลุม อีกทั้งสำรวจและ
ประเมินแหล่งอื่นๆ โดยการมีส่วนร่วมของพลชุมชน

2.2 ขาดการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ
ที่ได้รับการส่งเสริม

3. สิ่งแวดล้อมทางโบราณสถาน ศิลป วัฒนธรรม

3.1 ไม่มีการประเมินศักยภาพของโบราณสถาน ศิลป วัฒนธรรม ที่จะกำหนดเป็น
แผนงาน โครงการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

3.2 พลชุมชน องค์กร มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างไบบ้าง นอกจากการ
มีหน่วยอนุรักษ์

2.5 การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ

2.5.1 มลพิษทางน้ำ

1) สถานการณ์คุณภาพน้ำแหล่งน้ำ ปี 2548

พื้นที่ความรับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 8 (ราชบุรี) มีลุ่มน้ำที่สำคัญ
ประกอบด้วย ลุ่มน้ำแม่กลอง (ครอบคลุม แม่น้ำแม่กลอง แควน้อย แควใหญ่) ลุ่มน้ำเพชรบุรี (ครอบคลุม
แม่น้ำเพชรบุรี) และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตะวันตก (ครอบคลุม แม่น้ำปราณบุรี และ กุยบุรี) ซึ่ง
คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้จนถึงเสื่อมโทรม

คุณภาพน้ำลุ่มน้ำแม่กลอง ปี 2548

1) คุณภาพน้ำแม่น้ำแม่กลอง

กรมควบคุมมลพิษได้ประกาศให้ คุณภาพน้ำแม่กลองตลอดสายอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ 3
ผลการตรวจสอบพบว่า คุณภาพน้ำโดยเฉลี่ยมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน คือจัดอยู่ในประเภทที่ 3 จำนวน
4 สถานี (ร้อยละ 40) และต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน หรือ ก่อนข้างเสื่อมโทรม จัดอยู่ในประเภทที่ 4
จำนวน 6 สถานี ได้แก่บริเวณที่ไหลผ่านชุมชนหนาแน่น และบริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง จ.สมุทรสงคราม
ก่อนที่จะไหลลงสู่ทะเล ตัวชี้วัดปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญ คือปริมาณการปนเปื้อนของแบคทีเรีย และ
ความสกปรกที่เป็นสารอินทรีย์(BOD) และเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาข้อมูลแสดงดังตารางที่ 2-6

ตารางที่ 2-6 คุณภาพน้ำแม่น้ำแม่กลอง ปี 2543 ถึง ปี 2548 คิดตามค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย

ปีที่เก็บข้อมูล	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH3-N (mg/l)
2543	6.23	1.12	13,362.50	3,855.05	0.14
2544	5.87	0.96	10,075.00	7,242.50	0.10
2545	6.19	1.23	290.00	485.53	0.20
2546	5.83	1.10	-	317.67	0.10
2547	5.93	1.40	300.00	585.71	0.09
2548	4.81	1.72	725.00	440.00	0.10

ที่มา : เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ (<http://iwis.pcd.go.th/TWIS/report/> , วันที่ 7 ก.พ.49)

2) คุณภาพน้ำแม่น้ำแควใหญ่

ในการตรวจวัดพบว่าน้ำมีคุณภาพต่ำลงจัดอยู่ในประเภทที่ 3 จำนวน 3 สถานี ได้แก่ บริเวณท้ายเขื่อนศรีนครินทร์ อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี วัดทุ่งลาดหญ้า และสะพานแก่งเสี้ยน อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญ คือ การปนเปื้อนของสิ่งสกปรกที่เป็นสารอินทรีย์ (BOD) ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการปล่อยน้ำเสียจากแพพักของนักท่องเที่ยว และเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ข้อมูลแสดงดังตาราง

ตารางที่ 2-7 คุณภาพน้ำของแม่น้ำแควใหญ่ ปี 2543 ถึง ปี 2548 คิดตามค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย

ปีที่เก็บข้อมูล	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH3-N (mg/l)
2543	4.15	1.22	9,093.30	3,938.40	0.32
2544	4.48	1.51	1,236.00	656.47	0.14
2545	5.27	0.95	342.88	116.20	0.15
2546	4.83	0.61	506.92	182.74	0.13
2547	5.36	1.27	471.33	129.36	0.17
2548	4.64	1.59	343.08	115.79	0.06

ที่มา : เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ (<http://iwis.pcd.go.th/TWIS/report/> , วันที่ 7 ก.พ.49)

3) คุณภาพน้ำแม่น้ำแควน้อย

คุณภาพน้ำตั้งแต่ท้ายเขื่อนวชิราลงกรณ์ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จนถึงอุทยานสะพานแขวน อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี มีคุณภาพน้ำจัดอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ 2 คือเป็นแหล่งน้ำ ที่มีคุณภาพดีแต่เมื่อไหลผ่านมาถึงบริเวณโรงแรมริเวอร์แคว อ.ไทรโยค คุณภาพน้ำต่ำลงจัดเป็นประเภทที่ 3 เนื่องจากการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ในกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณปากแม่น้ำแควน้อย คุณภาพน้ำ จัดอยู่ในประเภทที่ 4 หรือค่อนข้างเสื่อมโทรม สิ่งที่ทำให้คุณภาพน้ำต่ำลง คือ มีการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ในกลุ่มฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย และเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ข้อมูลแสดงดังตาราง 2-8

ตารางที่ 2-8 คุณภาพน้ำของแม่น้ำแควน้อย ปี 2543 ถึง ปี 2548 คัดตามค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย

ปีที่เก็บข้อมูล	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH3-N (mg/l)
2543	6.16	0.70	1,518.70	798.50	0.03
2544	6.07	0.86	2,071.33	1,089.33	0.05
2545	6.10	0.62	350.00	252.17	0.06
2546	6.20	0.59	650.00	321.50	0.06
2547	5.76	0.99	280.00	308.24	0.11
2548	5.49	1.12	382.86	362.50	0.05

ที่มา : เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ (<http://iwis.pcd.go.th/IWIS/report/> , วันที่ 7 ก.พ.49)

คุณภาพน้ำลุ่มน้ำเพชรบุรี ปี 2548

การตรวจวัดคุณภาพน้ำในแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งอยู่ในพื้นที่ จ.เพชรบุรี พบว่าคุณภาพน้ำโดยเฉลี่ยในแม่น้ำช่วงแรก คือ ตั้งแต่ท้ายเขื่อนแก่งกระจาน ถึงท้ายเขื่อนเพชรบุรี ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กรมควบคุมมลพิษกำหนด คือน้ำในช่วงนี้ยังมีคุณภาพดีเมื่อน้ำไหลผ่านเลยบริเวณนี้ไปแล้ว คุณภาพน้ำเริ่มต่ำลงเนื่องจากการปนเปื้อนของน้ำเสียมาก จนกระทั่งคุณภาพน้ำต่ำกว่าเกณฑ์ที่กรมควบคุมมลพิษกำหนด จัดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 4 สิ่งที่ทำให้น้ำบริเวณนี้มีคุณภาพต่ำ คือมีการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ (แบคทีเรียชนิด โคลิฟอร์ม และฟีคัล โคลิฟอร์ม) โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณปากแม่น้ำเพชรบุรี คุณภาพน้ำจัดอยู่ในประเภทที่ 5 มีการปนเปื้อนของสิ่งสกปรกที่เป็นสารอินทรีย์(BOD) และมีปริมาณ แอมโมเนียไนโตรเจน ที่สูงเกินค่ามาตรฐานที่กำหนดเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา ข้อมูลแสดงดังตาราง 2-9

ตารางที่ 2-9 คุณภาพน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี ปี 2542 ถึง ปี 2548 คัดตามค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย

ปีที่เก็บข้อมูล	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH3-N (mg/l)
2542	6.06	2.22	87,014.17	17,085.33	0.24
2543	5.05	1.95	13,756.67	2,817.00	0.18
2544	5.65	0.73	11,260.00	3,751.67	0.13
2547	4.65	1.57	150.00	57.50	0.20
2548	4.61	2.29	461.67	135.56	0.13

ที่มา : เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ (<http://iwis.pcd.go.th/IWIS/report/> , วันที่ 7 ก.พ.49)

คุณภาพน้ำลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตะวันตก ปี 2548

1) แม่น้ำปรางบุรี

คุณภาพน้ำในแม่น้ำโดยเฉลี่ย ตั้งแต่ท้ายเขื่อนปรางบุรี จนถึงปากแม่น้ำปรางบุรี อ.ปรางบุรี มีคุณภาพอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ 2 และ 3 คือ มีคุณภาพพอใช้ค่อนข้างดี

2) แม่น้ำกุยบุรี

สสท.8 (ราชบุรี) ได้ทำการตรวจวัดคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรี ซึ่งอยู่ในพื้นที่ อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ 2 สถานี สถานีแรกซึ่งอยู่บริเวณถนนเพชรเกษม ตำบลกุยบุรี มีคุณภาพน้ำโดยเฉลี่ยอยู่ในประเภทที่ 2 คือ เป็นแหล่งน้ำที่มีคุณภาพดี และสถานีที่ 2 อยู่บริเวณปากแม่น้ำกุยบุรีบ้านคลองปากเกลียว ตำบลบ่อนอก ซึ่งเป็นจุดที่น้ำไหลผ่านเทศบาลตำบลกุยบุรีมาแล้ว พบว่าคุณภาพจัดอยู่ในประเภทที่ 5 เป็นแหล่งน้ำที่มีคุณภาพต่ำมากเนื่องจากการปนเปื้อนของสิ่งสกปรกที่เป็นสารอินทรีย์(BOD)ในปริมาณที่สูงมาก และเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาข้อมูลแสดงดังตาราง 2-10

ตารางที่ 2-10 คุณภาพน้ำของแม่น้ำกุยบุรี ปี 2541 ถึง ปี 2548 คัดตามค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย

ปีที่เก็บข้อมูล	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH3-N (mg/l)
2541	6.85	1.45	357.50	280.00	0.11
2542	6.50	1.23	1,775.00	880.00	0.09
2543	6.30	1.50	1,250.00	470.00	0.10
2547	5.30	1.24	-	300.50	0.07
2548	4.43	2.57	300.00	362.50	0.08

ที่มา : เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ (<http://iwis.pcd.go.th/TWIS/report/> , วันที่ 7 ก.พ.49)

คุณภาพน้ำคลองดำเนินสะดวก

สสท. 8 (ราชบุรี) ได้เฝ้าระวังคุณภาพน้ำคลองดำเนินสะดวกตั้งแต่ปี 2547 ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่บริเวณ อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม ถึงบริเวณ ต.ปราสาทสิทธิ์ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรีซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ในชื่อ "ตลาดน้ำดำเนินสะดวก" รวมทั้งสิ้น 4 สถานี พบว่า คุณภาพน้ำส่วนใหญ่เสื่อมโทรมลงจัดอยู่ในแหล่งน้ำประเภทที่ 4 ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่มีคุณภาพต่ำ ปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญของคลองดำเนินสะดวก ได้แก่ ปริมาณการปนเปื้อนจากสิ่งสกปรกที่เป็นสารอินทรีย์และปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำอันเนื่องมาจากการปล่อยน้ำเสียจากชุมชนริมคลอง

คุณภาพน้ำอุทยานแห่งชาติ ปี 2548

อุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (ป่าละอู) ต.ห้วยสัตว์ใหญ่ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์และอุทยานแห่งชาติเอราวัณ ต.ท่ากระดาน อ.ศรีสวัสดิ์ จ.กาญจนบุรี โดยกำหนดเก็บตัวอย่างน้ำจากน้ำตก และบริเวณบ้านพักอุทยาน สรุปผลคุณภาพน้ำทั้ง 2 แห่ง ได้ว่าคุณภาพน้ำโดยทั่วไปยังมีความเป็นธรรมชาติอยู่มาก คือ จัดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 1 ปราศจากน้ำทิ้งจากกิจกรรมทุกประเภท อาจพบการปนเปื้อนจุลินทรีย์ประเภทแบคทีเรียโคลิฟอร์มในปริมาณที่ค่อนข้างสูงบ้างในบริเวณน้ำตกชั้นที่ 1 เนื่องจากการเล่นน้ำของนักท่องเที่ยว

คุณภาพน้ำแหล่งน้ำอื่นๆ

ในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2548 พื้นที่ อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี ประสบเหตุภัยแล้ง จึงได้มีโครงการที่จะนำน้ำจากแหล่งน้ำบริเวณเหมืองแร่เก่ามาใช้ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำด้านโลหะหนักจำนวน 6 พารามิเตอร์ ได้แก่ ปริมาณแมงกานีส ทองแดง สังกะสี ตะกั่ว โครเมียม แคดเมียม พบว่าไม่เกินค่ามาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แต่คุณภาพน้ำบริเวณสระใหญ่ของโรงเรียนตชด.ตะโกปิดทองมีปริมาณฟลูออไรด์ สูงกว่ามาตรฐานคุณภาพน้ำดื่มขององค์การอนามัยโลก(WHO)จึงไม่เหมาะที่จะนำมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการบริโภค

คุณภาพน้ำคลองวัดประดู่

พื้นที่ความรับผิดชอบของ สสภ.8 (ราชบุรี) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน กรณีได้รับความเดือดร้อนจากการเน่าเสียของน้ำในคลองวัดประดู่ ตั้งแต่ ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน

เมื่อนำผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ มาเปรียบเทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่าคุณภาพน้ำส่วนใหญ่ จัดอยู่ในประเภทที่ 5 คือมีความเสื่อมโทรมมาก ไม่สามารถนำมาใช้อุปโภคบริโภค รวมทั้งใช้ในการเกษตรได้ ใช้ประโยชน์ได้เพียงในการคมนาคมเท่านั้น ปัญหาคุณภาพน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ค่าความสกปรกที่เป็นสารอินทรีย์ (BOD) บริเวณที่มีปัญหาคุณภาพน้ำมากที่สุดคือบริเวณคลองวันดาว และคลองปากท่อ ซึ่งเป็นคลองสาขาของคลองวัดประดู่ สาเหตุสำคัญน่าจะมาจากการรองรับน้ำเสียจากฟาร์มสุกร และชุมชน

3) สถานการณ์การจัดการน้ำเสียจากชุมชนเทศบาล

จากการสำรวจของ สสภ.8 พบว่าในพื้นที่ความรับผิดชอบมีเทศบาลที่ได้ดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมเสร็จเรียบร้อยแล้วจำนวน 8 เทศบาล ได้แก่ เทศบาลเมืองกาญจนบุรี เทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลเมืองชะอำ เทศบาลเมืองราชบุรี เทศบาลเมืองบ้านโป่ง เทศบาลเมืองโพธาราม เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ และเทศบาลเมืองหัวหิน โดยหน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลระบบบำบัดน้ำเสียส่วนใหญ่จะอยู่ในความรับผิดชอบของกองช่างสุขาภิบาล แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลระบบบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองโพธารามและเทศบาลเมืองเพชรบุรี คือ กองสาธารณสุขและมูลนิชัชพัฒนา ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกรมชลประทาน ตามลำดับ

ระบบบำบัดน้ำเสียของเทศบาลในพื้นที่รับผิดชอบมี 4 แบบด้วยกัน คือ Oxidation Ditch, Aerated Lagoon, Rotating Biological Contractors (RBC) และ Stabilization pond ซึ่งถูกออกแบบให้สามารถรองรับน้ำเสียของเทศบาล ได้ทั้งหมดพร้อมทั้งเผื่อน้ำเสียที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตด้วยแต่ระบบรวบรวมน้ำเสียของเทศบาลซึ่งเป็นระบบท่อรวม(Combine sewer)ยังไม่สามารถรวบรวมน้ำเสียภายในเขตเทศบาลเพื่อส่งไประบบบำบัดน้ำเสียได้ครอบคลุมทั้งหมด

2.5.2 มลพิษทางอากาศและเสียง

คุณภาพอากาศในบรรยากาศปี 2547

กรมควบคุมมลพิษได้จัดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศทั่วไปในพื้นที่สสภ.8 จำนวน 1 สถานี คือ บริเวณศูนย์วิศวกรรมการแพทย์ที่ 1 (ศูนย์ช่างบำรุงที่ 1) อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี ผลการเฝ้าระวังคุณภาพอากาศบริเวณดังกล่าวพบว่า คุณภาพอากาศส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ย อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพอากาศในบรรยากาศโดยทั่วไปของประเทศไทยตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และฉบับที่ 12 (พ.ศ.2538) แต่พบว่าก๊าซโอโซน (O_3) มีค่าเฉลี่ย 1 ชั่วโมงเกินค่ามาตรฐาน

คือสูงกว่า 100 ส่วนในพันล้านส่วน (ppb) จำนวน 20 ครั้ง จากการวัด 8,412 ครั้ง และจากการสำรวจโรงงานในพื้นที่ สก.8 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,039 โรงงานประมาณการได้ว่าโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งมลพิษทางอากาศ มีทั้งสิ้น 1,047 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 34.45 โดยมีจำนวนโรงงานสูงสุดในจังหวัดกาญจนบุรี

การเฝ้าระวังคุณภาพเสียง บริเวณศูนย์วิศวกรรมการแพทย์ที่ 1 จังหวัดราชบุรี ไม่มีข้อมูลในปี 2545-2548 เนื่องจากไม่ได้มีการดำเนินการ แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลย้อนหลัง ของสถานการณ์ ปี 2543-2544 พบว่าคุณภาพเสียงที่ตรวจวัดได้ มีค่าระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง (Leq 24 ชั่วโมง) ไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ ซึ่งเป็นค่ามาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไปตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 15 (พ.ศ. 2540)

2.5.3 มลพิษจากมูลฝอย

ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ความรับผิดชอบของ สก.8 คาดว่าจะมีมากถึง 1,569.8 ตัน/วัน ซึ่งจากการสำรวจพบว่ามีขยะเกิดขึ้นในเขตเทศบาล 752.72 ตันต่อวัน และองค์การบริหารส่วนตำบล 817.08 ตันต่อวัน ในเทศบาลทุกแห่งมีระบบการเก็บขนมูลฝอยของตนเอง โดยบางเทศบาลไม่สามารถให้บริการเก็บขนได้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดประชาชนจะใช้วิธีกำจัดเอง โดยการกองเผากลางแจ้ง หรือ ขุดหลุมฝัง หรือกองไว้ตามที่ต่างๆ ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นยังมีปัญหาเรื่องการขนส่งมูลฝอยอยู่ จากการสำรวจขององค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 204 แห่ง จาก 335 แห่ง พบว่ามีระบบการเก็บขนเพียง 43 แห่ง และการเก็บขนก็ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ในส่วนของระบบกำจัดมูลฝอยนั้นพบว่าเทศบาลส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการจัดการสถานที่กำจัดเพราะจะได้รับการต่อต้านจากชุมชนที่ไม่ยอมให้ใช้พื้นที่เนื่องจากหวั่นเกรงจะได้รับผลกระทบจากมูลฝอย ดังนั้นจึงมีเทศบาลที่มีระบบกำจัดมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะเพียง 2 แห่ง คือ เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกนั้นจะเป็นการนำไปกำจัดในบ่อลูกรังเก่า ที่สาธารณะ เข่าที่เอกชน รวมทั้งจ้างเอกชนเผาโดยใช้เตาเผาปลอดมลพิษ

ในส่วนขององค์ประกอบของมูลฝอยในเขตเทศบาลนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเศษอาหารรองลงมาคือ พลาสติก กระดาษ ใบไม้และไม้ ตามลำดับเกี่ยวกับการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์พบว่าในพื้นที่ของ สก.8 มีการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ประมาณ 124.34 ตันต่อวัน จากมูลฝอยทั้งหมด 752.72 ตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.52 ของปริมาณมูลฝอยทั้งหมดโดยส่วนใหญ่จะเป็นการขายให้กลับร้านขายของเก่าประมาณ 124.22 ตัน ส่วนที่เหลือจะเป็นการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ นำไปแลกสิ่งของและอื่น ๆ โดยในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดราชบุรีมีการนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 23.82 และ 21.6 ตามลำดับ

2.5.4 มลพิษจากของเสียอันตราย

1) ของเสียอันตรายจากชุมชน

จากการศึกษาของกรมควบคุมมลพิษ โดยบริษัท แคมป์ เครสเซอร์ แอนด์ แมคคินีเตอร์ เนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด ได้คาดการณ์ปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชน แยกตามแหล่งกำเนิดปี 2545 ในพื้นที่ 5 จังหวัดมีปริมาณรวม 14,246 ตันต่อปี โดยอยู่ซ่อมรถยนต์และจักรยานยนต์เป็นแหล่ง กำเนิดของเสียมากที่สุดคือ 7,046 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 49.46 ของของเสียอันตรายทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ บ้านพักอาศัยมีของเสียอันตราย 2,967 ตันต่อปี คิดเป็นร้อยละ 20.83 ของของเสียอันตรายทั้งหมด

2) มูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล

การประมาณการปริมาณมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล ใช้อัตราการผลิตมูลฝอยติดเชื้อสำหรับสถานพยาบาลที่มีเตียงเฉลี่ย 0.26 กิโลกรัม/เตียง/วัน และสำหรับสถานื่อนามัยเฉลี่ย 0.28 กิโลกรัม/เตียง/แห่ง ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อในเขต สสภ.8 ในปี 2545 จะเกิดขึ้นประมาณ 1,800.36 กิโลกรัม/วัน หรือ 657.13 ตันต่อปีในส่วนของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ส่วนใหญ่มีการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลโดยใช้เตาเผา ปัญหาของมูลฝอยติดเชื้อ ที่สำคัญ คือ มูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลเอกชนและสถานื่อนามัย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกำจัด ด้วยวิธีที่ถูกต้อง มูลฝอยติดเชื้อในส่วนนี้ยังคงเป็นปัญหาซึ่งมีประมาณ 493.34 กิโลกรัม/วัน คิดเป็น ร้อยละ 27.4 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อทั้งหมด

ประเด็นปัญหาที่สำคัญ

ประเด็นปัญหามลพิษในพื้นที่ความรับผิดชอบของ สสภ. 8 (ราชบุรี) ที่สำคัญ คือ เรื่องน้ำเสียมูลฝอยและของเสียอันตรายที่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามภาวะการขยายตัวและเติบโตของเศรษฐกิจ ชุมชนเมือง แต่ในทางกลับกัน การจัดการภาวะมลพิษเหล่านี้ กลับเติบโตไม่ทันและไม่สามารถเข้าถึงชุมชนได้รวดเร็วเท่ากับปริมาณมลพิษที่เกิดขึ้นส่งผลให้มีปริมาณมลพิษในรูปของน้ำเสียมูลฝอยและของเสียอันตรายตกค้างในสิ่งแวดล้อมในปริมาณสูง ดังข้อมูลต่อไปนี้

1. พื้นที่ความรับผิดชอบของ สสภ. 8 (ราชบุรี) มีลุ่มน้ำที่สำคัญประกอบด้วย ลุ่มน้ำแม่กลอง (ครอบคลุม แม่น้ำแม่กลอง แควน้อย แควใหญ่) ลุ่มน้ำเพชรบุรี (ครอบคลุมแม่น้ำเพชรบุรี) และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลอ่าวไทยตะวันตก (ครอบคลุม แม่น้ำปราณบุรี และ ฤๅษี) ซึ่งคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้จนถึงเสื่อมโทรมและมีคุณภาพต่ำลงจากปีที่ผ่านมา

2. น้ำเสียส่วนใหญ่จะลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะโดยไม่ผ่านการบำบัดเนื่องจากมีเทศบาลที่ในระบบบำบัดน้ำเสียรวม 8 แห่ง จากจำนวนเทศบาลทั้งหมด 82 แห่ง (คิดเป็นร้อยละ 9.76) เท่านั้น คือ เทศบาลเมืองกาญจนบุรี เทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลตำบลเมืองชะอำ จ.เพชรบุรี เทศบาลเมืองราชบุรี เทศบาลเมืองบ้านโป่ง เทศบาลเมืองโพธาราม จ.ราชบุรี เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ และเทศบาลเมืองหัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

3. ปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในความรับผิดชอบของ สสภ. 8 คาดว่าจะมีมากถึง 1,569.8 ตัน/วัน โดยแบ่งเป็น มูลฝอยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาล 752.72 ตัน/วัน และในองค์การบริหารส่วนตำบล 817.08 ตัน/วัน แต่มีเทศบาลที่มีระบบกำจัดมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะเพียง 2 แห่ง คือ เทศบาลเมืองชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. ในด้านขยะมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล สามารถคาดการณ์ได้ว่ามีขยะมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาล เกิดขึ้นรวมประมาณ 1,800.36 กิโลกรัม/วัน หรือประมาณ 657.13 ตันต่อปีในส่วนของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขนั้นส่วนใหญ่มีการกำจัดขยะมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาล ปัญหาของมูลฝอยติดเชื้อที่สำคัญคือมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลเอกชนและจากสถานื่อนามัย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกำจัด โดยใช้วิธีที่ถูกต้อง มูลฝอยติดเชื้อในส่วนนี้ยังคงเป็นปัญหานี้มีประมาณ 493.34 กิโลกรัม/วัน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.4 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อจากสถานพยาบาลทั้งหมด

บทที่ 3

วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์หลักและเป้าหมายโดยรวม

3.1 วิสัยทัศน์

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ควบคู่กับการพัฒนาสังคมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมที่ชัดเจนและต่อเนื่องของทุกภาคส่วน

3.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และมุ่งสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี
2. เพื่อให้มีการพัฒนาสังคม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล
4. เพื่อสนับสนุนการออกกฎหมาย การปรับปรุงกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นธรรม มีประสิทธิภาพและคุ้มครองสิทธิชุมชน มนุษยชน

3.3 เป้าหมายโดยรวม

1. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ภาคตะวันตกได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและจัดการเพื่อรักษาความสมดุลและความอุดมสมบูรณ์ไว้ได้อย่างยั่งยืน
2. กฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเหมาะสมในการบังคับใช้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ
3. มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน
4. สิ่งแวดล้อมเมืองน่าอยู่สนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
5. ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม มีจิตสำนึก และมีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4

ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ จุดมุ่งหมายและมาตรการ

แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมพ.ศ.2550-2554 จะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นที่จะต้องมีการประสานเพื่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ที่แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาคจะทำหน้าที่ถ่ายทอด และเชื่อมโยงแผนระดับชาติให้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในแต่ละพื้นที่ โดยในระดับพื้นที่สามารถพิจารณานำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมของสภาพปัญหา และพื้นที่ตามลำดับความสำคัญของปัญหา

การกำหนดยุทธศาสตร์หลักของแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมระดับภาคพ.ศ.2550-2554 ได้พิจารณากลุ่มสาขาและความต่อเนื่องจากแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) พ.ศ.2547-2549 ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์หลัก ไว้ 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมนุษย์

และการกำหนดกลยุทธ์ได้นำผลที่ได้จากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 1 และ 2 มาประมวลตามกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2550 - 2554 ในลักษณะบูรณาการแล้วจึงกำหนดรายละเอียดในกลยุทธ์ และมาตรการตามความเหมาะสมของพื้นที่ภาค 8 แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม ระดับภาค (ภาค 8) พ.ศ.2550-2554 จึงประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลักคือ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมเพื่อลดความยากจน

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 6 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน

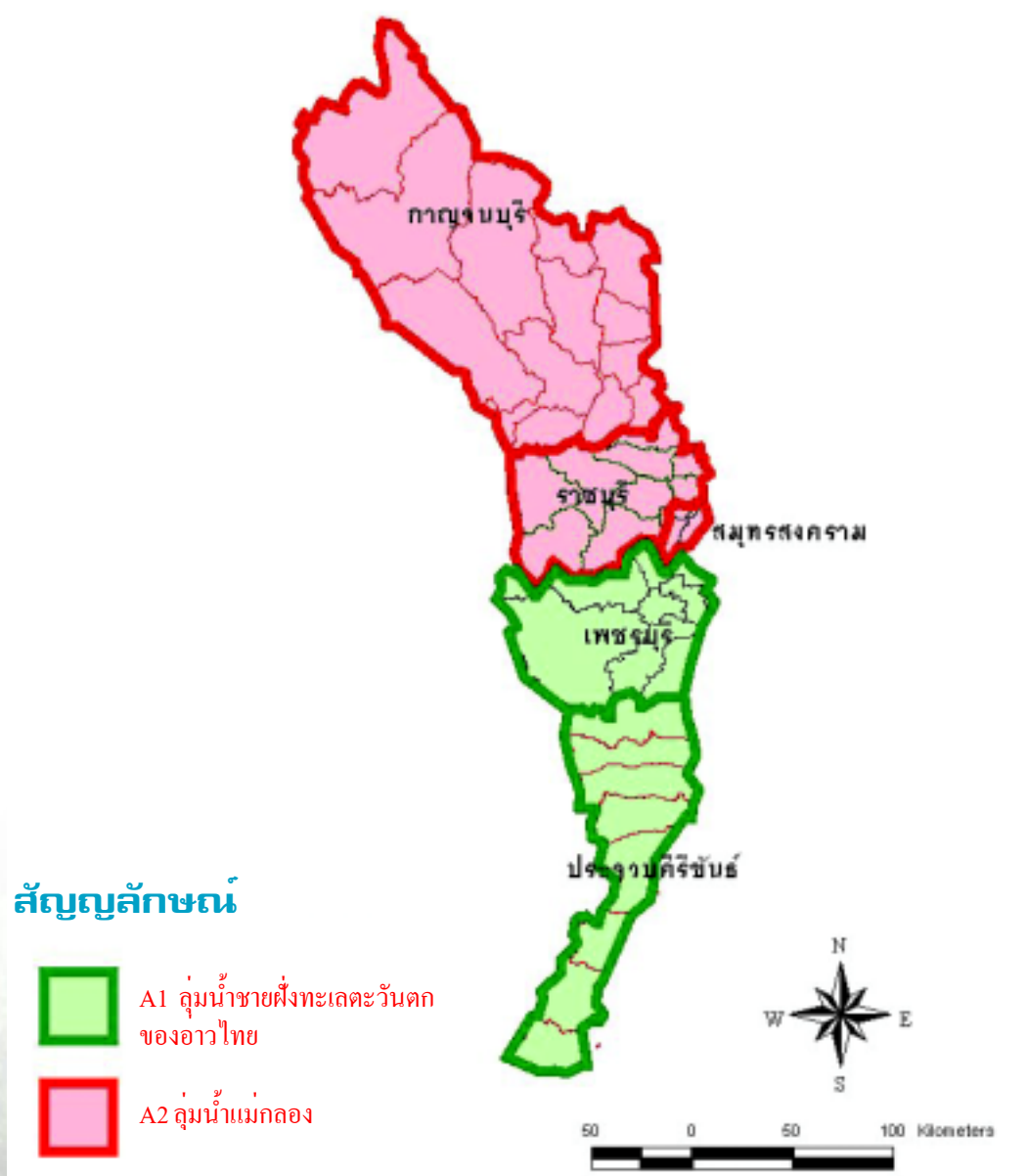
โดยมีรายละเอียดของมาตรการต่าง ๆ เชิงพื้นที่ดังต่อไปนี้

พื้นที่ A1 คือ พื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันตกของอ่าวไทย กลุ่มน้ำเพชรบุรี กลุ่มน้ำปราณบุรี

พื้นที่ A2 คือ พื้นที่ลุ่มน้ำแม่กลอง

พื้นที่การจัดการสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ราชบุรี

ยุทธศาสตร์พัฒนาการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ตัวชี้วัด ร้อยละ 70 ขององค์กรต่างๆ ในจังหวัดที่มีพื้นที่ป่ามีการร่วมมือในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 มีการจัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น (จำนวนกองทุน)

43

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) สนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรและเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับต่างๆ	/	/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ. ,สสภ.
2) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการจัดการความรู้เรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเช่นการจัดเวที แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระดับต่างๆ ด้วยวิธีที่หลากหลาย	/	/	สูง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ. ,สสภ.,NGOs
3) ส่งเสริมกระบวนการวิจัยและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน (R&D)	/	/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	NGOs,สถาบันการศึกษา
4) ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	/	/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,ทสจ	NGOs,สถาบันการศึกษา
5) สนับสนุนให้มีกองทุนชุมชนเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ. ,สสภ.
6) สร้างแรงจูงใจโดยการยกย่องและให้รางวัล เช่น การประกวดโครงการสิ่งแวดล้อมดีเด่นประจำปี ในแต่ละหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ฯลฯ	/	/	ปานกลาง	ทสจ. ,สสภ.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
7) จัดการรณรงค์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามวาระที่สำคัญ เช่นวันสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมวันสิ่งแวดล้อมโลก/สิ่งแวดล้อมไทย และอื่นๆ	/	/	สูง	ทสจ.,ทสจ.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
8) จัดโครงสร้างการบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันในระดับจังหวัด ระหว่างภาคราชการ เอกชน ประชาชนและ องค์กรพัฒนาเอกชน โดยมีสัดส่วนที่เป็นธรรม		/	สูง	ทสจ.	สสภ.
9) พัฒนาความร่วมมือการทำงานในลักษณะเครือข่าย พหุภาคี ให้มีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ		/	สูง	ทสจ.	สสภ.,NGOs
10) สนับสนุนการสร้างชุมชนนำร่องในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		/	ปานกลาง	NGOs, เอกชน	ทสจ.ม สสภ. ประชาคมจังหวัด
11) จัดทำแผนแม่บทด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกระดับและจัดตั้งคณะกรรมการประสานแผน เพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการในทุกภาคส่วน		/	สูง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,ประชาคมจังหวัด	ทสจ.,สสภ.,NGOs
12) ผลักดันให้การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นวาระของประชาชน (people agenda)		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,ประชาคมจังหวัด	ทสจ.,สสภ.,NGOs
13) สนับสนุนและส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมติดตามตรวจสอบ		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,ประชาคมจังหวัด	ทสจ.,สสภ.,NGOs

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี
ตัวชี้วัด จัดตั้งศูนย์สารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับภาคฯ และจังหวัด (จำนวนศูนย์)
มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น (จำนวนองค์กรที่นำไปใช้)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ส่งเสริมการประสานหน่วยงานที่ใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนแต่ละด้าน		/	สูง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ.	สสจ., หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด กรมและระดับกรม
2) ส่งเสริมให้ท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนโดยทุกภาคส่วน		/	สูง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สสจ.	
3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน, อาสาสมัครชุมชน และขีดความสามารถขององค์กรให้มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนและท้องถิ่น	/	/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.
4) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเสมอภาคและเคร่งครัดในการควบคุมกำกับ ติดตามและตรวจสอบการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	/	/	สูง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ.	สสภ.
5) จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น	/	/	สูง	ทสจ., สสภ. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษา
6) จัดให้มีโครงสร้างทุนทางสังคมจากทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรมได้แก่ คลังสมอง ผู้นำธรรมชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนมรดกทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ.	สสภ.
7) จัดตั้งคณะกรรมการประสานแผนในการจัดการพัฒนาและเพิ่มทุนทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ		/	ปานกลาง	ทสจ., NGOs	สสภ.

กลยุทธ์ที่ 3
ตัวชี้วัด

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
มีการจัดการเยาวชน และอาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อม (จำนวนครั้งของการจัด)
มีการจัดทำสื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด (ชนิดและจำนวนของการเผยแพร่)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรและสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกของเยาวชนและประชาชนให้เห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	/	/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสถาบันการศึกษา	ทสจ.,สสภ.
2) การจัดการค่ายเยาวชนและอาสาสมัคร/เขาคายด้านสิ่งแวดล้อม	/		ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,เขตพื้นที่การศึกษาสถาบันการศึกษา	ทสจ.,สสภ.
3) การจัดทำสื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ ตำบล อำเภอ จังหวัด	/		ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,ทสจ.	สสภ.,ประชาสัมพันธ์จังหวัด
4) ใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมและเข้าถึงแต่ละกลุ่มเป้าหมาย	/	/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,ทสจ.,สสภ.	ประชาสัมพันธ์จังหวัด
5) ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่าทางสังคม		/	ปานกลาง	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	

ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ตัวชี้วัด มีแผนการจัดการรองรับปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างคนกับสัตว์

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) เร่งรัดการออกกฎหมายที่เหมาะสมและเป็นธรรมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้โดยประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม	/	/	ปานกลาง	ทสจ.	สสภ.
2) หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ป่าไม้ และชุมชน จัดตั้งระบบป้องกันและปราบปรามรวมทั้งเฝ้าระวังอย่างมีประสิทธิภาพ	/	/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น,ทสจ.	สสภ.
3) มีแผนการจัดการหรือรองรับปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างคนและสัตว์ (เช่น คนและช้างป่าในพื้นที่ที่มีแนวโน้มว่าจะมีปัญหาหรือมีปัญหาอยู่ในปัจจุบัน)		/	สูง	ทสจ.,NGOs	สสภ.
4) ให้ความรู้ด้านการป้องกันและควบคุมไฟป่าแก่ประชาชนในท้องถิ่น		/	ปานกลาง	ทสจ.,สน.บจอ.	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
5)สร้างกฎระเบียบร่วมกันระหว่างผู้มีหน้าที่ดูแลป่า และผู้ใช้ประโยชน์จากป่าโดยตรง		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น,สน.บจอ.	ทสจ.,สสภ.
6) ส่งเสริมชุมชนให้จัดองค์ความรู้และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบไว้ในชุมชน รวมทั้งเชิดชูชาวบ้านผู้มีความรู้ด้านพรรณพืชสมุนไพร พืชและสัตว์ที่มีประโยชน์		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น,ทสจ. สสจ.,เกษตรจังหวัด, สถาบันการศึกษาในชุมชน,NGOs	สสภ.

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
7) รณรงค์การใช้และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างจิตสำนึกทาง ด้านอนุรักษ์ผ่านสื่อและการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ		/	สูง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ., สถาบันการศึกษา, NGOs, ประชาสัมพันธ์จังหวัด	
8) เคารพประเพณี วิถีปฏิบัติของชุมชนที่มีองค์ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเก็บรวบรวม สังเคราะห์ความรู้ที่ตกทอดกันมาหลายชั่วคนในชุมชนและเผยแพร่สู่ชุมชนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทุกรูปแบบ		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, สถาบันการศึกษาในชุมชน NGOs, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	ทสจ., สสภ.
9) ส่งเสริมการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในระหว่างชุมชนผ่านกระบวนการที่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับชุมชนและระหว่างชุมชนกับหน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, NGOs	ทสจ., สสภ.
10) ส่งเสริมการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเครือข่ายและกระตุ้นการเติบโตของเครือข่ายในทุกระดับ		/	ปานกลาง	ทสจ., สสภ.	

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี
 ตัวชี้วัด มีแผนการจัดการด้านไฟป่า
 มีการระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบที่ชัดเจน

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) กำหนดแนวพื้นที่ป่าไม้ให้ชัดเจน จำแนกเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่า โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและชุมชนในพื้นที่	/	/	สูง	ทสจ.	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
2) ระบุหน่วยงานที่ชัดเจนในการดูแลรับผิดชอบ เพื่อหลีกเลี่ยงความสับสน และซ้ำซ้อน ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาด้านการจัดการ	/	/	สูง	ทสจ. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	NGOs, ทสจ.
3) ส่งเสริมการสร้างป่ารอยต่อ (corridor) เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าธรรมชาติและเชื่อมป่าเล็กๆให้เป็นป่าผืนใหญ่ (forest complex) คงไว้ซึ่งความยั่งยืนและความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว		/	สูง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, สน.บจอ.	
4) มีแผนการจัดการด้านไฟป่าที่มีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง		/	สูง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, สน.บจอ	
5) ผลักดันให้หน่วยงานที่ทำโครงการพัฒนาต่างๆ จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนานั้นๆ โดยจัดทำเป็นแผนงบประมาณระยะยาวที่ต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของการจัดการหรือโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูในระยะยาว		/	ปานกลาง	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ทสจ. สสภ.
6) จัดโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ผู้นำในแต่ละพื้นที่มีความเชื่อมโยงกันในทุกระดับ		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมเพื่อลดความยากจน
ตัวชี้วัด มีโครงการส่งเสริมทางเลือกการประกอบอาชีพให้กับชุมชนพึ่งพิงป่า

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) สร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนที่พึ่งพาหรือใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อลดความเข้มข้นในการพึ่งพิงป่ามากเกินไป(Career development initiatives, Alternative living)		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, สน.บจอ ศูนย์บริการด้านพืชและปัจจัยการผลิต	สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

ตัวชี้วัด มีการสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่เยาวชน

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) กำหนดกฎระเบียบหรือข้อบังคับเพื่อให้บุคคลชุมชน หน่วยงานหรือองค์กรใดๆ มีส่วนร่วมในการฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจ่ายค่าธรรมเนียม การจัดการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามความเหมาะสมแก่หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ	/	/	ปานกลาง	กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	
2) ส่งเสริมการให้ความรู้และการศึกษาให้แก่เยาวชน ทั่วไปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่าน กระบวนการเรียนรู้ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในทุกรูปแบบ		/	ปานกลาง	สถาบันการศึกษาใน ชุมชน, NGOs	ทสจ., สสภ.

กลยุทธ์ที่ 5
ตัวชี้วัด

กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน
มีการจัดทำแผนจัดการพื้นที่อนุรักษ์

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) จัดการพื้นที่อนุรักษ์โดยใช้หลักการเชิงระบบนิเวศ ให้เกิดความเชื่อมโยงด้านการบริหารจัดการพื้นที่อยู่อาศัย ของสัตว์ป่าแบบกลุ่มป่าและให้เกิดความเชื่อมโยง ด้านการบริหารจัดการพื้นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าระหว่างประเทศ		/	ปานกลาง	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น สน.บจอ.	ทสจ., สสภ.

ทรัพยากรประมง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ตัวชี้วัด มีการทำวิจัยโดยประชาชน ชุมชนในท้องถิ่น (จำนวนเรื่อง)
มีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร /เยาวชน (จำนวนกลุ่ม)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน เช่นเขตคุ้มครองปะการังและหญ้าทะเล ป่าชายเลน พื้นที่จับสัตว์น้ำ พื้นที่เพาะเลี้ยง เป็นต้น		/	สูง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน	ทสจ., NGOs
2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายชุมชนหรือกลุ่มอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามเฝ้าระวังการกัดเซาะชายฝั่งและร่วมกันดูแลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง		/	สูง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ.	สสภ.
3) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยที่ประชาชนมีส่วนร่วมพร้อมทั้งจำแนกระบบสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ เช่น การประกอบอาชีพ การอนุรักษ์ และวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อสร้างชุดความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลนและเผยแพร่แก่เจ้าหน้าที่และชุมชน		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, สถาบันการศึกษา NGOs	ทสจ., สสภ.

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาค
 ตัวชี้วัด มีแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง (พื้นที่การกัดเซาะไม่เพิ่มขึ้น)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง อย่างบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	/	/	สูง	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น สถานีพัฒนาทรัพยากร ป่าชายเลน	ทสจ., สสภ.

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก
 ตัวชี้วัด มีการจัดทำกฎระเบียบในการใช้ทรัพยากรชายฝั่งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จำนวนครั้ง/จำนวนองค์กรที่เข้าร่วม)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนประมง เกี่ยวกับกฎหมายประมงและกฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกระเบียบเพื่อควบคุม การทำประมงให้เหมาะสม	/	/	ปานกลาง	สำนักงานประมง จังหวัด	
2) กำหนดกติการ่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปของธรรมนูญ ชุมชนชายฝั่ง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ทรัพยากร		/	ปานกลาง	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ทสจ.

กลยุทธ์ที่ 4
ตัวชี้วัด

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
จัดตั้งศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ที่มีป่าชายเลน (จำนวนศูนย์)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) พัฒนาและปรับปรุงป่าชายเลนให้เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่	/	/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.

4-15

ทรัพยากรน้ำ

กลยุทธ์ที่ 1
ตัวชี้วัด

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มีการจัดสร้างฐานข้อมูลเครือข่ายอนุรักษ์น้ำ
خورองเรียนเรื่องการจัดการน้ำไม่เพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) สร้างฐานข้อมูลเครือข่ายอนุรักษ์น้ำ ประสานองค์ความรู้สมัยใหม่เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรน้ำให้เหมาะสมกับพื้นที่		/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค	

กลยุทธ์ที่ 2
ตัวชี้วัด

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี
มีการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง
พื้นที่ภัยแล้ง พื้นที่น้ำท่วมไม่เพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ประสานความร่วมมือกับผู้รักษากฎหมายที่มีอำนาจเกี่ยวข้อง กับการรักษาทรัพยากรน้ำ	/		ปานกลาง	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค, ศูนย์ทรัพยากรน้ำ บาดาล	
2) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง แบบบูรณาการ	/		สูง	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น, สำนักงาน ทรัพยากรน้ำภาค	
3) กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการลุ่มน้ำให้มีตัวแทน ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากกลุ่มประชาชนผู้ใช้น้ำมากขึ้น		/	สูง	สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค	ทสจ., สสภ.
4) สร้างหลักเกณฑ์และกติกาในการจัดการทรัพยากรน้ำ อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม	/	/	สูง	สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค, ศูนย์ทรัพยากรน้ำ บาดาล	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก
ตัวชี้วัด จำนวนพื้นที่ที่ถูกบุกรุกไม่เพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ใช้มาตรการทางกฎหมายและมาตรการทาง การปกครอง กับผู้ที่บุกรุกต้นน้ำลำธารรุกล้ำลำน้ำหรือเปลี่ยนสภาพทางน้ำหรือแหล่งน้ำ	/	/	สูง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค,ศูนย์ทรัพยากรน้ำบาดาล

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
ตัวชี้วัด มีการรณรงค์โดยใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของระบบนิเวศแม่น้ำ (จำนวนครั้ง)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) สร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรน้ำ และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประหยัดน้ำ สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนประหยัดน้ำ	/		ปานกลาง	ทสจ.	สสภ.
2) รณรงค์โดยใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญ ของระบบนิเวศแม่น้ำ	/		ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ.,สสภ.
3) จัดทำแผนระยะยาวเพื่อจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำและ กำหนดพื้นที่การใช้ประโยชน์ตามประเภทแหล่งน้ำอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ	/	/	ปานกลาง	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ.,สสภ.

กลยุทธ์ที่ 5

ตัวชี้วัด

กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน

มีการจัดทำแผนอนุรักษ์ฟื้นฟูพัฒนาแหล่งน้ำ และจัดหาแหล่งน้ำ ขนาดเล็กในพื้นที่ขาดแคลน

ขอรองรับเรียนการขาดแคลนแหล่งน้ำไม่เพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ในพื้นที่ขาดแคลน		/	ปานกลาง	สำนักงานทรัพยากร น้ำภาค,ศูนย์ทรัพยากร น้ำบาดาล	

ทรัพยากรดินและที่ดิน

กลยุทธ์ที่ 1

ตัวชี้วัด

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีการจัดทำโครงการสร้างจิตสำนึกในการบริโภคอาหารปลอดภัย

จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) สร้างองค์ความรู้ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุง บำรุงดิน แก่ชุมชนทุกระดับ พร้อมพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัคร	/	/	ปานกลาง	สำนักงานเกษตร จังหวัด,สถานีพัฒนาที่ดิน	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น
2) เสริมสร้างจิตสำนึกในการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย เพื่อสร้างกระแสลดการใช้สารเคมีในภาคเกษตร	/		ปานกลาง	สสจ.	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาค
ตัวชี้วัด มีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่
 มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) กำหนดแนวเขต (zoning) การใช้ประโยชน์ที่ดิน อย่างเหมาะสมให้ได้ประโยชน์สูงสุด	/		ปานกลาง	องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น, สถานี พัฒนาที่ดิน	ทสจ., สสภ.
2) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่	/		สูง	ทสจ., สสภ.	

4-19

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมเพื่อลดความยากจน
ตัวชี้วัด มีการจัดทำระบบฐานข้อมูล (จำนวนครั้งที่ประชาชนมาใช้บริการ)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) บังคับใช้กฎกระทรวงเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินและ มีการตรวจสอบอย่างเข้มงวด โดยจัดทำระบบฐานข้อมูล ที่ดินที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบสภาพพื้นที่ ถือครองที่ดินของตนเองได้	/	/	ปานกลาง	สำนักงานที่ดิน จังหวัด, สถานีพัฒนา ที่ดิน	

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
ตัวชี้วัด มีโครงการส่งเสริม การใช้สารชีวภาพ (จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้น)
จำนวนพื้นที่ที่ถูกชะล้างไม่เพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพและวิธีการทางภูมิปัญญา ในการทำการเกษตรปลอดสารพิษ	/	/	ปานกลาง	สำนักงานเกษตร จังหวัด, สถานีพัฒนาที่ดิน	
2) ส่งเสริม การป้องกันการชะล้างพังทลายของดินด้วยการ ผสมผสานกันระหว่างวิธีทางกลและทางพืช		/	ปานกลาง	สำนักงานเกษตร จังหวัด, สถานีพัฒนาที่ดิน	

4-20

กลยุทธ์ที่ 5 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน
ตัวชี้วัด มีโครงการส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุโดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ (จำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้น)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ โดยใช้ปุ๋ยชีวภาพ(ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำ)และปลูกพืชหมุนเวียน ทดแทนปุ๋ยเคมี	/	/	ปานกลาง	สำนักงานเกษตร จังหวัด, สถานีพัฒนา ที่ดิน	

ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรพลังงาน

- กลยุทธ์ที่ 1
ตัวชี้วัด
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มีการทำวิจัยด้านพลังงาน
มีการทำโครงการประหยัดพลังงาน

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) สร้างองค์ความรู้และรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้ประชาชน ประหยัดพลังงานในรูปแบบต่างๆ	/	/	สูง	ทสจ., สสภ.	สำนักงานพลังงาน ภูมิภาค
2) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านพลังงานโดยการมีส่วนร่วม ทุกภาคส่วน	/	/	ปานกลาง	สำนักงานพลังงาน ภูมิภาค, สถาบันการศึกษา	

- กลยุทธ์ที่ 2
ตัวชี้วัด
- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
มีโครงการพัฒนาทางเลือกทรัพยากรพลังงาน และ โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) พัฒนาทางเลือกทรัพยากรพลังงานและส่งเสริมการใช้ พลังงานทดแทนที่เหมาะสม	/	/	สูง	กระทรวงพลังงาน	พลังงาน

ยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ

กลยุทธ์ที่ 1
ตัวชี้วัด

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ทุกจังหวัดมีการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม (จำนวนองค์กร/ความหลากหลายของประชาชนที่เข้าร่วม)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ให้ท้องถิ่นจัดทำกฎ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆของท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ ให้สอดคล้องกับกฎหมาย โดยประชาชนมีส่วนร่วม	/	/	ปานกลาง	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.
2) สร้างเครือข่ายชุมชนในการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพสิ่งแวดล้อมและแหล่งกำเนิดมลพิษสิ่งแวดล้อม		/	สูง	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.
3) จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันในการบำรุงรักษาสาธารณะ เป็นประจำ	/		ปานกลาง	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, สถาบันการศึกษา	
4) รณรงค์ให้ชุมชนมีการลดและคัดแยกมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด	/		ปานกลาง	อปท., สถาบันการศึกษา	ทสจ., สสภ.
5) รณรงค์ให้ชุมชนมีการคัดแยกของเสียอันตรายจาก แหล่งกำเนิดและจัดให้มีการเก็บรวบรวมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ	/		ปานกลาง	อปท., สถาบันการศึกษา	ทสจ., สสภ.
6) รณรงค์ให้มีการเฝ้าระวังการเผาเศษวัสดุและเศษวัชพืช ในที่โล่งแจ้ง	/		ปานกลาง	อปท., เกษตรจังหวัด	ทสจ.
7) จัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครและฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ การเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม		/	ปานกลาง	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
8) จัดให้มีการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยอาสาสมัครและชุมชน		/	ปานกลาง	อปท.	ทสจ., สสภ.
9) สร้างจิตสำนึกให้ชุมชน/โรงเรียนเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับพื้นที่		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.
10) สร้างมาตรการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.
11) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการของเสียโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น		/	ปานกลาง	ทสจ., สสภ.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สถาบันการศึกษา
12) ชุมชนร่วมกันสร้างแผนแม่บทชุมชนในการจัดการมลพิษอย่างเป็นระบบ โดยทุกภาคส่วนให้การสนับสนุน		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ.	สสภ.
13) สนับสนุนชุมชนในการจัดการของเสียด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ประชาคมจังหวัด	ทสจ., สสภ.
14) มีศูนย์กักตุนมูลฝอยรวม โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในพื้นที่		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
15) สนับสนุนให้มีกองทุนเฝ้าระวังปัญหามลพิษ		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.

กลยุทธ์ที่ 2
ตัวชี้วัด

การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี
ระดับมลพิษในเขตเมืองลดลงจากปีที่ผ่านมา

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) อบรม เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้แก่ประชาชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและการบังคับใช้กฎหมาย และการป้องกันแก้ไขภาวะมลพิษ		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, ทสจ.	สสภ.,คพ.
2) จัดอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการและแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในการป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ		/	ปานกลาง	ทสจ.,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สสภ
3) ผูกอบรมบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีขีดความสามารถในการตรวจสอบและใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง		/	ปานกลาง	ทสจ.,สสภ.,หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
4) บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด		/	สูง	ประชาคมจังหวัด	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5) ใช้มาตรการทางสังคมกับกิจการที่ก่อมลพิษโดยไม่รับผิดชอบ		/	ปานกลาง	NGOs	ส่วนท้องถิ่น,หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน

กลยุทธ์ที่ 3
ตัวชี้วัด

การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก
มีจำนวนเทศบาลที่มีระบบการจัดการน้ำเสีย มูลฝอย ที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล เพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในการจัดการปัญหามูลฝอยและของเสียอันตราย		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ.

กลยุทธ์ที่ 4
ตัวชี้วัด

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
พื้นที่การจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น
พื้นที่ที่ได้รับการจัดการน้ำเสียเพิ่มขึ้น
มีโครงการแปรรูปมูลฝอย การนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกแก่ประชาชนและผู้ประกอบการเกี่ยวกับมลพิษสิ่งแวดล้อมและเข้าใจหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้อยู่	/		ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
2) ส่งเสริมยกย่อง และสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนผู้ประกอบการ และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม	/		ปานกลาง	ทสจ.,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สสภ.
3) ส่งเสริมชุมชนในการแปรรูปและนำมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างครบวงจร	/		ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ.,สสภ.
4) สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีการลดปริมาณของเสีย เช่นการการคัดแยก การนำกลับมาใช้ประโยชน์		/	ปานกลาง	สถาบันการศึกษา ทสจ.,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สสภ.
5) ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		/	ปานกลาง	ทสจ.,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สสภ.

กลยุทธ์ที่ 5
ตัวชี้วัด

กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน
พื้นที่การจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น
พื้นที่ที่ได้รับการจัดการน้ำเสียเพิ่มขึ้น
จำนวนครัวเรือนที่มีระบบบำบัดน้ำเสียเพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) ส่งเสริมให้มีระบบบำบัดน้ำเสียในระดับครัวเรือนและชุมชนที่เหมาะสมและควบคุมให้มีการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2) ส่งเสริมภาคเอกชนลงทุนในการจัดการของเสียชุมชน (มูลฝอย น้ำเสีย และของเสียอันตราย)		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ.	

ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมนุษย์

กลยุทธ์ที่ 1 ตัวชี้วัด

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาาร่วมกันของภาคีต่างๆเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรฯ
มีการจัดอบรมให้ความรู้ หน่วยงานต่างๆ (จำนวนครั้ง)
มีแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมมนุษย์ในระดับจังหวัดหรือระดับภาคฯ

4-8

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) จัดตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมมนุษย์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและศักยภาพเครือข่ายชุมชน	/	/	ปานกลาง	ทสจ., สสภ	NGOs
2) จัดทำ รวบรวมวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาาร่วมด้านสิ่งแวดล้อมมนุษย์ (สิ่งแวดล้อมรอบมนุษย์และมนุษย์) ให้เหมาะสมกับการพัฒนาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งสภาพการณ์ปัจจุบันและอนาคต	/		ปานกลาง	สถาบันการศึกษา	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น NGOs
3) พัฒนาการสื่อสารและถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การดำเนินงานระหว่างองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วน และให้องค์กรต่างๆ ได้ศึกษากรณีตัวอย่างในการดำเนินการขององค์กรอื่น	/	/	ปานกลาง	สสภ.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ประชาสัมพันธจังหวัด
4) ให้ประชาชน องค์กร และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการกำหนดระเบียบปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมมนุษย์ในทุกขั้นตอนตั้งแต่การคิด จนถึงการนำไปปฏิบัติ	/		ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ทสจ., สสภ
5) จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาเมืองและส่งเสริมบทบาทของคณะกรรมการฯ ในการวางแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมมนุษย์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเมือง สังคมและการใช้ทรัพยากร		/	สูง	ทสจ.	สสภ., สถาบันการศึกษา, สำนักผังเมือง

กลยุทธ์ที่ 2
ตัวชี้วัด

การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท)เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก
มีแผนแม่บทชุมชนในระดับจังหวัด
มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชนในระดับจังหวัด และมีการเผยแพร่ (จำนวนชิ้น)

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) จัดทำระบบฐานข้อมูลชุมชน เช่น ผังชุมชน ประชากร และอื่นๆ และโดยปรับปรุงและเผยแพร่ให้กับสาธารณะ		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กระทรวงมหาดไทย
2) จัดทำแผนแม่บทชุมชน (แผนชีวิต) เพื่อสร้างแนวคิดและทิศทางการพัฒนาชุมชนและสังคม		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด,ทสจ.,สสภพัฒนาชุมชน(พช)

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน
ตัวชี้วัด มีจำนวนกิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
มีจำนวน โครงการที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) สื่อสารข้อมูลสถานการณ์ เช่นสภาพปัญหา คุณค่าและผลกระทบสู่ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง	/		ปานกลาง	อปท.,ประชาสัมพันธ์ จังหวัด, อปท. ประชาคมจังหวัด	ทสจ.,สสภ
2) จัดเวทีสาธารณะเพื่อสร้างความเข้าใจและรับฟังความคิดเห็น ของชุมชน		/	ปานกลาง	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, ทสจ., สสภ	ทสจ.,สสภ
3) รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนร่วมสร้างทัศนคติ และจิตสำนึกด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมมนุษย์อย่างต่อเนื่อง	/		ปานกลาง	อปท.,สำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัด	NGOs
4) จัดเวทีวัฒนธรรมชุมชน และสนับสนุนการจัดงานเทศกาล เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น		/	ปานกลาง	NGOs	ประชาสัมพันธ์จังหวัด
5) จัดกิจกรรมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมชุมชน		/	ปานกลาง		ทสจ.,สสภ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6) ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ทุกภาคส่วนและทุกระดับของสังคม เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านสิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชน	/	/	ปานกลาง		สถาบันการศึกษา
7) ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ไปสู่การปฏิบัติ และสร้าง กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เช่น การดำเนินโครงการ เพาะพันธุ์กล้าไม้โดยชุมชน โครงการป่าชุมชน โครงการบวชป่า	/	/	ปานกลาง		ทสจ.,สสภ

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
8) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือและ ประชาสัมพันธ์ เพื่อยกระดับและพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์		/	ปานกลาง	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, ทสจ., สสภ	ทสจ., NGOs ประชาสัมพันธ์จังหวัด, กรมอุทยานฯ, องค์กร ระหว่างประเทศที่ เกี่ยวข้อง
9) สนับสนุนการสร้างกองทุนชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อสาธารณะประโยชน์ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและศิลปกรรม		/	ปานกลาง	องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, ศูนย์กีฬา การนันทนาการ และการท่องเที่ยว	กรมอุทยานฯ , สำนักงานศิลปากรที่1 สำนักงานศิลปากรที่2 ททท.
10) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และศิลปกรรมของชุมชน		/	ปานกลาง	ทสจ., ศูนย์กีฬา นันทนาการ และ การท่องเที่ยวจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	

กลยุทธ์ที่ 4
ตัวชี้วัด

กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน
มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้นในเขตชุมชน ในแต่ละจังหวัด

มาตรการ	พื้นที่		ลำดับ ความสำคัญ	องค์กรรับผิดชอบ	
	A1	A2		หลัก	สนับสนุน
1) เพิ่มพูนและสร้างพื้นที่สีเขียวให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับชุมชน		/	ปานกลาง	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ทสจ.	กรมป่าไม้

หมายเหตุ

1. ทสจ. หมายถึง สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
2. สศก. หมายถึง สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
3. NGOs หมายถึง องค์กรพัฒนาเอกชน
4. สสจ. หมายถึง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
5. สน.บจอ. หมายถึง สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์
6. อบท. หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
7. คพ. หมายถึง กรมควบคุมมลพิษ
8. ททท. หมายถึง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

แผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (ภาคที่ 8) มีแนวทางและกระบวนการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และมีแนวทางการจัดทำแผนที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการบริหารราชการแนวใหม่ ที่มีแนวทางนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การจัดการเชิงพื้นที่ ทำการพิจารณาภารกิจและบทบาทของหน่วยงานต่างๆ และนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีการกำหนดไว้ เพื่อจะได้เป็นจุดยึดโยงทิศทางของการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมให้มีเป้าหมายและความต่อเนื่อง เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นกรอบของแผนงานดำเนินงานขององค์กรและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ
2. ยุทธศาสตร์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. ยุทธศาสตร์ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมนุษย์
4. ยุทธศาสตร์ การป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษ

และ 6 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างภูมิปัญญาร่วมกันของภาคีต่างๆ เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคี

กลยุทธ์ที่ 3 การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเชิงรุก

กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างเป็นธรรมเพื่อลดความยากจน

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 6 กำกับ ดูแลและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลและยั่งยืน

ในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัตินั้น ควรปรับใช้ตามความเหมาะสมของสภาพปัญหาและพื้นที่ โดยมีการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ก่อนสำหรับกระบวนการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ นั้นควรมีการดำเนินงานดังนี้

1) เผยแพร่แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค (ภาคที่ 8) พ.ศ. 2550-2554 แก่ผู้บริหารของจังหวัดตั้งแต่ระดับรองผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นไป เพื่อให้มีการนำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค พ.ศ. 2550-2554 ไปแปลงเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด

และผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนบูรณาการจังหวัดและยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและเผยแพร่แผนฯ ในระดับท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล อบต. เพื่อให้มีการนำแผน และมาตรการไปแปลงเป็นกิจกรรมและโครงการ

2) สนับสนุนบทบาท/ภารกิจและส่งเสริมศักยภาพแก่หน่วยงานในพื้นที่ โดย

- จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการแปลงแผนและการเขียนโครงการ
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัด ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน/โครงการของงบประมาณบูรณาการในระดับจังหวัด
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคควรสร้างระบบฐานข้อมูลและตัวชี้วัดหลักสำหรับการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ รวมทั้งจัดทำข้อมูลที่เป็นตัวชี้วัด แสดงความขัดแย้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลโดยมีผู้แทนจากประชาคมและองค์กรเอกชน เพื่อการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค

4) ในการประเมินผลแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ประเมินผล ตามเป้าหมายรายการยุทธศาสตร์และประเมินผลตัวชี้วัดตามเป้าประสงค์รวม เมื่อถึงระยะครึ่งแผน หรือเมื่อมีปัจจัยหรือมีข้อมูล สำคัญที่มีผลกระทบต่อเนื้อหาสาระสำคัญของแผนฯ

ข้อเสนอแนะจากที่ประชุม

1) ผู้เข้าร่วมประชุมทุกครั้งควรมาจากทุกภาคส่วนเพราะจะมีมุมมอง ที่หลากหลายทำให้แผนจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อมครอบคลุมทุกประเด็นและมีความเข้าใจที่จะนำไปแปลงเป็นแผนการปฏิบัติ

2) ควรมีความต่อเนื่องโดยมีการสร้างเครือข่ายอย่างจริงจังและจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่นการจัดโครงการรณรงค์ปลูกป่า การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้เครือข่าย

3) ในการดำเนินงานตามแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่เป้าหมายให้ได้ตามเวลา

4) ควรมีระเบียบ กฎหมายหรือการสั่งการจากหน่วยงานระดับกระทรวง กรม หรือเทียบเท่าให้ท้องถิ่นนำไปสู่การปฏิบัติ หากมีแต่แผนให้ท้องถิ่นรับผิดชอบเกรงว่าจะไม่ได้ความร่วมมือจากท้องถิ่นเท่าที่ควร

5) การจัดทำแผนปฏิบัติของท้องถิ่น สำหรับงบประมาณ 2550 คงไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากส่วนราชการจัดทำแผน/โครงการสำหรับปี 2550 เสนอขออนุมัติแล้วท้องถิ่นคงจะให้เป็นแผนได้ตั้งแต่ปี 2551 เป็นต้นไป

6) ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดประชุม ทางสื่อต่างๆ ทั้ง สถานีวิทยุชุมชน หนังสือพิมพ์ ในท้องถิ่น รวมทั้งการเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย

7) การประชุมเพื่อวิพากษ์แผนควรให้เวลามากกว่านี้

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2545. ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดราชบุรี.
- กรมชลประทาน . 2547. รายงานสภาพอากาศและน้ำท่าภาคตะวันตก. ศูนย์อุทกวิทยาและบริหารน้ำภาคตะวันตก,
- กรมพัฒนาที่ดิน. ฐานข้อมูลการชะล้างพังทลายดิน EROSVIEW 1.0.
- กรมควบคุมมลพิษ. 2546. รายงานสถานการณ์และการจัดการปัญหามลพิษทางน้ำ ปี 2544-2545. สำนักจัดการคุณภาพน้ำ, กรมควบคุมมลพิษ, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 174 หน้า.
- กรมควบคุมมลพิษ. 2547. สรุปสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2546. กรมควบคุมมลพิษ, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 39 หน้า.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก พ.ศ. 2547. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 (ราชบุรี). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาคตะวันตก พ.ศ. 2548. สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เว็บไซต์กรมการปกครอง (<http://www.dopa.go.th> วันที่ 8 ก.พ. 2549)
- เว็บไซต์จังหวัดสมุทรสงคราม (<http://www.samutsongkhram.go.th/>, วันที่ 8 ก.พ. 49)
- เว็บไซต์กรมป่าไม้ (<http://www.dnp.go.th/forestfire/pdf/รายจังหวัด.pdf>, 18 ก.พ. 49)
- เว็บไซต์กรมป่าไม้ (<http://www.dnp.go.th/forestfire/2546/firestatistic%20Th.htm> , 18 ก.พ. 49)
- เว็บไซต์กรมธรณีวิทยา (<http://www.dmr.go.th/geohazard/landslide/central.htm>, 18 ก.พ. 49)
- เว็บไซต์กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (<http://www.dpim.go.th/qr/qprov.php> วันที่ 17 ก.พ. 49)
- เว็บไซต์สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (<http://www.onep.go.th/>, วันที่ 18 ก.พ. 49)

ภาคผนวก 1

รายชื่อคณะทำงานจัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับภาค(จังหวัดราชบุรี กาญจนบุรี
สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) พ.ศ.2550-2554

จังหวัดราชบุรี

1 นายวิชัย อุดมรัตน์ศิลป์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดราชบุรี
2 นายสงวน สุดประเสริฐ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดราชบุรี
3 นางรุ่งนภา แคล้วเครือ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี
4 นางจิตาภา ฉัตรนุเมติ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี
5 นายสถาพร วัฒนานุกสิธิ์	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดราชบุรี
6 นายสารสิทธิ์ นาคสุข	สำนักงานประมงจังหวัดราชบุรี
7 นายวิชัย พรมอยู่	สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี
8 นายสุทธิวัฒน์ ขณะรัตน์	สำนักงานเกษตรจังหวัดราชบุรี
9 นายประภาส แสนกล้า	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี
10 นายปราโมทย์ ชมชื่น	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี
11 นายวิชาติ เพ็งจันทร์	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดราชบุรี
12 นายธนู เกตุแก้ว	โครงการชลประทานราชบุรี
13 นางกุลวดี สุทธาวาส	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10
14 นายเฉลิมชัย ปาปะทา	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 3 (บ้านโป่ง)
15 นายสมศักดิ์ เข้มยิ้ม	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 3 (บ้านโป่ง)
16 นายสัมพันธ์ เสียงเสนาะ	สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ 4
17 นายโสฬส คงมีศักดิ์	สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ 4
18 นายธานี สิริสม	สำนักงานพลังงานภูมิภาคที่ 4
19 นายสำเริง บุญเลิศ	ศูนย์ทรัพยากรน้ำบาดาล 10
20 นายกรรณ ไตรรัตน์	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 7
21 นางสาวบุญญรัตน์ กมลรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
22 นางสาวจิตจำนง ทุมแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
23 นางสาวสุพัตรา จันทศรีโพธา	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
24 นางเพ็ญภา จำแก้ว	วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
25 นายอภิคม เจนวาณิชยานนท์	เทศบาลเมืองราชบุรี
26 นายวิชาญ รังสิวรรณะ	เทศบาลตำบลปากท่อ
27 นางนวลจันทร์ ศรีสำราญ	เทศบาลตำบลศรีดอนไผ่
28 นายมนตรี คูสุวรรณ	เทศบาลตำบลศรีดอนไผ่
29 นางสาวอุดมศรี โสภิชสุวรรณ	เทศบาลตำบลศรีดอนไผ่

30	นายรัช มหานาม	เทศบาลตำบลศรีดอนไผ่
31	นางสาวดอกเอื้อง บวรสุคนธาติ	เทศบาลตำบลดำเนินสะดวก
32	นายวิเชียร ลิ้มไพบูลย์	องค์การบริหารส่วนตำบลพิบูลทอง
33	นางเรียม ปลื้มมาก	องค์การบริหารส่วนตำบลบางป่า
34	นางวารุณี เจียมจันทร์เพชร	องค์การบริหารส่วนตำบลบางป่า
35	นายสุพจน์ รัศมีโชติ	องค์การบริหารส่วนตำบลจอมประทัด
36	นายทองสุข แสงอ่อน	องค์การบริหารส่วนตำบลจอมบึง
37	นายขชล ผลเจริญรัตน์	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ
38	นางสาวคณาลักษณ์ พุ่มพะรา	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลาหมอ
39	นางสาวเบญจวรรณ วันศิศรี	องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว
40	นายสมเกียรติ ลักษณะวีระ	องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพุ
41	นายประภาส พุฒซอน	องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง
42	นายกฤตสิน สายรัตน์อินทร์	เครือข่ายรักษาลุ่มน้ำแม่กลอง
43	นายประเสริฐ มาศศิริทรัพย์	เครือข่ายรักษาลุ่มน้ำแม่กลอง
44	นายปัญญา ทองเจิม	เครือข่ายรักษาลุ่มน้ำแม่กลอง
45	นายเทิด ทองรุ่ง	เครือข่ายรักษาลุ่มน้ำแม่กลอง
46	นายกฤษฎา ให้วพัฒนานุกูล	เครือข่ายเกษตรเพื่อสุขภาพจังหวัดราชบุรี
47	นายสุวิษ วัฒนารมย์	ประชาคมราชบุรี
48	นางรุ่งรักษ์ ให้วพัฒนานุกูล	ประชาคมจังหวัดราชบุรี
49	นางอังฉรา รัตนกลิน	ภาคประชาชน
50	นายทศพล แก้วทิมา	สมาคมผู้สื่อข่าว

จังหวัดกาญจนบุรี

1	นายพีรวัส เมฆิน	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาญจนบุรี
2	นางสาวเดือนใจ ประทุมมา	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาญจนบุรี
3	นางสุนันทา จันทรสมวงษ์	สำนักงานประมงจังหวัดกาญจนบุรี
4	นายยิ่งยศ ชูสมภพ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี
5	นายวสันต์ มาลพงษ์	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี
6	นางสรินธร อุตะเดช	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี
7	นางสาววาทีณี จงพิพัฒน์วิชัย	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี
8	นายธีรชัย อุวรรณธรรม	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดกาญจนบุรี
9	นางพิมพ์ใจ บุญชูกุล	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดกาญจนบุรี
10	นางธมลวรรณ รัตติรุจิเสวต	สำนักงานธนารักษ์พื้นที่กาญจนบุรี
11	นายสมชัย ภูริขันติเนตร	สำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ 3 สาขากาญจนบุรี
12	นายรัชชัยย์ กฤตรัชนันต์	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี

13 นายไพฑูรย์ พุทธาศรี	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี
14 นายยอดรัก นาคทรัพย์	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี
15 ผศ.ตำราญ ขวัญเกื้อ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
16 ดร.ปริญญ์ พุทธาภิบาล	โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหิดล กาญจนบุรี
17 นายศรัณย์ สว่างอารมณ์	วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี
18 นายทรงธรรม พิศุทธางกูร	องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี
19 นายธนบดี เทวรักษ์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี
20 นายประสิทธิ์ โอภาสทิภากร	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี
21 นางปารณีย์ จำวงศ์ลา	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี
22 นางเบญจพร สมโสภณ	เทศบาลเมืองกาญจนบุรี
23 นายภิญโญ สุวรรณพุด	เทศบาลตำบลหนองฝ้าย
24 นายสุพัฒน์ ศรีพิพัฒนะกุล	เทศบาลตำบลวังกะ
25 นายปราโมทย์ อุณจิตสกุล	องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก
26 นายฉลาด ศรีทองอินทร์	องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก
27 นายเมฆา ทองแถม	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาว
28 นายจัมโบ้ บุรณาการจตุพรไพศาล	หอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี
29 นางอุษาวดี อยู่สถาพร	ศูนย์ประสานงานเครือข่ายสิ่งแวดล้อมชุมชนเมือง
จ. กาญจนบุรี
30 นายอภิชาติ ญาณวิเศษ	ศูนย์ประสานงานเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.กาญจนบุรี
31 นายบันเทิง ปันอุดม	ศูนย์ประสานงานประชาธิปไตยภาคประชาชนกาญจนบุรี
32 นายวิฑูรย์ ปรางจโรจน์	เครือข่ายพหุภาคีเกษตรอินทรีย์จังหวัดกาญจนบุรี
33 นายพิศิษฐ์ ยินดีวี	กลุ่มต้นน้ำแคว
34 นายวิโรจน์ พรหมอ่อน	สถาบันการเรียนรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นกาญจนบุรี
35 นางสิริมา เจริญศรี	รายการ “สื่อเสียงไท : ฟังใส่ใจสวย”
36 นายรุ่งสว่าง แดงหิรัญ	สมาคมชาวเรือชาวแพ
37 นางสมพร ปานโต	องค์กรเครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี
38 นายประยงค์ แก้วประดิษฐ์	องค์กรเครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี
39 รต.สมบัติ ปานโต	องค์กรเครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดกาญจนบุรี
40 นางทิวาพร ศรีวรกุล	องค์กรพัฒนาเอกชนจังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดสมุทรสงคราม

- 1 นายมานพ ญาณพิสิฐกุล สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดสมุทรสงคราม
- 2 นางสาวประไพพรรณ นำพันธุ์วัฒน์ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดสมุทรสงคราม
- 3 นางสาวปวีณา นภาธาราทิพย์ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัดสมุทรสงคราม
- 4 นายแสงทอง แก้วล้อมทรัพย์ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสมุทรสงคราม
- 5 นายอุทัย สิงห์โตทอง สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสงคราม
- 6 นายไพรัช ศรีสรรค์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสมุทรสงคราม
- 7 นางสาวอาภรณ์ เสนิงค์ณ อยุธยา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสมุทรสงคราม
- 8 นายทวีศักดิ์ พัดศรีเรือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสงคราม
- 9 นายปรัชญา สมบูรณ์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสมุทรสงคราม
- 10 นายนิวัฒน์ ลือขาม สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม
- 11 นายวิรัช นิลมานุโรจน์ สำนักงานจังหวัดสมุทรสงคราม
- 12 นายชาคริต มัลละพุทธชินทร์ โครงการชลประทานสมุทรสงคราม สำนักชลประทานที่ 13
- 13 นายสุรชาติ บุญมามอญ สำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ 3 สาขาสมุทรสงคราม
- 14 นางนภาพรรณ เทพสีหนู สำนักงานขนส่งจังหวัดสมุทรสงคราม
- 15 นายปกรณ์ สันทมาศ สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสงคราม
- 16 นายรวมศักดิ์ กำจรกิตติคุณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม
- 17 นางเดือนจิต สุตสาหว เทสบาลเมืองสมุทรสงคราม
- 18 นางสาวนิก ไหมแก่น เทสบาลเมืองสมุทรสงคราม
- 19 พ.จ.อ.ธนากร ศรีวงษ์ เทสบาลตำบลเหมืองใหม่
- 20 นางสาวบุญมาศ มารักษา เทสบาลตำบลบางนกแขวก
- 21 นางสาวระวี เหมทานนท์ เทสบาลตำบลอัมพวา
- 22 นายรังษี หลิมกำเหนิด เทสบาลตำบลกระดังงา
- 23 นายสมบัติ ภู่อารณ องค์การบริหารส่วนตำบลวัดประดู่
- 24 นายหวิน กลิ่นหอม กำนันตำบลวัดประดู่
- 25 นายสมชัย เตียวสกุล สโมสรโรตารีสมุทรสงคราม
- 26 นายเสรี จงเจริญ สโมสรโรตารีสมุทรสงคราม
- 27 คุณจุฑาทิพย์ สุขภูติ สมาคมประมงสมุทรสงคราม
- 28 นายชัชฌวัฒน์ มณีศรีขำ หอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม
- 29 นายประทีป เข้มกำเนิด หอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม
- 30 นายศิริวัฒน์ กันทาส หอการค้าจังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดเพชรบุรี

- 1 นายนิพล ไชยสาดี
- 2 นางสาวขวัญเนตร สบายใจ
- 3 นางสาวนัยนา เขียวเพ็ง
- 4 นางสาววิษณุญา บำรุงชล
- 5 นายเกรียงไกร เตียงเกตุ
- 6 นายพนัส กลีบบัว
- 7 นายชิน อ่วมสำอองค์
- 8 นายนิติกร มีนาค
- 9 นายสุทธิพงษ์ ตันบุญศิริเดช
- 10 นายรัฐพล นิโครธานนท์
- 11 นายชะเอม สาทเวท
- 12 นายสมชาย อุทัยน้อย
- 13 นายยุทธภูมิ พูนน้อย
- 14 นางสาวลัดดารัตน์ เพชรเฉลิมเกียรติ
- 15 นางสาวสุพิมพ์ พุ่มสมบัติ
- 16 นายจรัสศักดิ์ เรืองแก้ว
- 17 นางสาวจิรนาถ สงวนทรัพย์
- 18 นางอุปสร่า กษพันธ์
- 19 นายเชวง เนาวรัตน์
- 20 นายปรีชา รอดมี
- 21 นายพีรชัย นามเดช
- 22 นางอรรษา เสริมทรัพย์
- 23 นายไพบูลย์ แดงประดับ
- 24 นางสาวพิชานนท์ ชมชื่น
- 25 นางสาวนฤมล นวลจันทร์
- 26 นางพัชรี แดงแสง
- 27 นายดุสิต ใจอารีย์
- 28 นายประจักษ์ พวงสุวรรณ
- 29 นายอำนาจ ปานประทีป
- 30 นายธีรภาพ หวังจิตต์
- 31 ผศ. สมพร ประกอบชาติ
- 32 นางสาวปัทมาพร ขอดสันติ
- 33 นายดิเรกฤทธิ์ บัวเดช
- 34 นายอาภาณัย กายสอน

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบุรี

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดเพชรบุรี

สำนักงานธนารักษ์พื้นที่เพชรบุรี

สำนักงานการขนส่งทางน้ำที่ 3 สาขาเพชรบุรี

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี

สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน

ที่ทำการปกครองอำเภอชะอำ

ที่ทำการปกครองอำเภอหนองหญ้าปล้อง

ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านลาด

ที่ทำการอำเภอแก่งกระจาน

เทศบาลตำบลท่ายาง

เทศบาลตำบลเขาชัย

เทศบาลตำบลบางตะนูน

เทศบาลตำบลบางตะนูน

เทศบาลตำบลบางตะนูน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางแก้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย

องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย

องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย

องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแร่

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเก่า

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเก่า

องค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนไทร

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหลม

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหลม

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหลม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าปล้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ม. ศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี

35 นางสาวสุริดา แสงเพชร	ศูนย์ประสานเครือข่ายการพัฒนาและประชาสัมพันธ์
จ.เพชรบุรี - ภาคตะวันตก
36 นายอาภุชชาติ แสงเพชร	ศูนย์ประสานเครือข่ายการพัฒนาและประชาสัมพันธ์
จ.เพชรบุรี - ภาคตะวันตก
37 นางสาวสุริยา ปิ่นหิรัญ	ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
38 นายบัญชา คำม่วง	ศูนย์สิ่งแวดล้อมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
39 นายอัมพร ไชยา	องค์กรชุมชนประชาชน
40 นายวิศิษฐ์ ยามานนท์	ประธานประชาชนอำเภอบ้านแหลม
41 ผศ. สุรินทร์ นิลพงษ์	กลุ่มคนรักเมืองเพชร
42 นายกานต์ พราหมณีนิล	กลุ่มคนรักเมืองเพชร

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1 นายอุดม ธาริจิตต์	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2 นายอำนาจ บุณชัย	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3 นายไพฑูรย์ จันทร์ทอง	สำนักงานประมงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4 นายมานพ หนูสอน	สำนักงานประมงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
5 นายคมน์ ศิลปจารย์	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งประจวบคีรีขันธ์
6 นายชินนทร์ มั่งคั่ง	สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
7 นายวิโรจน์ ชูช่วย	สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
8 นายวิชัย พวงสุวรรณ	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
9 นางศิริพร ลาภเกรียงไกร	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
10 นายสุริยา น้ำเงิน	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
11 นางศันสนีย์ เกษตรสินสมบัติ	สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
12 นายอาทร จันทร์แดง	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1
13 นางสาวอรทัย แก้วบุญดิษฐ์	อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด
14 นางสมศรี งามอ่อน	อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด
15 นายชลธร ชำนาญคิด	อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
16 นายเมธา ภูระหงษ์	เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์
17 นายนิรันดร์ นิมิตรถวิล	เทศบาลเมืองหัวหิน
18 นายสุทธิรัตน์ สุทธิสำแดง	เทศบาลตำบลคลองวาฬ
19 นายสุกสวัสดิ์ ศรีชัยภัทรานนท์	เทศบาลตำบลปราณบุรี
20 นายชูชีพ คงอภิรักษ์	เทศบาลตำบลกุยบุรี
21 นางสาวพิชญ์สินี ประมวฒนา	เทศบาลตำบลปากน้ำปราณ
22 นางนารี คล้ายเพ็ญ	เทศบาลตำบลปากน้ำปราณ
23 นายสรศักดิ์ อินทรโชติ	เทศบาลตำบลปากน้ำปราณ

24 นายสมศักดิ์ แก้วมีศรี	องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวาฬ
25 นายจารึก สุจิตจันทร์	กรมการ ทสม.ประเทศไทย
26 นายธงชัย อินทรานุกร ณ อุรุยา	เครือข่ายวิริยา
27 นายเอกลักษณ์ สังข์ทอง	เครือข่ายวิริยา
28 นางสาวประภัสสร รังสิโรจน์	หอการค้าจังหวัด
29 นายไพโรจน์ มากหมื่น	นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวหัวหิน-ชะอำ
30 ศศ.ทิวา ศุภจรรยา	สถาบันถิ่นฐานไทย
31 นายอุกฤษณ์ สายชุ่มอินทร์	สถาบันถิ่นฐานไทย
32 นายสมคิด สาหร่าย	ประธาน ทสม.จ.ประจวบคีรีขันธ์
33 นายแดง คำดี	ทสม. อ.ทับสะแก จ.ประจวบคีรีขันธ์
34 นายเสริม จันทแก้ว	ประธานสิ่งแวดล้อม อ.บางสะพาน
35 นายวัชรินทร์ จันทร์เดช	ประธาน ทสม. อ.บางสะพาน

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8 ราชบุรี

1 นางสาวกฤษณา เขยพันธุ์	ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
2 นายปิยะ พรหมสถิต	ผู้อำนวยการกลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์ฯ
3 นายธีระพงษ์ บุญทองลวน	หัวหน้ากลุ่มสารสนเทศฯ
4 นางวชิรา วงษ์พันธุ์	หัวหน้ากลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก
5 นายสมศักดิ์ พลายมาต	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7ว.
6 นางเขื่อนารัตน์ พลายมาต	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7 ว.
7 นางสาวศุภลักษณ์ ศรีลาวงษ์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
8 นายจักรกฤษ โปธิสุวรรณ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
9 นางสาวธีรรัตน์ จันทร์สมวงศ์	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 5
10 นางสาวนุช จรูญสิทธิ์	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 5

ที่ปรึกษา

นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา
นายสมชัย เพียรสถาพร
ดร.กฤษณา เชยพันธุ์

ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8

จำนวนพิมพ์

เจ้าของ

700 ฉบับ
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พิมพ์เมื่อ

ผู้ดำเนินการจัดทำ

กันยายน 2549
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 8
126 ถนนสมบุญกุล ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
โทร 0-3231-5395, 0-3231-5396 โทรสาร 0-3231-5044
Web site : <http://www.reo08.mnre.go.th> , <http://www.envwest.com>
<http://reo08.envicluste.deqp.go.th/>

ออกแบบและพิมพ์ที่

E-mail : reo08@mnre.go.th, reo8rb@hotmail.com
มีโชคกราฟฟิค 10/44 ถ.สมบุญกุล ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000
โทร-แฟกซ์ : 032-310232, 09-9144987, 04-8024034